

Západočeská univerzita v Plzni

Právnická fakulta

Katedra právních dějin

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Advokacie v letech 1848–1918 a její významní
představitelé v Mladé Boleslavi**

Autor práce: Nikola Svobodová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. et Mgr. Vendulka Valentová

Plzeň, 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Advokacie v letech 1848–1918 a její významní představitelé v Mladé Boleslavi*“ vypracovala pod vedením JUDr. et Mgr. Vendulky Valentové samostatně a uvedla jsem v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne _____

Nikola Svobodová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. et Mgr. Vendulce Valentové za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině, především za podporu při studiích, a také zaměstnancům Státního okresního archivu Mladá Boleslav a Literárního archivu Památníku národního písemnictví v Praze za vstřícnost při bádání o mladoboleslavských osobnostech advokacie.

Obsah

Úvod.....	5
1 Vývoj advokacie v českých zemích v letech 1848–1918.....	8
1.1 Advokacie a postavení advokátů v letech 1848–1868	9
1.1.1 Revoluční léta 1848-1849 s účastí českých advokátů.....	10
1.1.2 Prozatímní advokátní řád	11
1.1.3 Pokoutnictví a snahy o jeho eliminaci.....	14
1.1.4 Podněty směřující k přijetí nového advokátního řádu.....	15
1.2 Advokacie a postavení advokátů v letech 1868-1918	17
1.2.1 Advokátní řád z roku 1868.....	17
1.2.2 Další vývoj právní úpravy advokacie.....	20
1.2.3 Postavení advokátů za I. světové války.....	21
2 Historie Mladé Boleslavi od počátku až do roku 1918.....	23
2.1 Z historie města od založení do roku 1848	23
2.1.1 Mladá Boleslav za Michalovců a Krajířů z Krajku.....	24
2.1.2 Vývoj svobodného města	24
2.2 Z historie města od roku 1848 do roku 1918	25
2.2.1 Budování zastupitelstva a účast advokátů na něm	26
3 Významní představitelé advokacie v Mladé Boleslavi v letech 1848 – 1918 .	29
3.1 Advokáti působící v Mladé Boleslavi	30
3.2 Osobnosti advokacie spjaté s Mladou Boleslaví jinak.....	54
Závěr.....	68
Cizojazyčné resumé.....	71
Seznam použité literatury.....	73
Seznam tabulek.....	78

Seznam obrázků	79
Seznam příloh	80

Úvod

Tématem této diplomové práce je „Advokacie v letech 1848–1918 a její významní představitelé v Mladé Boleslavi“. Toto téma jsem zvolila cíleně, neboť v sobě ukrývá dva z mých koníčků – historii a advokacii. Historie mě nadchla již na základní škole a zájem o ni mě doprovázel i na škole střední, kde jsem se dějepisu věnovala více, například v rámci povinně volitelných seminářů, a zvolila jsem si jej také jako maturitní předmět. Co se advokacie týče, zajímá mě mnoho let z hlediska profesního, tedy coby mého budoucího povolání. Tato skutečnost byla také impulsem pro mé studium na právnické fakultě. Byla to právě právnická fakulta, na které jsem se v předmětu Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie blíže seznámila nejen s právními předpisy o advokacii, ale s historií a vývojem advokátského stavu vůbec. Osobní zkušenost s výkonem advokacie jsem získala studentskou praxí v notářské kanceláři, kde jsem mohla sledovat advokáty, kteří zastupovali některé z pozůstalých v řízení o dědictví, a zejména pak studentskou praxí v advokátní kanceláři, v níž v současné době působím. Z tohoto pohledu se mi práce věnovaná dějinám advokacie zdála jako ideální.

I výběr lokality má svůj význam. Jde totiž o město blízké mému bydlišti, jehož historie mi byla přiblížena ve výuce regionálních dějin při mém studiu na gymnáziu. Dovolila jsem si tedy spojit příjemné s užitečným a doufám, že práce pro mě bude nejen zábavou, ale zároveň přínosem. Též doufám, že přínos se nebude týkat jen mé osoby, nýbrž i Vás, čtenářů. Na posledně zmíněném mi záleží, protože i zpráva¹ o přeplněném salonku na VIII. konferenci o historii advokacie odkazuje na stále se zvyšující zájem o historii právnictví.

Samotné období let 1848–1918 jsem zvolila z toho důvodu, že rok 1848 považuji za zlomový, neboť právně po událostech tohoto roku byl přijat první advokátní řád. Následující právní úpravy advokacie z období Rakouského císařství, respektive Rakousko–Uherska pak byly v roce 1918 recipovány a platily na našem území poměrně dlouhou dobu i po vzniku samostatného Československa.

¹ CIHLÁŘOVÁ, I. VIII. konference o historii advokacie. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 3, s. 74.

Vzpomeňme třeba advokátní řád z roku 1869, který byl novým řádem nahrazen až v roce 1948.

Během své práce budu vycházet zejména z knih a článků pana Stanislava Balíka a z publikace Jana Kobera. Dále využiji právní předpisy, které advokacii upravují přímo a které jsou dostupné v publikaci Ilony Schelleové a Jarušky Stavínové. Při zpracovávání samotného jádra mé práce, tedy advokacie v Mladé Boleslavi, budu čerpat zejména z informací dostupných ve Státním okresním archivu Mladá Boleslav.

Diplomová práce bude pojata jako právně historický výklad a jejím cílem bude vytyčit významné osobnosti advokacie, které ve vymezeném období působily v Mladé Boleslavi, a vytvořit jejich medailonky. Vedle popisného přístupu se práce neobejde bez analýzy a komparace, a to zejména v první kapitole, která se mimo jiné bude věnovat advokátním řádům z let 1849 a 1868. Také se budu snažit, abych svou práci doplnila o co možná nejvíc obrazových příloh, protože je dle mého názoru vhodné přiblížit Vám dobového advokáta, jeho rodinu, ba dokonce jeho činnost nejen slovy, ale i pomocí obrazového materiálu.

Práci jsem rozčlenila do tří kapitol tak, aby se v nich čtenář mohl snadno orientovat a aby na sebe logicky navazovaly. První kapitola se bude věnovat vývoji advokacie v letech 1848–1918 z obecného hlediska a její podkapitoly na sebe budou navazovat v časovém sledu dle nejvýznamnějších historických událostí. Jelikož jsou léta 1848–1918 bouřlivým obdobím v našich dějinách (revoluční rok 1848, tzv. „Bachovský absolutismus“, rakousko–uherské vyrovnání, I. světová válka) popíši v této kapitole historické události, které předcházely či doprovázely vznik a přijetí advokátních řádů z let 1849 a 1868, přičemž nastíním, jaké novum úpravy přinesly. Kromě postavení advokátů ve výše zmíněných zlomových letech naší historie bude pár řádků věnováno též postavení advokátů za I. světové války, neboť právě tou je rozsah mé práce ohraničen.

Hlavním bodem diplomové práce bude – po nastínění obecných dějin advokacie – advokacie v Mladé Boleslavi v letech 1848–1918. Dle dostupných

informací se jedná o region, který nebyl dosud zpracován, a proto jsem se rozhodla, že se pokusím doplnit ono „bílé místo“² v regionálních dějinách advokacie.

V první řadě bude popsána historie Mladé Boleslavi od počátku až do roku 1918. Počátky Mladé Boleslavi budou popsány stručně, aby si čtenář mohl udělat obrázek o tom, jak se město postupně budovalo. Klíčové je však období let 1848–1918, tudíž bude brán zřetel zejména na tuto dějinnou etapu. V těchto letech se zaměřím na to, jak události z výše vymezených let ovlivnily život v Mladé Boleslavi, a to především s ohledem na politický život a advokacii. Politickým životem má se na mysli budování zastupitelstva, jeho obsazování a účast mladoboleslavských advokátů na něm.

Poslední část práce ponese název „Významní představitelé advokacie v Mladé Boleslavi v letech 1848–1918“. Tato kapitola bude rozčleněna do dvou podkapitol, z nichž první – dle mého názoru také podstatnější – bude zaměřena na advokáty působící v Mladé Boleslavi, přičemž středem pozornosti budou advokáti působící v zastupitelstvu města. Druhá podkapitola bude pojednávat o advokátech, kteří ve zvoleném městě advokacii sice nevykonávali, ale narodili se zde, žili zde, studovali zde či zde jen vykonávali advokátní praxi – jednoduše řečeno: byli s městem spjati jinak než tamějším výkonem advokacie.

Smyslem práce tedy nebude detailní výčet celé historie advokacie se zaměřením na Mladou Boleslav ani nastínění všech otázek a problémů s advokací spojených, protože to jednak neumožňují požadavky stanovené pro rozsah diplomové práce a jednak by snaha o zpracování celé materie vedla pouze k povrchním výsledkům.

² BALÍK, S. Ke stavu zpracování regionálních dějin advokacie. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 11-12, s. 149.

1 Vývoj advokacie v českých zemích v letech 1848–1918

Sedmdesátiletá etapa počínající rokem 1848 a končící rokem 1918 je bezesporu „nejdůležitějším a pravděpodobně nejslavnějším úsekem dějin advokacie v českých zemích“³. Ačkoli se od roku 1848 událo mnohé a já osobně považuji v historii advokacie tento rok za stěžejní, je myslím více než vhodné zmínit, že dějiny advokacie sahají daleko před revoluční léta 1848–1849. Advokacie je totiž obor jako každý jiný, což znamená, že i ona si prošla letitým vývojem, než dosáhla podoby, jakou známe dnes.

Cílem práce sice není zabíhat do historických podrobností vývoje advokacie, nicméně se cítím povinna uvést alespoň stručný historický přehled, než se ponořím do popisu klíčových let dějin právnictví.

Ono určit vznik prvních forem advokátského povolání je takřka nadlidský výkon, a to především z důvodu tehdejší právní roztržitosti a nedostatečného množství dochovaných pramenů. Situace se změnila až v 2. polovině 13. století, kdy počet pramenů začal postupně vzrůstat, což historikům umožnilo dopátrat se předchůdců dnešních advokátů, za něž jsou považováni řečníci a poručníci. Řečník byl právním poradcem a mluvčím strany, zatímco poručník byl plnomocným zástupcem strany a jednal jejím jménem u soudu. Právní prameny hovoří vedle řečníka o tzv. pánu z lavic, „tj. členu soudcovského sboru, jehož úkolem bylo obeznámit stranu s procesními formalitami. Nebyl však povinen za stranu mluvit, tedy nenahrazoval řečníka“^{4, 5}.

Úprava právního povolání přitom nebyla jednotná. V církevním prostředí se činnost advokátů a prokurátorů řídila obecnými církevními předpisy, přičemž jejich konkrétní kompetence byly formálně upraveny 15. října 1356 statutou arcibiskupa Arnošta z Pardubic, kdežto v laickém prostředí nebyla činnost advokátů regulována. Laické prostředí navíc trpělo dualismem, co se úpravy v právu zemském a právu městském týče. První předpisy o procesním řízení u zemského soudu byly

³ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 25.

⁴ SCHELLEOVÁ, I. Vývoj advokacie. In: SCHELLEOVÁ, I., STAVINHOVÁ, J. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie. I. díl*. Brno: Doplněk, 1993. s. 139.

⁵ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 20-43.

formulovány až v polovině 14. století v *Ordo iudicii terrae*, právní knize neznámého autora, která byla ještě za vlády Karla IV. přeložena pod názvem *Řád práva zemského*. Městské právo na tom bylo s právní úpravou advokátského povolání o poznání lépe, neboť podrobnou úpravu tohoto oboru přinesl již *Horní zákoník Václava II.* vydaný pro Kutnou Horu roku 1300. Později, zhruba od čtyřicátých let 16. století, začaly nabírat na intenzitě snahy o eliminaci rozdílů mezi právem zemským a městským (např. v odměňování, v podmínkách výkonu řečnického povolání), ale výsledků dosáhly až v 1. polovině 17. století.⁶

První úpravu formální advokacie v českých zemích přineslo „snešení“⁷ generálního sněmu z roku 1615, které je pokládáno za první „advokátní řád“ a které zavedlo numerus clausus. Naopak krokem zpět bylo v dějinách advokacie přijetí *Obnoveného zřízení zemského* (1627), jež degradovalo řečnické povolání tím, že byl zaveden písemný proces. Pobělohorské změny však přetrvaly v téměř nezměněné podobě až do vydání *Josefínského soudního řádu* v roce 1781. Ten například zpřísnil podmínky pro výkon advokátského povolání, tudíž mohl nadále advokacii provozovat pouze ten, kdo měl nejen vysokoškolské vzdělání, ale zároveň po praxi vykonal zkoušku před apelačním soudem. Soudnímu řádu osvícenského panovníka Josefa II. lze mít za klad vypuštění dříve uplatňovaného principu numerus clausus, nicméně v roce 1821 bylo omezení počtu advokátů právní úpravou znovu výslovně zavedeno.⁸

1.1 Advokacie a postavení advokátů v letech 1848–1868

Absolutistickou, respektive od Marie Terezie osvícensko–absolutistickou vládu Habsburků bychom na jedné straně mohli považovat za pozitivní v tom, že jejím cílem byla unifikace a kodifikace práva, na druhou stranu se však „*snaha regulovat právními akty a příkazy státní správy činnost úřadů a funkcionářů do všech detailů*“⁹ stala její zkárou.

⁶ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 20-43.

⁷ BALÍK, S. a kol. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 26.

⁸ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 21-23.

⁹ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 183.

Revoluce a povstání, které v roce 1848 vypukly na mnoha místech Evropy, byly projevem nespokojenosti lidu s vládou, a to zejména nespokojenosti s feudální absolutistickou vládou. Jednou z hlavních příčin revolučních událostí bylo uvědomění si, že existují důležitější věci než stát a že lidé mají mít možnost podílet se na vládě. Další příčinou bylo národní uvědomění, tedy touha lidí mluvících stejným jazykem po vytvoření vlastního samostatného státu, což se projevilo především v Itálii a v Německu.¹⁰

1.1.1 Revoluční léta 1848-1849 s účastí českých advokátů

Revoluční vlna vypukla v Paříži v únoru 1848 a zanedlouho se revoluční ohniska vytvořila i v rakouských zemích, konkrétně ve Vídni, v Uhrách, v Itálii a v Čechách. Hlavním cílem bylo svržení absolutistického režimu. Dále byly vytyčeny požadavky jako ústavní vláda, svoboda tisku, občanské svobody, jazyková rovnoprávnost a tak dále.¹¹

Právě v období let 1848–1849 o sobě dali vědět čeští advokáti, neboť se zapojili do českého národního hnutí. Na tomto místě bych zmínila především JUDr. Františka Braunera, advokáta, později člena českého sněmu, zemského výboru a říšské rady, kterému je připisováno autorství návrhu petice, jež byla 11. března 1848 projednávána na shromáždění ve Svatováclavských lázních. Konečné znění petice bylo napsáno rukou JUDr. Adolfa Maria Pinkase, který byl členem delegace vyslané Pražany k císaři. Obsahem petice byl vedle shrnutí revolučních požadavků především požadavek jednotného sněmu a jednotných úřadů pro země Koruny české.¹² Z posledně zmíněného požadavku lze vyčíst představu českých revolučních aktérů o samostatném postavení českých zemí v rámci federalisticky uspořádané monarchie.

Advokátem činným v letech 1848–1849 byl také JUDr. Josef Frič, advokát od roku 1837, obhájce Karla Havlíčka Borovského v tiskovém procesu, člen Národního výboru a zemského sněmu. Dr. Frič začal 5. června 1848 česky přednášet na pražské univerzitě jako docent soudního řízení a později byl zvolen děkanem doktorského sboru právnické fakulty. Dalšími aktéry revoluce byli

¹⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějiny světa*. Praha: Ottovo nakladatelství – Cesty, 2003. s. 226.

¹¹ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 203.

¹² KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. s. 9-10.

studenti – budoucí právníci jako Václav Bělský, zakládající člen Právnícké jednoty, či Karel Leopold Klaudy.¹³

Liberální ústupky, které byla vláda nucena pod tlakem revoluce učinit, se projeví i v oblasti advokacie, jejíž postupné formování bylo „*součástí budování moderní justice a veřejné správy*“¹⁴. Budování advokacie ve formálním smyslu slova bylo nevyhnutelné. Vyžádala si to moderní doba, která usilovala o zakotvení tzv. svobodné advokacie v právním předpisu, jenž by se věnoval čistě advokacii. Jak jinak by se naše země mohla v tomto směru pokládat za moderní a srovnávat se s okolními státy Evropy, ve kterých právní úprava advokacie nebyla žádnou novinkou?

1.1.2 Prozatímní advokátní řád

16. srpna 1849 byl císařským nařízením č. 364/1849 ř. z. schválen prozatímní advokátní řád, první právní předpis, „*který výlučně a jednotně upravoval stavovské poměry advokacie v našich zemích*“¹⁵. Nutno podotknout, že označení advokátního řádu přídatným jménem „prozatímní“ bylo zvoleno poněkud nevhodně. Autor, respektive zákonodárce tím chtěl pravděpodobně poukázat na jeho dočasnost a na brzké přijetí propracovanější úpravy advokacie, ve skutečnosti však došlo k přijetí nového řádu téměř po dvaceti letech, konkrétně 31. prosince 1868, kdy byl zákonem č. 69/1868 ř. z. uveden nový advokátní řád.¹⁶ Co se kontinuity prozatímního advokátního řádu s předrevolučními právními předpisy týče, byla zaštitěna § 21¹⁷, dle něhož zůstala v platnosti všechna ostatní zákonná nařízení týkající se advokátů, která nebyla tímto zákonem změněna.

Podstatnou změnou, kterou rytíř Mitis, autor prozatímního advokátní řádu, prostřednictvím tohoto právního předpisu vnesl do advokacie, bylo zřízení advokátních komor. Komory sdružovaly advokáty sídlící v obvodu zemského soudu

¹³ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. s. 8.

¹⁴ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 25.

¹⁵ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. s. 6.

¹⁶ BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 34.

¹⁷ Císařské nařízení č. 364/1848 ř. z., kterým se přijímá prozatímní advokátní řád, § 21. In: SCHELLOVÁ, I., SCHELLE, K. *Právní úprava advokacie (Historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1995. s. 3-5.

a představovaly samostatné korporace podobné těm v západní Evropě. V českých zemích vznikly komory v Praze, Brně a Opavě.¹⁸ Poprvé v historii se tak v oblasti české advokacie objevuje advokátská samospráva.

Orgány komory byli předseda a stálý výbor, přičemž předseda komory byl zároveň předsedou stálého výboru. Volby do orgánů komory probíhaly každoročně, a to absolutní většinou hlasů. Pokud jde o náklady spojené s činností komory a výboru, hradili je sami advokáti z vlastních prostředků.¹⁹

Advokátní řád stanovil předběžné podmínky výkonu advokacie, kterými bylo: rakouské státní občanství, dosažená fyzická plnoletost, bezúhonný způsob života a způsobilost vykonávat advokaturu ověřená advokátní zkouškou nebo před vydáním této vyhlášky složením fiskální zkoušky. K advokátním zkouškám přitom mohl být na základě žádosti podané apelačnímu soudu připuštěn ten, kdo jako kandidát zkoušky prokázal právní doktorát získaný na rakouské univerzitě a praktickou způsobilost, kterou mohl získat praxí u rakouského soudu, fiskálního úřadu nebo u tuzemského advokáta. Doba praxe měla být vykonána buď během tří let po dosažení doktorátu, nebo během pěti let po ukončení studií bez ohledu na okamžik dosažení doktorátu. Vedle toho mohli být do konce roku 1850 ke zkouškám připuštěni i soudci s minimálně pětiletou praxí u rakouského soudu přes to, že neměli akademickou hodnost. Podobný ústupek byl učiněn i v případě advokátů, kteří zastupovali strany již před vydáním císařského nařízení č. 364/1849 ř. z., neboť měli výjimečně možnost ucházet se o advokátní místa i bez složení advokátních zkoušek.²⁰

Na prozatímní advokátní řád a jeho úpravu v oblasti zkoušek a praxe navázala v padesátých letech 19. století ministerská nařízení, která tuto oblast specifikovala. První ze tří úprav bylo nařízení ministerstva práv č. 328/1850 ř. z., jež praxi a zkoušky upravovalo provizorně. Roku 1854 bylo vydáno nařízení č. 262/1854 ř. z., jímž byly vydány zákonné předpisy o praxi politických a soudcovských úředníků a o praktických politických a soudcovských zkouškách. Úpravu završilo nařízení

¹⁸ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. s. 6.

¹⁹ Císařské nařízení č. 364/1849 ř. z., kterým se přijímá prozatímní advokátní řád, § 3, § 4, § 7. In SCHELLOVÁ, I., SCHELLE, K. *Právní úprava advokacie (Historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1995. s. 3-5.

²⁰ Tamtéž, § 10-§ 13.

č. 264/1854 ř. z., dle kterého byla vydána nová zákonná ustanovení o zkoušce praktické, k výkonu advokacie potřebné, a o praxi, která byla podmínkou připuštění ke zkoušce.²¹

Advokátní řád zavedl v § 14²² novinku také v oblasti složení zkušební komise. Vedle předsedajícího člena rady apelačního soudu byli členy dva justiční radové a dva advokáti jmenovaní komorou.

Autor advokátního řádu pamatoval i na sociálně slabší obyvatelstvo a zakotvil v řádu úpravu bezplatného zastupování chudých. Tzv. právo chudých bylo řádem vyjádřeno tak, že „*rozhodnutí, zda straně náleží právo chudých, zůstává nadále vyhrazeno soudům*“²³.

Ačkoli se autoři shodují, že vydání prozatímního advokátního řádu bylo pro advokacii velkým krokem dopředu, rozcházejí se v názoru na princip numerus clausus. JUDr. Ilona Schelleová²⁴ například uvádí, že prozatímní advokátní řád nadobro zrušil princip numerus clausus, zatímco Stanislav Balík²⁵ zastává názor, že řádem byl princip numerus clausus naopak potvrzen, což bylo dovršeno nařízením proti pokoutníkům v roce 1857. Uvedený dualismus lze zřejmě spatřovat v ustanovení § 1 provizorního advokátního řádu, který praví, že „*advokáty jmenuje ministr spravedlnosti. Ten tímto není nadále vázán doposud existujícím stanovením jejich určitého počtu, ale má rozhodovat o zvětšení či zmenšení počtu stávajících advokátních míst, jakož i žádostmi o propůjčení advokátních míst pro místa, kde dosud žádná neexistují, případ od případu po vyslechnutí dobrozdání příslušného apelačního soudu (vrchního zemského soudu) a příslušné advokátní komory*“²⁶. Jeden autor pravděpodobně vychází z teze, že ministr spravedlnosti již nebyl pevně stanoveným počtem advokátů vázán, tudíž neexistovalo přesně

²¹ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 29.

²² Císařské nařízení č. 364/1849 ř. z., kterým se přijímá prozatímní advokátní řád, § 14. In: SCHELLOVÁ, I., SCHELLE, K. *Právní úprava advokacie (Historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1995. s. 3-5.

²³ Tamtéž, § 19.

²⁴ SCHELLEOVÁ, I. Vývoj advokacie. In: SCHELLEOVÁ, I., STAVINHOVÁ, J. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie. I. díl*. Brno: Doplněk, 1993. s. 142.

²⁵ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 95.

²⁶ Císařské nařízení č. 364/1849 ř. z., kterým se přijímá prozatímní advokátní řád, § 1. In: SCHELLOVÁ, I., SCHELLE, K. *Právní úprava advokacie (Historie a současnost)*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1995. s. 3-5.

vymezené množství advokátů a přístup k advokacii tak nebyl nadále omezen, druhý autor však vychází z toho, že o počtu advokátních míst rozhodoval ministr spravedlnosti, respektive ministr práv, tudíž bylo na jeho uvážení, zda advokacii zpřístupní či nikoli. Přestože tedy byly podmínky pro výkon advokacie stanoveny objektivně, záviselo zpřístupnění advokacie na subjektivním rozhodnutí ministra práv. Z uvedeného tak vyplývá, že na přístup k výkonu advokacie nevznikl nárok „pouhým“ splněním advokátním řádem stanovených podmínek, protože kde nebylo advokátní místo, nemohl být ani advokát.

Já se přikláním k názoru druhého autora, čili souhlasím s přetrváním principu numerus clausus, byť třeba v modifikované podobě. Nasvědčuje tomu nejen politický režim, ale sám nárůst neoprávněného výkonu advokacie – pokoutnictví.

Na tomto místě bych ráda zmínila Karla Květa, poněvadž on sám ve své publikaci píše, že *„ani po událostech z roku 1848 nenastává ještě plná volnost, neboť až do platného posud advokátního řádu z roku 1868 jsou advokáti jmenováni, zprvu nejvyšším soudem, neorganisovaným ještě nijak na základě konstitučních zásad o moci soudcovské, od roku 1849 pak ministerstvem“*²⁷. Z toho, co jest psáno, opět usuzuji přetrvání principu numerus clausus. Určitý počet advokátů sice nebyl výslovně stanoven, avšak jeho regulace byla v rukou ministerstva práv.

1.1.3 Pokoutnictví a snahy o jeho eliminaci

Pokoutnictví či jinak vinklářství bylo tedy projevem omezeného přístupu k advokacii. Začalo se rozmáhat zejména v padesátých letech 19. století, čili za neoabsolutismu označovaného též jako Bachův absolutismus. Absolutistická vláda byla znovu nastolena po porážce revoluce a je označována předponou „neo“ z toho důvodu, že se odlišovala *„od Metternichova „starého“ absolutismu velmi liberální hospodářskou politikou a také tím, že rychle uvedla v život všechna zásadní rozhodnutí revoluce včetně výkupu roboty a vybudování státní správy na nejnižší úrovni“*²⁸.

²⁷ KVĚT, K. *Advokacie: Příspěvek k sociologii advokátního stavu*. Praha: PTK, 1996. s. 10-11.

²⁸ HLAVÁČKA, M. *Dějepis 3 pro gymnázia a střední školy: Novověk*. Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2006. s. 112.

Negativním hlediskem Bachova absolutismu byl návrat k předrevolučním praktikám v otázkách politických projevů, tzn., že politicky nepohodlní lidé byli odsuzováni a zavíráni do vězení, ba dokonce deportováni do jiných provincií.²⁹ Jak vidno, politika ministra vnitra měla za cíl potlačit potencionální revolty vůči režimu. To bylo nejspíše příčinnou zdrženlivosti ministra spravedlnosti při jmenování nových advokátů, neboť nebylo v zájmu režimu, aby se perzekuovaným a zatčeným dostalo řádné obhajoby. Právě tyto okolnosti vedly k úpadku advokacie a k nárůstu výskytu pokoutnictví.

Dle nařízení ministerstva spravedlnosti z 8. června 1857, účinným pro celé území říše s výjimkou vojenské hranice, o nakládání s pokoutníky byl pokoutníkem ten, kdo neoprávněně po živnostensku sestavoval spisy a podání k veřejným úřadům a za úplatu.³⁰ Nařízení o pěti paragrafech obsahovalo kromě definice pokoutnictví ustanovení o příslušnosti soudu, o uložení trestu v podobě pokuty či vězení, o opravném prostředku zvaném rekurs, který se podával k nejvyššímu soudu do čtrnácti dnů ode dne doručení rozhodnutí, a nakonec § 5 hovořil o disciplinárním postihu advokátů a notářů, kteří by svým podpisem opatřili pokoutníkovu podání nebo kteří by pokoutnictví podporovali jiným způsobem.³¹

1.1.4 Podněty směřující k přijetí nového advokátního řádu

Jak již bylo výše zmíněno, revoluce neměla dlouhého trvání a byla záhy po svém vypuknutí potlačena, čímž demokratizující kroky skončily. Do země se opět vrátil absolutismus, a sice v podobě tzv. Bachova absolutismu pojmenovaném po tehdejším ministru vnitra Alexandru Bachovi, jenž byl do svého jmenování v roce 1849 vyhledávaným vídeňským advokátem.³² Bachova absolutistická vláda se vyznačovala policejním režimem, v ekonomice rozvojem kapitalismu volné soutěže, a v zákonodárství se dokonce uplatňovaly předpisy podporující podnikání. Nový režim byl však popřením ústavnosti, což bylo provedeno třemi kabinetními listy a tzv. silvestrovskými patenty, které znamenaly otevřený přechod

²⁹ HLAVAČKA, M. *Dějepis 3 pro gymnázia a střední školy: Novověk*. Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2006. s. 112.

³⁰ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 31.

³¹ BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 39-40.

³² BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 28.

k absolutismu. Jelikož bachovský režim trpěl značnými nedostatky a mezi lidem byl – zejména kvůli metodě policejního násilí, které bylo podpořeno tzv. výpraskovým patentem, jenž povoloval tělesné tresty – v nelibosti, došlo v průběhu roku 1859 ke změně režimu. V posledně zmíněném roce byla rakouská vojska poražena u Magenty a Solferina, což oslabilo Rakousko nejen na poli mezinárodním, ale i vnitrostátním, a změnu režimu uspíšilo.³³

Šedesátá léta 19. století byla uvolněnější, liberálnější. Politické poměry se po pádu Bachova absolutismu uvolnily a v advokacii se začalo volat po nové úpravě. Podněty pocházely především z řad koncipientů, kteří na jmenování čekali i řadu let. Hnutí za odstranění jmenovacího práva státu bylo vyslyšeno i v řadách ostatních právníků a politiků, což v roce 1862 vyústilo v podání návrhu poslanecké sněmovně na vypracování návrhu zákona tak, aby se advokátem mohl stát každý, kdo složí advokátní zkoušku, vykoná předepsanou praxi a splní další zákonné náležitosti. Snaze o přijetí nového advokátního řádu bylo ku prospěchu dokonce i pokoutnictví, které bylo považováno za nežádoucí.³⁴ Odkazovalo na nedostatek advokátů tím, že bylo i přes neoprávněně poskytované služby vyhledávané. Poměr advokátů byl malý také vzhledem k celkovému počtu obyvatel, neboť populace rostla, kdežto advokacie stagnovala. Za takové situace nepochybně připadal na jednoho advokáta nesmyslný počet potencionálních klientů.

Období šedesátých let bylo pro advokacii významné také co do publikační činnosti a spolkového sdružení. V roce 1861 zahájil svou publikační činnost časopis *Právník* a o tři roky později byla založena Jednota právníká. Časopis *Právník* vydal již ve svém prvním čísle úvahu na téma vhodnosti prohlášení advokacie za svobodnou, tedy nezávislou na jmenování ze strany státu. Příspěvky podobného rázu byly publikovány i v dalších číslech a třetí ročník časopisu z roku 1864 pak informoval o tom, že osnova nového advokátního řádu je hotova. Autor – z autorství prozatímního řádu nám již známý rytíř Mitis – zahrnul do řádu výše požadované ustanovení o svobodném výkonu advokacie.³⁵

³³ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 23, 214-215, 265.

³⁴ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. s. 15.

³⁵ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 95-96.

Návrh nového zákona podal v poslanecké sněmovně uznávaný vídeňský advokát JUDr. Eugen Megerle von Mühlfeld.³⁶ Ačkoli byl návrh předložen v roce 1864, nová úprava byla přijata až o čtyři roky později. Důvodem byly rozpory na půdě advokátů. Těm advokátům, kteří jmenováni byli, monopol vyhovoval, protože se nemuseli zabývat konkurencí ze strany nově přichozích advokátů. Na druhé straně byli advokáti, kterým se advokátního místa nedostalo. Jedním z nich byl i kandidát advokacie, redaktor *Právnicka*, Jakub Škarda, který vydal úvahu, v níž vyvracel domněnku, že by zpřístupnění advokacie způsobilo nynějším advokátům citelnou újmu. Situace byla završena v roce 1868, kdy vstoupil v platnost zákon č. 96/1868 ř. z.³⁷

1.2 Advokacie a postavení advokátů v letech 1868-1918

K přijetí nového advokátního řádu došlo po rakousko–uherském vyrovnání, jež proběhlo v roce 1867 a způsobilo rozpad říše na dva státní celky spojené nadále pouze osobou panovníka, měnou a společnou zahraniční a vojenskou politikou. Pro země Předlitavska byla ještě téhož roku vydána tzv. prosincová ústava, která byla tvořena několika zákony a platila v zemích předlitavské části říše až do rozpadu habsburské monarchie v roce 1918. Ústava obsahovala širokou chartu občanských svobod v takové míře, že na ně při svém vzniku navázala i Československá republika.³⁸ Z uvedeného vyplývá, že nové období konečně připravilo advokacii příznivé podmínky pro přijetí úpravy, o niž intenzivně usilovala už od počátku šedesátých let.

1.2.1 Advokátní řád z roku 1868

6. července 1868 byl přijat již zmíněný zákon č. 96/1868 ř. z., kterým byl uveden advokátský řád. Řád platil na území celého Předlitavska, tedy v rakouské části nově vzniklého Rakousko–Uherska, a konečně nahradil řád z roku 1849, o němž se hovořilo jako o prozatímním, ačkoli v jeho téměř dvacetiletém trvání lze prozatímnost jen těžko spatřovat.³⁹

³⁶ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. S. 16.

³⁷ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 97.

³⁸ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 218-220.

³⁹ BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 41.

Úprava advokacie daná řádem z roku 1868 byla na našem území – s výjimkou dílčích novel – účinná od 1. ledna 1869 do 31. prosince 1948 a její text ovlivnil nejen polistopadový zákon o advokacii z roku 1990, ale též současnou platnou právní úpravu.⁴⁰

Od 1. ledna 1869 byla advokacie přístupná třem skupinám osob. První skupina byla tvořena advokáty přijatými na základě V. částky – tzv. pomíjejících ustanovení – advokátního řádu z roku 1868. Šlo o advokáty jmenované podle provizorního advokátního řádu, dále o notáře, kteří vykonali advokátní zkoušku s dobrým prospěchem a měli alespoň sedmiletou právní praxi, do níž se počítala i praxe notářská, s tím, že se advokáty mohli stát za předpokladu vzdání se notářství. Kromě toho poskytovala pomíjející ustanovení úlevy v oblasti zkoušky a praxe.⁴¹ Advokátní řád například pravil: „*Kdo, odbyv přísné zkoušky došel doktorství práv za času panování rakouského na universitě Pádovské nebo Pavianské a pokud obecný zákoník občanský měl platnost v Uhřích, na universitě Pešťanské, pokládá se tak, jako by byl došel doktorství na některé universitě těch zemí, v nichž má tento zákon platnost*“⁴².

Druhá skupina představovala ty advokáty, kteří splnili zákonné podmínky pro výkon advokacie stanovené v § 1–5 advokátního řádu. Základními požadavky bylo: mít na daném území domovské právo v některé z obcí, být soběprávný, mít doktorský titul v oboru práv, mít vykonanou praxi a úspěšně složenou advokátní zkoušku. Praxe byla stanovena na sedm let, konkrétně to byla jednorozční civilní a trestní praxe u některého sborového soudu Předlitavska a šestiletá praxe u soudu nebo advokáta, přičemž z těchto šesti let měl kandidát advokacie minimálně tři roky po získání doktorského titulu praktikovat u advokáta. K advokátní zkoušce mohl kandidát přistoupit po čtyřech letech praxe a po jejím vykonání a prokázání splnění všech předepsaných podmínek byl připuštěn k přísaze u vrchního zemského soudu. Teprve po splnění uvedených podmínek mohl kandidát žádat o zápis do advokátské listiny.⁴³

⁴⁰ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 110.

⁴¹ Tamtéž, s. 110-111.

⁴² Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, § 41. In: BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 51.

⁴³ Tamtéž, § 1-5, § 7. s. 43-44.

Poslední skupina vychází z ustanovení § 6 advokátního řádu, podle něhož se advokátem mohl stát i ten, kdo byl po pět let hlasujícím radou u některého sborového soudu v předlitavské části Rakousko-Uherska, neboť právě tato skutečnost mu nahrazovala doktorský titul, praxi i advokátní zkoušku.⁴⁴

Zcela nově se v řádu z roku 1868 objevila úprava práv a povinností advokáta. Ustanovení o tehdejších právech a povinnostech jsou přitom podobná těm dnešním, obsaženým v zákoně č. 85/1996 Sb., o advokacii⁴⁵. Vedle základních etických povinností, které jsou advokacii vlastní i dnes, jako je pilnost, věrnost, svědomitost v zastupování, povinnost mlčenlivosti, bezelstné a poctivé chování, zachovávání čestnosti a vážnosti advokátského stavu, upravoval řád také převzetí zastoupení a možnost zastoupení odmítnout nebo vypovědět. Advokát měl možnost odmítnout jakékoli zastoupení bez uvedení důvodu, zastupoval-li však dříve v téže věci nebo ve věci s ní spojené protistranu, měl dokonce povinnost zastupování nepřijmout. V případě výpovědi dané klientovi byl advokát povinen hájit jeho práva a zájmy ještě po dobu čtrnácti dnů od dodání výpovědi. Řád se dále věnoval otázkám povinnosti advokáta vydat straně listiny a spisy poté, co ji přestal zastupovat, a povinnosti vrátit straně plnomocenství, dále pak možnosti zřídit si substituci či možnosti nechat se zastupovat zaměstnaným advokátským kandidátem. V neposlední řadě řád zakotvil právo advokátů na odměnu, která měla být specifikována tarifem. Zcela nově se objevila úprava neslučitelnosti výkonu advokacie s výkonem placeného státního úřadu (s výjimkou učitelského), s výkonem notářství a takového zaměstnání, které by snižovalo vážnost advokátského stavu. Poslední paragraf z části věnované právům a povinnostem advokáta zmiňoval svobodu stěhování. Ta byla ovšem omezena oznamovací povinností, jež spočívala v tom, že oznámení o záměru přestěhovat se mělo být adresováno s tříměsíčním předstihem výboru komory, a to výboru jak v místě současného bydliště, tak v místě budoucího bydliště.⁴⁶

Kromě novot v oblasti práv a povinností advokáta vymezil řád také okolnosti zániku advokátství. Právo výkonu advokacie zaniklo naplněním jednoho z řádem vymezených důvodů, a to buď pozbytím domovského práva v Předlitavsku, trvalou

⁴⁴ Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, § 6. In: BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 44.

⁴⁵ Srovnej např. § 9 advokátního řádu z roku 1868 s § 16 a § 21 zákona o advokacii z roku 1996.

⁴⁶ Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, § 8-21. In: BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 44-47.

ztrátou soběprávnosti, nebo z důvodů zakládajících neslučitelnost, které byly popsány v předchozím odstavci. Dalšími důvody bylo odsouzení podle trestního zákona, vzdání se advokacie, po němž bylo možné advokacii znovu vykonávat pouze za předpokladu splnění všech podmínek stanovených pro jmenování advokátem, a posledním z možných důvodů zániku advokátství byla samozřejmě smrt.⁴⁷

Na závěr je nezbytné zmínit stavovskou samosprávu, neboť advokátní řád nahrazující ten z roku 1849 „*prohloubil a posílil pravomoci stavovské samosprávy*“⁴⁸. Advokacie se tak dočkala vytoužených reforem, které zdůraznily nezávislost advokáta na soudech a jiných úřadech, a nebyla již pojímána jako úřad, nýbrž jako svobodný výkon povolání.⁴⁹ Sídla advokátních komor byla i po přijetí nového advokátního řádu v Praze, Brně a Opavě, změnily se však orgány. Komora byla tvořena valnou hromadou, výborem komory, disciplinární radou, prezidentem a jeho náměstkou. V porovnání s prozatímním advokátním řádem se funkční období v orgánech komory prodloužilo z jednoho roku na tři s možností opětovného zvolení, přičemž bylo možné se v případě opětovného zvolení funkce zříci. Výkonným orgánem byl výbor komory, jenž se skládal z prezidenta, jeho náměstka a členů, jejichž počet stanovovala valná hromada. Z pravomocí výboru bych zmínila vedení seznamu advokátů a kandidátů advokacie, neboť tato evidence je pro zkoumání dějin advokacie významným pramenem. Co se komory, respektive valné hromady týče, schvalovala základní organizační normy a rozhodovala o zásadních otázkách. Valná hromada například volila orgány komory, vydávala svůj jednací řád a jednací řád výboru, přijímala rozpočet a dohlížela nad jeho plněním či určovala výši členského příspěvku.⁵⁰

1.2.2 Další vývoj právní úpravy advokacie

Ačkoli řád předpokládal existenci disciplinární rady, její složení a pravomoc určil až disciplinární statut č. 40/1872 ř. z. Dle něho byla rada volena na tři roky a z počátku měla patnáct členů. Tento počet se v roce 1906 zvýšil na dvacet dva,

⁴⁷ Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, § 34. In: BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 50.

⁴⁸ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 119.

⁴⁹ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. S. 19.

⁵⁰ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 119-120.

a to z důvodu nárůstu počtu zapsaných advokátů. První volbu do rady musel přijmout každý zvolený člen komory, odmítnutí bylo možné pouze se souhlasem valné hromady. V případě neochoty vykonávat funkci v disciplinární radě hrozila ovšem pokuta v rozsahu 20–100 zlatých.⁵¹ Kromě toho vypočítával statut sankce, které bylo možné za porušení povinností advokáta uložit. Statut nabízel písemnou důtku, peněžitou pokutu, pozastavení výkonu advokacie a vymazání ze seznamu advokátů.⁵²

Další významné úpravy se advokacie dočkala v roce 1890, kdy byl vydán první právní předpis upravující odměňování advokátů tarifním způsobem – advokátní tarif. Zatímco prozatímní advokátní řád odměňování advokátů nijak neupravoval, advokátní řád z roku 1868 přiznával advokátům právo na odměnu a existenci tarifu předpokládal, což je vidno z ustanovení, jež praví, že „*míra odměny za čas a za práci... ustanoví se tarifou*“⁵³ a že „*až do uvedení této tarify a všech jiných případnostech bude míti s strany vyměřených výloh a mzdy advokátovy, když tu nebude úmluvy, průchod jediné to, co zákonem ustanoveno v příčině smlouvy o mzdu*“⁵⁴. Nejprve byl vydán zákon č. 58/1890 ř. z., jímž se ministr práv zmocnil k vydání tarifu formou nařízení, a na základě tohoto uvozovacího zákona bylo přijato nařízení č. 129/1890 ř. z., tedy první advokátní tarif.⁵⁵

1.2.3 Postavení advokátů za I. světové války

Vývoj advokacie byl narušen v roce 1914, kdy sarajevský atentát na Františka Ferdinanda d'Este, následníka trůnu, rozpoutal I. světovou válku.⁵⁶ Během války, již Srbsku vyhlásilo Rakousko–Uhersko, byl chod advokacie a justice ochromen, což dokládá dobové zákonodárství, které upravilo opatření při překážkách činnosti advokátních komor, jejich výborů a disciplinárních rad a dále opatření pro kandidáty advokacie, kterým bylo válkou znemožněno konání jejich civilní služby. Navíc byla hned na počátku války zastavena činnost porotních soudů a u soudů vojenských

⁵¹ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 121.

⁵² BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 36.

⁵³ Zákon č. 96/1868 ř. z., jímžto se uvádí řád advokátský, § 17. In BALÍK, S. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2000. s. 46.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 32-33.

⁵⁶ KOBER, J. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. s. 27.

mohli obhajovat pouze někteří advokáti. Postavení advokátů se samozřejmě odvíjelo od místa, v němž advokátské povolání vykonávali, a od jejich politického postoje.⁵⁷

Významným politickým procesem, který se zapsal nejen do českých dějin advokacie, ale do české historie vůbec, byl vídeňský proces z roku 1915 vedený proti Karlu Kramářovi a Aloisi Rašínovi pro zločin velezrady. Obhajoby se zhostil tehdejší prezident Advokátní komory v Království českém Eduard Koerner, který předvedl brilantní závěrečnou řeč. Přesto byli oba jeho klienti odsouzeni k trestu smrti, od něhož je zachránila milost udělená císařem Karlem I.⁵⁸

Po skončení války a rozpadu Rakousko-Uherska byl 28. října 1918 provolán samostatný československý stát, jehož právní a správní kontinuita byla zajištěna tzv. recepční normou. Norma recipovala rakouský státní aparát a právní řád pro Čechy a uherský pro Slovensko⁵⁹, což znamená, že v nově vzniklém Českoslovenku nadále platily též předpisy přijaté před jeho vznikem, tedy i právní předpisy upravující advokacii.

⁵⁷ BALÍK, S. a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 127.

⁵⁸ BALÍK, S. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 38.

⁵⁹ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 319-322.

2 Historie Mladé Boleslavi od počátku až do roku 1918

Po nastínění obecných dějin advokacie v letech 1848–1918, kterým byla věnována předchozí kapitola, můžeme přistoupit ke konkrétnímu regionu a seznámit se – alespoň v mezích dostupných pramenů – se stavem advokacie právě v jeho části. Popisu advokacie v konkrétním regionu, kterým je v případě této práce město Mladá Boleslav, nebylo vhodné věnovat řádky již v první kapitole, protože znalost obecných dějin advokacie je nutným požadavkem pro pochopení souvislostí spojených s vybranou lokalitou. Obecné právní předpisy a historické události měly totiž vliv nejen celostátní, ale samozřejmě i regionální, respektive obecní, což se projevilo v různých oblastech společenského života, v advokacii nevyjímaje.

Abychom se však nepustili do dějin Mladé Boleslavi bezhlavě, tedy aniž bychom znali její historický vývoj, považuji z hlediska logičnosti a návaznosti na dějinnou linii za potřebné věnovat se ve zkratce také historii města před rokem 1848, čímž mám na mysli historii Mladé Boleslavi od samotného počátku.

2.1 Z historie města od založení do roku 1848

Z kartografického hlediska se Mladá Boleslav, která je dnes statutárním městem⁶⁰, nachází ve Středočeském kraji a leží na levém břehu Jizery. Snahy o osídlení tohoto území započaly pravděpodobně už v pravěku, o čemž svědčí archeologické nálezy nejen z historického centra města, ale i z jeho okolí. Počátky samotného města je nicméně možné najít až v 2. polovině 10. století, kdy zde bylo vybudováno hradiště, jehož založení připisal kronikář Dalimil knížeti Boleslavovi II.⁶¹ Zakladatelem však mohl být jak kníže Boleslav I. Přemyslovec, tak i jeho syn, kníže Boleslav II. Přemyslovec.⁶² Prvním důvěryhodným písemným pramenem o boleslavském hradišti je listina knížete Soběslava I. z roku 1130, v níž se o hradišti *Bolezlavi* píše v souvislosti s potvrzením desátku.⁶³

⁶⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 4, odst. 1.

⁶¹ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 5.

⁶² KOŠTÁL, V., KOŠTÁLOVÁ, R. *Historická sídla středočeského kraje. Díl první, Mělnicko, Mladoboleslavsko a Nymbursko*. Brno: Barrister & Principal, 2012. s. 134.

⁶³ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 5.

2.1.1 Mladá Boleslav za Michalovců a Krajířů z Krajku

Roku 1318 daroval král Jan Lucemburský Mladou Boleslav – vyjma hradu – Benešovi z Michalovic. Později se z dosud neznámých důvodů dostal do držení rodu i hrad a zbylý královský majetek. Dle listiny z roku 1334 přenesli Michalovci město z údolí na skalní ostroh v sousedství hradu – zřejmě tak učinili z bezpečnostních důvodů – a vybavili Mladou Boleslav řadou městských práv. Měšťané dostali například všechna městská práva, kterými se řídilo královské město Nymburk, s výjimkou těch, jejichž udělení měl v pravomoci pouze panovník.⁶⁴

Michalovci roku 1468 vymřeli po meči a sňatkem se do Boleslavi dostal rod Tovačovský, který však záhy vymřel. Po smrti posledního člena Tovačovského rodu se panství ujala matka zesnulého, Johanka z Krajku. Teprve za Krajířů z Krajku město vzkvétalo, a to zejména architektonicky (přestavba hradu na renesanční zámek, obehnutí Starého města hradbami, přeměna dřevěných staveb na kamenné měšťánské domy apod.). Mimo to byli Krajířové vyznavači jednoty bratrské, která měla v Mladé Boleslavi pevné zázemí a učinila z ní jedno ze svých nejdůležitějších center v zemi. Krajířové z Krajku ke konci 16. století Mladou Boleslav prodali, přičemž v roce 1595 se samo měšťanstvo z poddanství vykoupilo.⁶⁵

2.1.2 Vývoj svobodného města

Mladoboleslavští se z nově nabyté svobody nemohli radovat příliš dlouho, neboť ještě téhož roku vypukl ve městě velký požár a o čtyři roky později zasáhla město morová epidemie. I přes tyto tragické události měšťané usilovali o zlepšení postavení svého města. Vydobyli si například uznání dosavadních privilegií císařem Rudolfem II. a 3. července 1600 se za úplatu dostali do třetího stavu, proto jim od té doby náleželo právo účasti na zemském sněmu.⁶⁶

Obyvatelé města se počátkem 17. století zapojili do 2. stavovského povstání, za což byli po porážce na Bílé hoře potrestáni zejména finančně. Další ránu přinesla třicetiletá válka, a to převším tažení proti Švédům, kteří Mladou Boleslav obsadili a podíleli se na jejím hospodářském úpadku. Ani vláda Marie Terezie nepřinesla

⁶⁴ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 6-8.

⁶⁵ Tamtéž, s. 9- 16.

⁶⁶ Tamtéž, s. 17.

městu rozkvět. Znovu tudy procházela vojska, tentokrát v souvislosti s rakousko–pruskými válkami, jejichž neúspěch na naší straně vyústil v reorganizaci armády, na jejímž základě se Mladá Boleslav stala posádkovým městem. Původním plánem bylo vybudovat z Boleslavi pevnost typu Terezín a Josefov.⁶⁷

Z reformem osvícenských panovníků, tedy Marie Terezie a Josefa II., byla důležitá reforma správy, kterou bylo roku 1751 nově vymezeno šestnáct krajů a zrušeno pravidlo o dvou hejtmanech v kraji, čímž se úřad krajských hejtmanů stal monokratickým.⁶⁸ V Mladé Boleslavi vzniklo sídlo hejtmanského úřadu a město upevnilo svou pozici coby krajského města. Reforma se dotkla i městské samosprávy, která byla až do roku 1788 reprezentována primasem a konšely. Tuto středověkou formu správy nahradil magistrát s purkmistrem a čtyřmi radními, kteří byli podřízeni krajskému úřadu.⁶⁹ Posledně popsanou podobu si samospráva zachovala do roku 1849, kdy byla přijata nová právní úprava obecní správy,⁷⁰ o níž bude pojednáno níže v textu.

2.2 Z historie města od roku 1848 do roku 1918

Co do historie období let 1848–1918 bych zmínila velký požár z roku 1859, který měl za následek změnu zástavby města, dále politické uvolnění v šedesátých letech, jež přineslo novou správní reformu, kterou byly zrušeny kraje a zavedeny politické okresy, přičemž jedním z nich se stala i Mladá Boleslav.⁷¹

Vedle politické scény se po polovině 19. století začal hojně rozvíjet také společenský a kulturní život. V Boleslavi vznikla celá řada spolků, kupříkladu ochotnický spolek Kolár, zpěvácký spolek Boleslav a Řemeslnická beseda sdružující dělnictvo. V šedesátých letech začaly vycházet i první boleslavské noviny zvané Boleslavan. Později přibýly Mladoboleslavské listy, Jizeran a Nový Boleslavan. Z průmyslu byla nejvýznamnější malá dílna na opravu jízdních kol, založená roku 1895 Václavou Laurinem a Klementem, která se v průběhu deseti let přetransformovala na výrobu motocyklů, a nakonec na automobilovou továrnu.

⁶⁷ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 17-22.

⁶⁸ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 169.

⁶⁹ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 22-23.

⁷⁰ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 241.

⁷¹ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 26-27.

Po I. světové válce automobilka svou činnost obnovila a v roce 1925 byla začleněna do plzeňského koncernu Škoda. Život mladoboleslavských obyvatel ovlivnila i I. světová válka, neboť právě ta zapříčinila, že se Mladá Boleslav naplnila vojáky, kteří odtud byli transportováni na frontu.⁷²

2.2.1 Budování zastupitelstva a účast advokátů na něm

Již bylo řečeno, že pod vlivem revolučního roku 1848 došlo ke změně ve struktuře a činnosti rakouské správy. Léta 1849 byl vyhlášen obecní prozatímní zákon, jímž skončila obecní správa vykonávaná magistrátem. Nově přijatý zákon zakotvil zásadu, že základem svobodného státu je svobodná obec, a zavedl tři orgány obce: obecní výbor, obecní zastupitelstvo, respektive představenstvo, a starostu.⁷³ Novou právní úpravou tak byla správa města pro další období vložena do „rukou“ obecního zastupitelstva, v jehož čele stál starosta, zprvu označovaný jako purkmistr.⁷⁴

Jelikož nová právní úprava operovala s pojmem *volené* zastupitelstvo, bylo nutným předpokladem jeho existence vyhlášení voleb. Po prvních volbách do zastupitelstva a do výboru se prvním starostou Mladé Boleslavi stal hostinský Josef Flakl. Co se ostatních členů zastupitelstva týče, byli různého povolání, žádný z nich však nepocházel z advokátského stavu. Příznivý nebyl v tomto ohledu ani výsledek voleb z roku 1850, kdy bylo dosaženo stejného výsledku, čili ani pro následující funkční období nepůsobil v zastupitelstvu či městské radě advokát.⁷⁵

Po smrti Josefa Flakla († 1853) nebyla nová volba vypsána, protože tehdy znovu nastolená absolutistická vláda potlačovala každý kus samosprávy. Po čtyři roky, kdy se nesměly konat obecní volby, nebyl úřad starosty obnoven. Funkci starosty nicméně zastávali členové dříve zvoleného výboru, a to kupec Vinc. Růžička († 1856), po jeho smrti pak perníkář František Hesz.⁷⁶ Jak z první kapitoly víme, neoabsolutistická vláda byla pro svůj neúspěch na konci padesátých let 19. století

⁷² MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 27-35.

⁷³ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 240-241.

⁷⁴ MĚSTECKÁ, S. *Mladá Boleslav*. Praha–Litomyšl: Paseka, 2011. s. 26.

⁷⁵ BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2*. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 164-166.

⁷⁶ Tamtéž, s. 167-170.

svržena a země přistoupila k liberálnějším krokům, jež se projevíly v říjnovém diplomu hlásajícím návrat k ústavnosti a následně v únorové ústavě.⁷⁷

Nový režim přál samozřejmě i samosprávě. Po vydání říjnového diplomu se volby do zastupitelstva obnovily, přičemž se změnou režimu došlo také ke změně způsobu vedení protokolů o schůzích obecního zastupitelstva. Nejen protokoly, ale též pozvánky do schůzí byly do roku 1861 psány zásadně německy. Poprvé byl protokol sepsán česky 25. března 1861. Od té doby byla pozvání dvojjazyčná s tím, že nejdříve byl text psán německy, poté vedle česky. Počínaje rokem 1862 se pořadí německy a česky psaných textů obrátilo a tento stav zůstal zachován až do roku 1880, od něhož byla pozvání pouze česká. V souvislosti s první českou schůzí zastupitelstva se objevuje zmínka o prvním právníkovi, jmenovitě JUDr. Františku Hubnovi, který protokol této české schůze podepsal.⁷⁸

Od počátku šedesátých let se na starostovském „křesle“ vystřídali: Josef Germář, řezník Josef Smutný a kupec Antonín Vodka. U posledně jmenovaného bych se zastavila, neboť za jeho úřadování byli v orgánech obce činní dva právníci, a to již zmíněný JUDr. František Hubna a dále JUDr. Karel Mattuš. Zatímco JUDr. K. Mattuš se stal tajemníkem obce, za což vděčil právě Antonínu Vodkovi, který byl roku 1865 zvolen také starostou okresního zastupitelstva a vzdal se ročního starostovského platu, aby si obec mohla tajemníka dovolit, JUDr. František Hubna byl na základě volby ustanoven právním zástupcem města.⁷⁹ Vedle toho působil JUDr. František Hubna dle zprávy z Boleslavana ze dne 15. března 1862 také v obecním výboru.⁸⁰

Ve volbách konaných v roce 1870 byl starostou zvolen znovu Antonín Vodka, ten však volbu nepřijal. Při druhé volbě zvítězil JUDr. Karel Mattuš, čímž se do čela mladoboleslavského zastupitelstva dostal první právník. Mimo to se ve volbách do městské rady objevil další zástupce advokátského stavu, JUDr. Adolf Pavlousek. Voleb v roce 1879 se kromě JUDr. Mattuše a JUDr. Pavlouska zúčastnil také právník JUDr. Antonín Kobler.⁸¹

⁷⁷ MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Leges, 2010. s. 216-217.

⁷⁸ BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2*. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 183-184.

⁷⁹ Tamtéž, s. 186-191.

⁸⁰ STREJČEK, F. *Jak se probouzela Mladá Boleslav*. V Mladé Boleslavi: Rudolf Kudrna, 1930. s. 212.

⁸¹ BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2*. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 202.

Dr. Mattuš byl zvolen do funkce starosty opakovaně, úřad složil téměř po dvaceti letech, konkrétně 30. listopadu 1889, protože byl zvolen do funkce ředitele zemské banky a přesídlil do Prahy. Novým starostou se stal JUDr. Adolf Pavlousek, jenž po dobu úřadování JUDr. Mattuše působil v městské radě a také zastával funkci právního zástupce města. Ve volbách z roku 1892 JUDr. Pavlousek úřad starosty obhájil a na prahu zastupitelstva se v týchž volbách objevil další advokát, JUDr. Bedřich Laufberger. JUDr. A. Pavlousek nesetřval v úřadu příliš dlouho, roku 1893 rezignoval. Po jeho rezignaci se v „křesle“ starosty vystřídali Josefové Vraný a Krejbich, první povoláním technik, druhý obchodník. Úřad starosty nezůstal „na pospas neprávnicků“ dlouhou dobu. Po takřka deseti letech se starostování v letech 1901–1903 ujal JUDr. Josef Eugen Slavík a v letech 1918–1919 JUDr. František Beneš. Advokáti se v rámci obecní samosprávy objevovali i v jiných funkcích, zejména v městské radě. Vedle již zmiňovaného JUDr. Adolfa Pavlouska, JUDr. Bedřicha Laufbergera a JUDr. Františka Beneše působili v městské radě JUDr. Václav Krouský a JUDr. Bedřich Bobek.⁸²

⁸² BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2.* Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 203-296.

3 Významní představitelé advokacie v Mladé Boleslavi v letech 1848 – 1918

Pomineme-li, že řada advokátů vykonávala v Mladé Boleslavi veřejné funkce, měla spousta z nich také své advokátní kanceláře, ve kterých nejenže zúročovali své právnické vzdělání jakožto své povolání, ale „vychovávali“ a zaučovali absolventy právnických fakult – budoucí právníky. Stav advokacie v Mladé Boleslavi zjištěný k roku 1914 přibližuje spolu s advokáty, jejich koncipienty a úřednickým aparátem Tab.1.

Tab. 1: Stav advokacie zjištěný k roku 1914

Advokát – JUDr.	Koncipient – JUDr.	Ředitel kanceláře	Úředník/úřednice
Václav Krouský	Václav Kornel	Josef Číž	Václav Ševčík Josef Jízba Ladislav Zahradník
Bedřich Laufberger	Vratislav Teklý	František Hurt	František Kozlík Karel Štohr
Adolf Pavlousek a Jaroslav Pavlousek	Josef Šnöbling	Robert Trávnícký	Rudolf Bernard Josef Smutný
Eduard Steinreich	Vítek	Zdeněk Šaller	Anna Spálená
František Beneš	-----	-----	Josef Obický
Josef Mareček	-----	-----	Josef Ponocný
Josef Rosenberg	-----	-----	Václav Král
Čeněk Rudolf	-----	-----	M. Maršalová

Zdroj: CHYTIL, Alois. Chytilův úplný adresář království českého. Obvod krajského soudu v Mladé Boleslavi. Rokycany [nákl. vl.], 1914.

Z tabulky je patrné, že polovina advokátů byla politicky činná. Jména jako JUDr. Adolf Pavlousek, JUDr. František Beneš, JUDr. Bedřich Laufberger a JUDr. Václav Krouský jsou nám známa v souvislosti s jejich působením

v orgánech obce. Zejména u těchto jmen se zastavíme, protože právě ta považují v historii advokacie na území Mladé Boleslavi za významnější.

Předně je tomu tak z důvodu jejich přínosu co do vývoje a rozvoje města, který mohli z pozice veřejné funkce snadněji realizovat. Dalším důvodem je fakt, že se v orgánech obce – zvláště v úřadu starosty – zviditelnil, díky čemuž jsou uznávanými osobnostmi města dodnes. Nutno podotknout, že řada těchto osobností se stala uznávanými personami i za hranicemi Mladé Boleslavi.

3.1 Advokáti působící v Mladé Boleslavi

Od roku 1848 do roku 1860 lze advokacii v tomto regionu mapovat jen s obtížemi. V polovině 19. století sice proběhla revoluce, ve které se zrodily liberální požadavky, jejich nástup byl však zpomalen řadou překážek, a právě jejich přičiněním došlo k nárůstu představitelů advokacie v Mladé Boleslavi až v poslední třetině 19. století. Například i přes přijetí prvního advokátního řádu v roce 1849 se advokacie nedočkala plné svobody (viz výše popsany numerus clausus), což umocnil již několikrát zmiňovaný Bachovský absolutismus, který do šedesátých let 19. století brzdil vývoj téměř ve všech oblastech společnosti. Teprve svržení režimu připravilo vhodnou půdu pro rozvoj advokacie, který byl završen roku 1868 přijetím nového advokátního řádu, jenž dal advokacii svobodu.

Již v úvodu diplomové práce bylo řečeno, že tato studie o utváření svobodné advokacie v Mladé Boleslavi na přelomu 19. a 20. století má za cíl přispět svým bádáním a studováním pramenů k poznání dějin advokacie v českých zemích. Právě proto se v této části práce seznámíme s některými právníky podrobněji. Jmenovitě půjde o starosty: JUDr. Karla Mattuše, JUDr. Adolfa Pavlouska, JUDr. Josefa Eugena Slavíka a JUDr. Františka Beneše. Pár vět bude věnováno i jiným advokátům, kteří v Mladé Boleslavi působili, jejich profil však nebude pln tolika informací a nebude dosahovat takových rozměrů jako u výše zmíněných právníků – starostů. Příčina absence informací o některých právnících tkví zřejmě v tom, že se vedle advokacie neangažovali v žádných veřejných funkcích ani nijak jinak neorganizovali veřejný život, tudíž historikové a autoři paměti či podobných monografií nepovažovali za důležité věnovat jim větší pozornost, natož pak sepisovat jejich biografy.

JUDr. Karel Mattuš

Obr. 1: JUDr. Karel Mattuš

právník, politik

* 21. 5. 1836 Mnichovo Hradiště

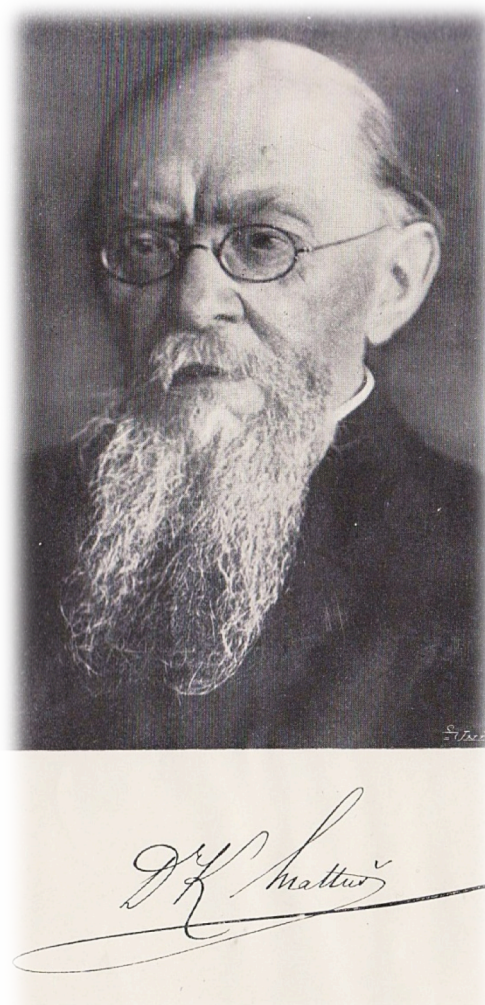
† 22. 10. 1919 Praha

Původ Karla Mattuše

Dne 21. května 1836 se Karlu Mattušovi a Antonii Mattušové, rozené Svobodové, narodil v domě Kubínově čp. 38/39 syn, jenž po svém otci nesl jméno Karel. Mattušův otec, pocházející z otce Gabriela a matky Anny, rodem Langové, přišel na svět 30. března 1809 v obci zvané Bochov. Studoval gymnázium v Doupové, filozofii v Praze, následně jako mimořádný posluchač medicínu s výborným prospěchem a stal se osobním lékařem hraběte Kristiána Waldsteina sídlícího v Štáhlavech.

Později se stal lékařem na mnichovohradištském panství, u čehož setrval do konce svého života († 22. července 1887). Matka Antonie (* 1817, † 4. června 1903) pocházela z osmi dětí a byla dcerou právního a vrchního na hradištském panství, Josefa Svobody, který se později stal hospodářským radou a zemřel jako justiční rada roku 1857, a Kateřiny Svobodové, rodným příjmením Pfaffové, jež byla vzornou manželkou, matkou a hospodyní.⁸³

Mattušův děd Gabriel a rovněž Mattušův otec Karel byli původem Němci. Právě z toho důvodu je na jejich fotografiích (viz Příloha B) psáno příjmení Mattuš

Zdroj: MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921.

⁸³ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 179-186.

ve tvaru *Mattusch*, čili v typicky německém tvaru. Příjmení ve tvaru *Mattuš* je tedy počeštělé.⁸⁴

Dětství a studia

Karel Mattuš (viz Obr. 1) žil zprvu se svými rodiči v Mnichově Hradišti, jak však uvádí ve svých *Pamětech*, zhruba od šesti let⁸⁵ pobýval v Klášteře u svého dědečka Josefa Svobody, protože zde vstoupil do školy. Tamější školu navštěvoval přibližně po dobu dvou let, poté se vrátil zpět do Mnichova Hradiště a docházel do hodin kaplana Jáchyma Jindry.⁸⁶

Od podzimu roku 1845 bydlel Mattuš v Bělé pod Bezdězem u otceva bratra Jana, panského lékaře, a začal zde chodit do školy v klášteře Augustinů. Po ukončení školního roku se podrobil zkoušce, aby mohl přestoupit na střední školu, a byl vybrán pro gymnázium. Přičiněním matčina bratra Arnošta Svobody, který tehdy sloužil u dvorního stavebního úřadu a vychvaloval řemesla technického zaměření, však Mattušův otec změnil původní úmysly a umístil syna Karla na techniku do Mladé Boleslavi, kde docházel do čtvrté třídy hlavní školy. Jelikož Karel neměl malířské ani měřičské nadání, byly jeho studijní výsledky žalostné. Po ročním působení v Mladé Boleslavi se otec Mattuše vrátil k původnímu plánu a dal jej na gymnázium, a to do České Lípy. Roku 1848 ukončil Karel první ročník gymnázia a přestoupil na gymnázium v Mladé Boleslavi. Přestup pro něj nebyl jednoduchý, protože doposud bylo jeho učení německé, zatímco výuka na boleslavském gymnáziu probíhala v češtině, kterou Karel příliš neovládal. Po úspěšném ukončení tří ročníků nastoupil Mattuš na vyšší gymnázium v Jičíně, kde v něm učitelé probudili ctižádost a zájem o učení, takže se z průměrného žáka stal premiantem.⁸⁷

V říjnu 1855 nastoupil coby devatenáctiletý na Karlo–Ferdinandovu univerzitu v Praze, kde studoval práva, a po úspěšném absolvování čtvrtého ročníku pražské právnické fakulty se začal připravovat na rigorózní zkoušky. První složil

⁸⁴ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 179-186.

⁸⁵ Luděk Beneš ve své publikaci *Osobnosti Mladoboleslavská* na straně 134 uvádí, že Karel Mattuš žil u svého dědečka od roku 1839, tedy od tří let. Vzhledem k vlastnímu životopisu však považuji Mattušovy *Paměti* za důvěryhodnější zdroj poznání.

⁸⁶ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 9.

⁸⁷ Tamtéž, s. 10-15.

v lednu 1860, druhou před prázdninami téhož roku, třetí v lednu 1861, čtvrtou v červenci a 29. července 1861 měl v Karolinu doktorskou promoci.⁸⁸

Právní praxe

Mattuš zahájil svou právní praxi již po třetím rigorózu, konkrétně v únoru 1861, tehdy nastoupil na notářskou praxi u svého strýce Viléma Svobody v Mnichově Hradišti. 1. září 1861 přešel už jako doktor práv na soudní praxi k okresnímu soudu, též v Mnichově Hradišti, avšak z kraje ledna roku 1862 se nechal přeložit k zemskému soudu do Prahy. Ani u zemského soudu v Praze se však neohřál příliš dlouho. V první polovině listopadu 1862 byl služby zproštěn a přikázán k výpomoci krajskému soudu v Táboře. V té době se Karel Mattuš poohlížel po místě v některé z pražských advokátních kanceláří, a jelikož v pražských advokátních kancelářích místo nesehnal, rozhodl se k tábořskému krajskému soudu nastoupit. Už před odjezdem z Prahy nabídl Mattušovi mladoboleslavský advokát JUDr. Wurzel koncipientickou praxi ve své advokátní kanceláři, pro niž se nakonec Karel – zejména pro blízkost k rodnému domovu – rozhodl. O druhém svátku vánočním se s Tábořem rozloučil a 2. ledna 1863 se vydal do Mladé Boleslavi, aby zde zahájil svou advokátní praxi.⁸⁹

Přestože měl na podzim roku 1864 téměř čtyřletou právní praxi, nepřistoupil Karel Mattuš k advokátní zkoušce a raději přijal funkci tajemníka, kterou mu tehdejší starosta Antonín Vodka nabídl.⁹⁰ O této etapě svého života K. Mattuš napsal: „*Měl jsem sice praxi právní skoro čtyřletou, advokacie měla se státi svobodnou a proto nebyla tak zlá vyhlídka do budoucnosti; avšak advokátní prakse nedovedla mne přivábiti, kdežto působení veřejné pro mne mělo kouzlo neodolatelné; sloužiti obci – byť i bez zabezpečené budoucnosti – zdálo se mi věci čestnější, a právem jsem soudil, že v novém tom ovzduší budu moci volněji se pohybovat a samostatněji jednati.*“⁹¹

⁸⁸ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 15-20.

⁸⁹ Tamtéž, s. 24-44.

⁹⁰ Tamtéž, s. 24-44.

⁹¹ Tamtéž, s. 44.

K právní praxi se Mattuš vrátil ještě v roce 1869, když od 1. února do 12. října působil v notářské kanceláři JUDr. Jana Herza v Mladé Boleslavi.⁹² V pozdějších letech se již plně věnoval svým povinnostem ve veřejných funkcích a právníčinu vytěsnil ze svého života.

Mattuš ve službách veřejnosti

V mezidobí od absolvování práv do promoce se Mattuš kromě učení věnoval menším literárním pracím, spolkovému životu a v menší míře také politické činnosti. Kupříkladu v roce 1859, záhy po absolvování práv, napsal článek „*O národním sebevědomí*“, který byl zveřejněn v *Poslu z Prahy*. Vedle toho psal pro *Posla a Boleslavana* články s národohospodářskou a statistickou tematikou. Co se jeho politické činnosti týče, byl pražským ústředním komitétem, v jehož čele stáli ke dni 2. března 1861 Palacký, Rieger, Brauner, Julius Grégr a Alois Kráda, vyzván, aby spolupůsobil při přípravách k první volbě poslance do sněmu. Úlohy se s chutí zhostil, převzal na sebe úřad tajemníka a nakonec našel vhodného kandidáta, turnovského advokáta Antonína Šlechtu.⁹³

22. listopadu 1866 byla vypsána doplňovací volba do českého sněmu, a to z toho důvodu, že se JUDr. Antonín Šlechta, poslanec za města Hradiště, Turnov a Bělá pod Bezdězem, mandátu vzdal. Mattušovi se dostalo podpory ze strany hradištských občanů, kteří jej dopisem vyzvali, aby kandidoval, a oznámili mu, že ho jako kandidáta navrhli pražskému volebnímu výboru. Ve volbě Mattuš zvítězil a působil ve sněmu až do roku 1870. Tehdy mandát složil a v týž den (7. listopadu) se mu dostalo další pocty, neboť jej obecní zastupitelstvo zvolilo starostou Mladé Boleslavi. V úřadu starosty setrval Mattuš dlouhých devatenáct let, tedy do roku 1889. Posledně zmíněného roku byl jmenován do funkce vrchního ředitele Zemské banky v Praze, které věnoval „*vynikající, o rozkvět její velice zasloužilou a plným úspěchem korunovanou činnost...*“⁹⁴ a kterou po více než čtvrtstoleté záslužné práci opustil. Po třech letech starostování byl Mattuš voliči požádán, aby znovu kandidoval na poslanecký mandát, který 22. října 1873 získal a držel téměř dvacet let,

⁹² NAVRÁTIL, M. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavská a Benátecká*, 1929-30, roč. IV, s. 106-108.

⁹³ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 22-23.

⁹⁴ NAVRÁTIL, M. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavská a Benátecká*, 1929-30, roč. IV, s. 182.

až 17. května 1893 zaslal nejvyššímu maršálkovi svou rezignaci a vzdal se tak místa ve sněmu, ve kterém zasedal za staročeskou stranu.⁹⁵

JUDr. Michal Navrátil⁹⁶ popsal Mattuše, který ve své době patřil mezi hlavní politické aktéry, jako výborného řečníka plného vědomostí, neobyčejného nadání, dobré a poctivé vůle, který vynikal prozíravostí, důsledností, chladnou rozvahou a vypočítavostí do budoucna. Byl člověkem spoléhajícím se na svůj rozum a vlastenecký cit, jenž nikdy nevyhledával osobní prospěch a vždy podnikal jen kroky, které měly sloužit ku prospěchu národa. Usiloval o vyzdvižení češtiny, o smíření členů původně jednotné Národní strany, která se rozpadla na staročechy a mladočechy, a přestože se vzdal poslaneckého mandátu, zůstal nadále „*vlivným představitelem staročeské strany, za kterou byl za 1. světové války jmenován do čela Národního výboru*“⁹⁷.

Co se Mattušových zásluh v oblasti kulturního a spolkového života týče, zasloužil se o rozvoj města Mladé Boleslavi především stavbou komunikací, zřizováním škol a výstavbou školních a dalších veřejných budov (vodárna, kasárny); kromě toho byl jednatelem Měšťanské besedy, spoluzakladatelem Sokola a působil v redakci Boleslavana.⁹⁸

Vedle již zmíněných literárních začátků v *Poslu z Prahy* a *Boleslavanu* je JUDr. Karel Mattuš autorem několika politických úvah: *Historické právo a národnost* (1867), *Několik myšlenek o českém státu* (1870), *Reichspolitik und Reichspartei* (1877), *Svatodušní program německý* (1899). Z jeho parlamentních projevů vzešlo dílo *Řeči sněmovní* (1900). A konečně roku 1921 posmrtně vyšly zásluhou Svatoboru jeho *Paměti*.⁹⁹

Mattušův rodinný život

12. ledna 1865 vstoupil Karel Mattuš do manželství s Petronillou Vaňkovou, ovdovělou Staňkovou, kterou spatřil krátce po svém příchodu do Mladé Boleslavi.

⁹⁵ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 55-109.

⁹⁶ NAVRÁTIL, M. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavska a Benátecka*, 1929-30, roč. IV, s. 178-182.

⁹⁷ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 135.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Tamtéž.

Ač dle jeho slov mohla brzy poznat, jaké úmysly s ní měl, k vyznání mezi nimi došlo až 18. března 1864 a právě to vedlo k jejich věčnému spojení.¹⁰⁰

Petronilla se narodila 13. května 1840 v Terezíně jako dcera mlynáře Martina Vaňka a jeho manželky Magdaleny, rozené Plačkové, z prvního manželství ovdovělé Langekové. V pěti letech Petronilla o matku přišla. Studovala na obecné škole terezínské, později podstoupila výchovu v ústavu paní Ulbrichové, vše v německém jazyku. Coby dvacetiletá se zasnoubila s Adolfem Staňkem, který však v prosinci téhož roku podlehl nemoci, jež ho delší dobu sužovala. Potom žila u svého otce v Mladé Boleslavi, kde potkala svého budoucího chotě, Karla Mattuše. Koncem roku 1890 stihla Petronillu těžká chřipka, která zřejmě zapříčinila zhoršení její srdeční vady, kterou od dětství trpěla, a jejím následkem Petronilla Mattušová 7. května 1891 zemřela.¹⁰¹

S Petronillou strávil Mattuš dvacet šest let a z jejich společného soužití vzešlo jedenáct dětí, přičemž čtyři z nich se nedožili ani jednoho roku. První syn se jim narodil záhy po uzavření manželství, přesněji 4. listopadu 1865, avšak dlouhého života se nedočkal, neboť ve svých devíti měsících podlehl choleře, která v polovině července 1866 zasáhla Mladou Boleslav. Po tragických úmrtích zbyli manželům Mattušovým čtyři synové a tři dcery.¹⁰²

Z Mattušových dětí se nejvíce prosadili synové Jaroslav a Ladislav. Jaroslav (* 9.1.1867 Mladá Boleslav, † 22.12.1920 Praha) absolvoval gymnázium v Mladé Boleslavi a následně vystudoval práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze. Po studiích vykonával soudní praxi, kupříkladu u krajského soudu v Praze. Stejně jako jeho otec byl i Jaroslav Mattuš politicky činný. Roku 1906 byl zvolen za obecního staršího, v letech 1909–1910 a 1918–1920 zasedal v pražské městské radě za staročeskou stranu, kterou zastupoval rovněž ve správním výboru a krátce i v Revolučním Národním shromáždění. Vedle toho byl členem stálého výboru a právního odboru Svazu českých měst, dále pracoval jako funkcionář několika sportovních svazů i jako člen výboru SK Slavia Praha.¹⁰³

¹⁰⁰ MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 45-54.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 128-130.

¹⁰² Tamtéž, s. 45- 54 a 129.

¹⁰³ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavská*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavsko, 2009. s. 134.

Syn Ladislav (* 12.4.1868 Mladá Boleslav, † 1.4.1951) též absolvoval mladoboleslavské gymnázium a studoval práva na pražské univerzitě, ale nedokončil je. Na rozdíl od svého politicky činného otce a bratra proslul jako spisovatel. Spolupracoval například se staročeskými novinami a časopisy jako *Hlas národa* či týdeník *Pondělí*. Od roku 1910 byl redaktorem *Národních listů*, a dokonce se uplatňoval v profesi dramatika. Obsahem jeho her, jež měly hlavně podobu veseloher a frašek, byly zejména antipatie k mravním neduhům společnosti.¹⁰⁴

Mattušův život v datech

- 1836 dne 21. května se narodil v Mnichově hradišti
- 1855 dne 5. července maturoval na gymnáziu v Jičíně
- 1861 dne 29. července promován v Praze na doktora práv
- 1861 od 8. února do 31. srpna byl notářským praktikantem u Viléma Svobody v Mnichově Hradišti
- 1861 23. srpna se stal právním praktikantem u okresního soudu v Mnichově Hradišti. Soud mu při odchodu dosvědčil, že je schopný češtiny slovem i písmem.
- 1861 23. prosince mu byla povolena praxe u zemského soudu a byl přidělen k trestnímu soudu
- 1862 13. února jmenován auskultantem u trestního zemského soudu
- 1862 17. dubna přidělen k zemskému soudu v Táboře
- 1862 27. října přidělen k trestnímu soudu
- 1862 5. listopadu přikázán krajskému soudu v Táboře
- 1862 31. prosince vystoupil ze soudní služby a bylo mu vysloveno uznání
- 1863 od 1. ledna byl koncipientem u JUDr. A. Wurzla v Mladé Boleslavi
- 1864 dne 12. října byl v Mladé Boleslavi jmenován sekretářem znalým práv
- 1865 do konce listopadu zastával úřad okresního tajemníka v Mladé Boleslavi
- 1865 17. května zvolen do mladoboleslavského okresního zastupitelstva
- 1865 12. ledna se oženil s Petronillou, rozenou Vaňkovou
- 1866 dne 22. listopadu se stal poslancem českého sněmu
- 1869 od 1. února do 12. října byl notářským praktikantem u Dr. Jana Herza v Mladé Boleslavi
- 1869 21. dubna se stal okresním starostou v Mladé Boleslavi, 12. září nebyla výnosem ministra vnitra jeho volba císařem potvrzena
- 1869–89 byl starostou Měšťanské besedy v Mladé Boleslavi

¹⁰⁴ JONÁŠOVÁ, B. *Rodáci a osobnosti M–P* [online]. Null, last revision null [cit. 17.1.2013]. Dostupné na WWW: <<http://ic.kulturamb.eu/cs/Rodaci-a-osobnosti/Rodaci-a-osobnosti-M-P/>>

- 1870 dne 7. listopadu složil zemský mandát, protože z výsledků voleb do říšské rady poznal, že nepoživá důvěry většiny voličů. Téhož dne jej obecní zastupitelstvo zvolilo starostou Mladé Boleslavi.
- 1873 22. října získal poslanecký mandát
- 1873 dne 13. prosince zvolen do okresní školní rady mladoboleslavské
- 1878 vstoupil do českého sněmu, když české poselstvo vzdalo se trpného odporu
- 1879 vstoupil do poslanecké sněmovny s ostatní českou delegací
- 1883 obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa
- 1887 v červenci zemřel jeho otec
- 1887 vyznamenán řádem železné koruny III. třídy
- 1889 dne 5. listopadu se stal vrchním ředitelem Zemské banky
- 1890 složil říšský mandát
- 1891 dne 7. května zemřela jeho manželka Petronilla
- 1893 složil zemský mandát
- 1898 30. listopadu obdržel komturský kříž řádu Františka Josefa I.
- 1899 17. září povolán za doživotního člena panské sněmovny
- 1906 23. října schváleno jeho zvolení řádným členem Národohospodářského ústavu při České Akademii
- 1907 22. listopadu obdržel hvězdu ke komturskému kříži řádu Františka Josefa
- 1908 9. září schválena jeho volba náměstkem prezidenta Národohospodářského ústavu při České Akademii
- 1909 slavil dvacetileté jubileum jako vrchní ředitel Zemské banky v Praze
- 1911 7. ledna kooptován za člena kuratoria Hlávkových studentských kolejí a nastoupil do úřadu náměstka kuratoria
- 1911 11. července se v Praze naposledy sešel s kolegy z gymnázia P. Bernatem, proboštem na Mělnicku a P. Vlasákem, děkanem v Postoloprtech
- 1916 v květnu jmenován čestným měšťanem královského hlavního města Prahy
- 1917 v dubnu vyznamenán hodností skutečného tajného rady
- 1919 dne 27. května zvolen za předsedu Svatoboru
- 1919 dne 22. října zemřel, dne 28. října byl pochován na Vyšehradě

Zdroj: NAVRÁTIL, M. Studentská léta Karla Mattuše. Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavská a Benátecka, 1929-30, roč. IV, s. 106-108.

Závěrem

JUDr. Karel Mattuš, významný politik, zkušený národohospodář a nadšený kulturní pracovník, naposledy vydechl 22. října 1919 v Praze. Během svého

všeobecně produktivního života si získal spoustu přátel mezi známými osobnostmi české historie, ať už mezi spisovateli, básníky, sochaři či politiky. Do kruhu jeho přátel příkladmo náleželi: Eliška Krásnohorská, Josef Václav Sládek, Albin Bráf, Antonín Dvořák, Jaroslav Vrchlický, Josef Václav Myslbek, ministr Josef Jireček, Bedřich Smetana, Karolína Světlá, kníže Rudolf Thurn-Taxis či František Rieger.¹⁰⁵

S mnoha osobnostmi si Mattuš pravidelně vyměňoval korespondenci, a to především o věcech volebních a politických. Z jeho přijatých a odeslaných dopisů se dochovaly zejména dopisy s představiteli tehdejší politické scény jako s Albínem Bráfem, Karlem Kramářem, Václavem Krouským, Františkem Palackým či Františkem Riegrem.¹⁰⁶

Mimo to se Mattuš za svého života dočkal mnoha uznání. Byl například jmenován čestným občanem Třebenice pod Košťalovem a Písku, dále čestným měšťanem rodného Mnichova Hradiště, Mladé Boleslavi, Turnova, Bělé, Nemyslovic a samozřejmě také hlavního města Prahy. Pocty se mu dostalo také ze strany Karlo–Ferdinandovy univerzity, která mu k padesátiletí doktorské hodnosti věnovala jubilejní obnovený diplom. Že se na Dr. Mattuše nezapomnělo ani po jeho smrti dokládají poklony vzdané mu k desátému výročí jeho úmrtí (viz Příloha G).¹⁰⁷

Ukončit povídání o neobyčejném JUDr. Karlu Mattušovi je úkol skutečně nelehký, proto tak činím slovy JUDr. Michala Navrátila, který napsal: „*Nemůžeme lépe skončiti než slovy básničky české, oddané přítelkyně Dr. Mattuše, Elišky Krásnohorské: >>Více takových duchů čistých a jako žula pevných, více takových českých srdcí nezdolných a nikdy nechladnoucích ve vichru zmetků časových, více takových charakterů ušlechtilých ve snaze, velkých ve své práci a věrných ve svém přesvědčení až do posledka!*“<<¹⁰⁸.

¹⁰⁵ NAVRÁTIL, M. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavka a Benátecka*, 1929-30, roč. IV, s. 178-184.

MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. s. 9-213.

¹⁰⁶ Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Korespondence. URL fondu: < <http://www.badatelna.cz/fond/5073> >

¹⁰⁷ NAVRÁTIL, M. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavka a Benátecka*, 1929-30, roč. IV, s. 184-185, 238-240.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 186.

JUDr. Adolf Pavlousek

Obr. 2: JUDr. Adolf Pavlousek

právník, politik

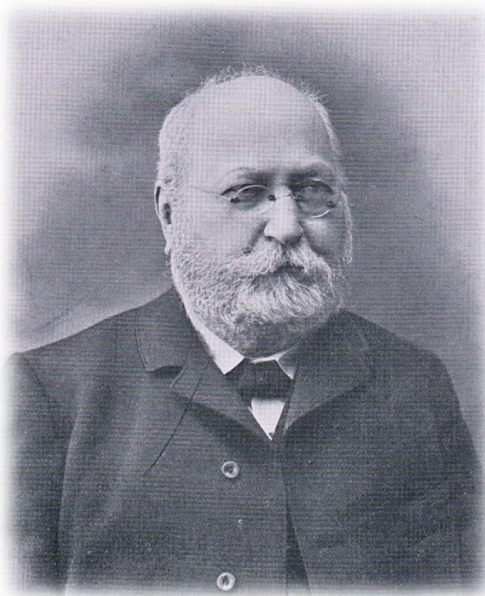
* 17. 6. 1838 Bělohrad

† 29. 12. 1945 Mladá Boleslav?

Původ A. Pavlouska

V neděli 17. června 1838 se v Bělohradě rodičům Václavu Pavlouskovi a jeho ženě Anně Pavlouskové, rozené Cozlové, narodil syn, jenž nesl jméno Adolf. Přišel na svět jako nejmladší ze sedmi bratrů a sester, z bratrů však nepoznal žádného, ze sester poznal toliko sestru Antonii, která se provdala do Mlázovic za Františka Hanuše, truhláře. Adolf byl pokřtěn tehdejším kaplanem Antonínem Peterou, pozdějším farářem a vikářem v Bělehradě, podle otceva starého zvyku, který spočíval v tom, že při křtu každému dítěti přikazoval, co z něho bude. Tak například jeden z bratrů měl být vrchním v Pardubicích, druhý děkanem v Holohlavech a sestra mlynářkou na Labi. Když se tedy kaplan Adolfova otce žertem dotázal, co ze syna bude, otec – nevědouce, že se tak skutečně může stát – prohlásil: „Doktor práv!“¹⁰⁹

Pavlouskův otec se zprvu živil jako knoflíkář, během svého života však vystřídal profesí více. Předně tomu tak bylo z toho důvodu, že lité knoflíky vycházely z módy, čímž se knoflíkářské řemeslo stalo nepotřeným. Václav Pavlousek byl tedy následkem úpadku svého řemesla nucen hledat si nové živobytí. Začal se věnovat pachtování hostinců, kvůli čemuž se rodina často stěhovala, byť jen v rámci okresu. Krátce na to si chtěl v Bělohradě zřídit hostinskou živnost, ale nebyla mu udělena koncese, proto se dále věnoval pachtování. Později si hostinskou živost přece jen zřídil, a to ve Studenci, přičemž se vedle toho zabýval také havířstvím,

Zdroj: BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě*. Díl 2. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920.

¹⁰⁹ PAVLOUSEK, A. *Doktor práv Adolf Pavlousek: vlastní životopis a dodatky*. Praha: Pavlousek, 1931. s. 9.

v jehož prospěch se nakonec hostinské živnosti vzdal. Jelikož neměl s havířstvím příliš velké zkušenosti, brzy usoudil, že nemá smysl se jím nadále zaobírat, a opět se poohlížel po jiné živnosti. Konečným rozhodnutím bylo podomní obchodování se střížním zbožím, u kterého pravděpodobně setrval.¹¹⁰

Adolfova matka, Anna, byla pilnou a šetrnou hospodyní a laskavou manželkou. Podporovala svého muže při každém jeho rozhodnutí. V roce 1850 ji stihla cholera, které naneštěstí ve velmi krátké době podlehla. Adolfovi bylo pouhých 12 let, když zemřela. Dle jeho slov mu byla dobrou a milující matkou, jejíž náhlé smrti velice litoval, neboť se s ní nestihl ani rozloučit. O pár let později se Adolfův otec znovu oženil a matčino místo po otcově boku zaujala Barbara Karásková. Ač k Adolfovi byla milá a starala se o jeho potřeby, jako by byl jejím vlastním synem, nikdy k ní neměl takové důvěry a přítulnosti jako ke své zesnulé matce.¹¹¹

Dětství a studia

Jelikož Adolfův otec pachtoval hostince v různých obcích a za prací se stěhoval, musela se rodina takovému životnímu stylu přizpůsobit. S ohledem na to trávil Adolf dětství tam, kde jeho otec zrovna vykonával živnost. Pavlouskovi tak v krátkých časových intervalech pobývali v Hořeni Nové Vsi, v Chotči, v Pecce a opakovaně v Bělohradu. Díky otcově živobytí se Adolf setkal s Václavem Vlachem, majitelem hostince, jenž byl později vyhledávaným a mnoho zaměstnávaným pokoutním advokátem a vydržoval vlastní kancelář. Ze slov A. Pavlouska, který o Vlachově pokoutnictví napsal: „*Že prakse jeho byla dosti značná, vysvětluje se jednak malým počtem advokátů a také tím, že Vlach měl jasný a praktický rozhled a že dosti správně dovedl posuzovati sporné otázky mu předkládané a že i obratně psáti dovedl.*“¹¹², lze usuzovat, že k jeho právním vědomostem a dovednostem choval úctu.¹¹³

Při tom všem stěhování navštěvoval Adolf nejednu školu. Tu chodil do školy v Hořeni Nové Vsi, tu v Chotči, tu v Bělohradu. Není divu, že první třídu musel

¹¹⁰ PAVLOUSEK, A. *Doktor práv Adolf Pavlousek: vlastní životopis a dodatky*. Praha: Pavlousek, 1931. s. 9-34.

¹¹¹ Tamtéž, s. 23-30.

¹¹² Tamtéž, s. 11.

¹¹³ Tamtéž, s. 9-24.

opakovat. Za pobytu v Chotči docházel k faráři Josefu Machačovi ze Studence, který ho učil německému jazyku. Adolf se sice nenaučil mluvit plynule německy, ale ovládal skvěle gramatiku a byl schopen překládat jednoduché věty do latiny i z latiny do němčiny. Po přesídlení z Chotče přes Bělohrad do Pecky složil Adolf privátní zkoušku ze třetí třídy a měl být dle otcova plánu poslán na rok Německa. Otcí bylo ovšem doporučeno, aby syna nechal studovat a dal jej na gymnázium. Tak se skutečně stalo.¹¹⁴

Coby jedenáctiletý nastoupil Adolf Pavlousek (viz Obr. 2) na jičínské gymnázium, kde vychodil osm tříd. Gymnaziální studia nebyla pro Pavlouska vůbec jednoduchá. Jeho rodina nebyla jedna z těch bohatších, aby syna mohla na studiích plně podporovat, proto se o sebe Adolf musel do značné míry postarat sám. Na studia si přivydělával ministrováním při křtech, úvodech, svatbách a pohřbech, rovněž česal ovoce, občas pásal dobytek či obstarával různé pochůzky. Později si začal přivydělávat také doučováním jak mladších, tak starších spolužáků, nejednoho z nich připravoval dokonce k maturitní zkoušce. V roce 1857, kdy Adolf úspěšně složil maturitní zkoušku, došlo na rozhodování o dalším studiu. Srdce ho táhlo k matematice a fyzice, rozum však radil teologii nebo práva. I tehdejší školní rada Zeithammer mu řekl, že na profesora by se sice hodil, ale že v tomto oboru nejsou vyhlídky, proto ať jde na práva. Zároveň Adolfa upozornil na uprázdnění nadace císaře Ferdinanda s tím, že by mohl o takové stipendium žádat a že ho dostane. To Adolfovo rozhodování usnadnilo.¹¹⁵

Ač stipendium získal, těžko uhajoval – obdobně jako v Jičíně – svou existenci na Právnické fakultě tehdejší Karlo–Ferdinandovy univerzity.¹¹⁶ Z počátku měl problém sehnat střechu nad hlavou, pořádnou stravu i práci, která by jeho situaci vyřešila. Nakonec začal zase doučovat v různých rodinách, čímž se jeho postavení výrazně zlepšilo. Z přednášek Adolfa nejméně zaujala praktická filozofie, jeho pozornost si nezískal ani rakouský dějepis, naopak jej velmi bavila nepovinná soudní medicína. Po čtyřletém působení na pražské právnické fakultě Adolf roku 1861

¹¹⁴ PAVLOUSEK, A. *Doktor práv Adolf Pavlousek: vlastní životopis a dodatky*. Praha: Pavlousek, 1931. s. 11-20

¹¹⁵ Tamtéž, s. 20-55.

¹¹⁶ Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. Pavlousek Adolf – osobní fond 1856–1916 (1940), i. č. 5, číslo listu 7.

absolvoval a v následujícím roce složil také všechna rigoróza. Poslední rigorózum si odbyl 5. listopadu 1862 a 20. listopadu 1862 byl promován na doktora práv.¹¹⁷

Právní praxe

Po absolvování práv začal Pavlousek zaskakovat v kanceláři JUDr. Ignáce Hauschilda, pražského advokáta, za kolegu Františka Hrušku, který se potřeboval učit na rigorózní zkoušky. Pracoval po boku koncipientů JUDr. Aulla, JUDr. Czyhlarze, JUDr. Drhoty, JUDr. Wolfa, JUDr. Pleschera, JUC. Fauscha, JUC. Bajky, JUC. Rosenberga a tří právníků. Práce spočívala v pouhém opisování, přesto Pavlousek nabyl rozmanitou právní praxi, neboť přejímal různé druhy žalob a konceptů, které se mu dostaly do rukou. Za čtyři měsíce se ostřílel natolik, že se rozhodl jít koncipovat ven z Prahy. Byla mu doporučena dvě místa – u notáře ve Velvarech a u advokáta Mokrého v Roudnici nad Labem. Ani jedno z míst však nedostal, proto přijal nabídku JUDr. Aulla, prvního Hauschildova koncipienta a nově jmenovaného advokáta, který si zřídil kancelář v Příbrami. Ani tady nebyl s prací Adolf spokojen, a když po roce žádal o zvýšení platu a toho se mu nedostalo, dal v červenci roku 1863 výpověď, ač – jak se říká - neměl žádná zadní vrátka.¹¹⁸

Nakonec A. Pavlousek přesídlil do Mladé Boleslavi, která se stala jeho doživotním působištěm, a 20. ledna 1870 zde zřídil vlastní advokátní kancelář, v níž byl činný až do své smrti. Již v prvních letech své praxe si získal velmi dobrou pověst, zejména pak jako obhájce v trestních věcech, a jeho jméno bylo brzy známo i mimo jeho vlastní působiště.¹¹⁹

Pavlousek ve službách veřejnosti

JUDr. Adolf Pavlousek nastoupil do veřejné činnosti záhy po svém příchodu do Mladé Boleslavi. Již na počátku šedesátých let 19. století se svou činností snažil vzbudit v Mladoboleslavanech národní uvědomění, a to zejména svým aktivním působením v Sokole a Měšťanské besedě.¹²⁰ Jako jednatel Měšťanské besedy zbrojil proti svévolné, germanizující rakouské byrokracii a usiloval o to, aby tentýž pocit sounáležitosti k českému státu vzplanul v kruzích zněmčilých či lhostejných rodin

¹¹⁷ PAVLOUSEK, A. *Doktor práv Adolf Pavlousek: vlastní životopis a dodatky*. Praha: Pavlousek, 1931. s. 55-76

¹¹⁸ Tamtéž, s. 76-80

¹¹⁹ Tamtéž, s. 104 .

¹²⁰ Tamtéž, s. 99.

úřednických a měšťanských. Kromě čestného členství v Sokole a Měšťanské besedě byl Adolf členem Spolku pro podporu chudých studujících, čestným měšťanem rodného Bělohradu a celých třicet pět let členem okresní školní rady. Dále byl činným při organizaci Občanské záložny, která byla zřízena roku 1863, dlouhá léta působil jako člen výboru i ředitelství Spořitelny a v devadesátých letech 19. století byl předsedou výboru i ředitelství Spořitelny.¹²¹

Vedle pole vlasteneckého působil Adolf také na poli samosprávném, kde po boku svého přítele JUDr. Karla Mattuše hájil zájmy občanů. Do obecního zastupitelstva byl JUDr. A. Pavlousek zvolen roku 1870 a o 3 roky později byl zvolen také do zastupitelstva okresního.¹²² Z počátku působil v městské radě a zastával funkci právního zástupce města, později však povýšil na starostu města. Stalo se tak poté, co JUDr. K. Mattuš úřad starosty k 30. listopadu 1889 složil. V následujících volbách, konkrétně ve volbách z roku 1892, pak JUDr. A. Pavlousek starostovský úřad obhájil, ale o rok později rezignoval.¹²³

Ve všech funkcích, které Pavlousek zastával, se staral o kulturní a hospodářské povznesení nejen města, ale celého kraje. Důkazem toho je jeho spolupráce při stavbě železného mostu přes řeku Jizeru v Čejeticích, při stavbě mnohých silnic a železniční tratě Mělník – Stará Paka. Dále spolupracoval při regulaci Doubravky, odvodnění Zalužanska, spoluzakládal nemocnici a tak dále. V podstatě byl u všeho, co bylo ve veřejném zájmu.¹²⁴

Doktor Pavlousek si při té vší činnosti, které se věnoval, našel čas i na psaní. Svými praktickými případy a zvláštními statěmi přispíval do časopisu *Právník*, kde například vyšel článek *O změně § 19. konkursního řádu § 16 uvozovacího zákona k obch. zákoníku*. Svou přednáškou v okresním hospodářském spolku mladoboleslavském dal podnět k zákonu o cestách z nouze, jejímž důsledkem dne 11. května 1888 poslanci, mezi kterými byl i pozdější starosta Mladé Boleslavi JUDr. Slavík, podali návrh zákona na zřizování cest z nouze, který zprvu neuspěl,

¹²¹ Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. Pavlousek Adolf – osobní fond 1856–1916 (1940), i. č. 5, číslo listu 7.

¹²² Tamtéž.

¹²³ BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2*. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 203-296.

¹²⁴ Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. Pavlousek Adolf – osobní fond 1856–1916 (1940), i. č. 5, číslo listu 7.

ale 23. března 1896 byla nově vypracovaná předloha přijata a jako zákon dne 7. července 1896 vyhlášena pod číslem 140 v říšském zákoníku.¹²⁵

Pavlouškův rodinný život

Roku 1865, tedy v sedmadvaceti letech, vstoupil Adolf Pavloušek do svazku manželského s Antoníí Herforthovou. Antonie byla dcerou Františka Herforthy, justiciára v Bělé, ve Mšeně a na březenském panství, pozdějšího prvního soudce v Jilemnici, a Kateřiny Herforthové, rozené Göttlichové, jež byla dcerou justiciára na panství Kaunitzových v Nových Zámčích a v Březně.¹²⁶

Společné soužití manželů Pavlouškových nemělo dlouhého trvání. Již po osmnácti letech manželství stihla rodinu těžká rána, když manželem a dětmi milovaná Antonie roku 1883 předčasně zemřela. Její smrt hluboce zasáhla i širší veřejnost, kterou rodina o ztrátě milované manželky a matky informovala prostřednictvím mladoboleslavských časopisů.¹²⁷

Adolf měl s Antoníí celkem sedm dětí – čtyři syny, z nichž dva byli činní v advokacii, a tři dcery.¹²⁸ Nejstarší syn JUDr. Ladislav Pavloušek (* 20.1.1867 Mladá Boleslav, † 13.8.1935 Mladá Boleslav) vystudoval práva v Praze a stal se advokátem. Zpočátku působil v Jičíně, roku 1899 však přesídlil do Kralup nad Vltavou, kde si zřídil svou advokátní kancelář. Vedle advokacie se v Kralupech věnoval také samotnému městu. Mimo jiné se zasloužil o povýšení Kralup na město (1902) a stál u zrodu kralupské Městské spořitelny (1905). Činný byl i v různých politických a hospodářských orgánech dolního Povltaví a aktivně působil v Sokole a v okrašlovacím hnutí. Roku 1907 se mu dostalo pocty na poli samosprávném. Tehdy byl zvolen do úřadu starosty města, v němž setrval po dvanáct let. Za doby jeho úřadování byly Kralupy povýšeny na okresní město, o jehož obyvatele se Ladislav během války postaral i co do zásobování životními potřebami. Z důvodu svého jmenování k Nejvyššímu správnímu soudu Československé republiky odešel

¹²⁵ PAVLOUSEK, A. *Doktor práv Adolf Pavloušek: vlastní životopis a dodatky*. Praha: Pavloušek, 1931. s. 106–109

¹²⁶ Tamtéž, s. 30-64

¹²⁷ Tamtéž, s. 98.

¹²⁸ Tamtéž, s. 105.

roku 1919 do Prahy. Zemřel v osmašedesáti letech v Mladé Boleslavi, kde byl také pochován.¹²⁹

O rok mladší syn Jaroslav (* 15.5.1868 Mladá Boleslav, † 29.12.1945 Mladá Boleslav) absolvoval mladoboleslavskou obecnou školu a v letech 1878–1886 tamější gymnázium. Poté se, stejně jako jeho otec a bratr Ladislav, dal na studium práv Karlo–Ferdinandovy univerzity v Praze. Svou právní praxi zahájil u soudu u JUDr. Jahna, později začal pracovat v advokátní kanceláři svého otce Adolfa v Mladé Boleslavi, kterou brzy převzal. Od mládí byl aktivním členem Národní strany svobodomyslné (čili mladočechů) a dvanáct let stál v čele její organizace na území Mladé Boleslavi. Za mladočechy rovněž zasedal v městském zastupitelstvu, v němž od roku 1935 působil jako první náměstek starosty. Po válce byl zvolen za člena ústředního výboru Národně demokratické strany a ve třicátých letech i Národního sjednocení. Kromě toho byl Jaroslav od roku 1918 členem výboru a od roku 1933 předsedou ředitelství městské spořitelny, kterou zastupoval v Ústředním výboru českých spořitel. Obdobně jako otec a starší bratr působil i on v Sokole, kde zastával funkci místostarosty a náčelníka jízdního odboru. Během života Jaroslava neminuly temné časy, které jsou s první polovinou 20. století nerozlučně spojeny. Za I. světové války totiž musel čelit příkoří, které jej coby člena Národní strany stihlo. Nejdříve byl povolán do Terezína, odkud byl jako politicky nespolehlivý poslán do Welsu a vyšetřován v Linci. K jeho propuštění pak došlo až v září 1918.¹³⁰

Co se ostatních Adolfových dětí týče, syn Bohuslav byl stavebním radou patentového úřadu ve Vídni a Vítězslav vrchním inženýrem. Z jeho dcer se všechny provdaly. Dcera Růžena si vzala prvního státního zástupce Sakha v Táboře, Božena místodržitelského radu Janotu v Praze a dcera Ludmila primáře mladoboleslavské nemocnice Dr. Jana Šámala.¹³¹

Vedle dvou synů Adolfa Pavlouska se advokacii věnoval i jeho vnuk Ladislav, syn Ladislava Pavlouska, starosty v Kralupech. Ladislav (* 8.2.1900 Kralupy nad Vltavou, † 9.2.1981 Praha) po absolvování klasického gymnázia

¹²⁹ KUČERA, I. *Kalendárium* [online]. Null, last revision null [cit. 16.3.2013]. Dostupné na WWW: < <http://www.ivokucera.com/encyklopedie/personality.php?id=14203> >

¹³⁰ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 158.

¹³¹ Tamtéž., s. 105.

na Vinohradech a abiturientského kurzu obchodní akademie v Resslerově ulici na Novém Městě pražském studoval práva na Univerzitě Karlově, která dokončil v roce 1923. Během vysokoškolského studia pracoval jako úředník Banky pro obchod a průmysl v Praze, po studiích se však vrátil do Mladé Boleslavi, kde od roku 1924 působil jako advokátní koncipient v kanceláři svého strýce Jaroslava Pavlouska, u něhož setrval do roku 1932. V lednu 1933 si totiž v Mladé Boleslavi otevřel svou vlastní advokátní kancelář.¹³²

Od jara 1939 byl Ladislav zapojen do odbojové organizace Obrana národa, čímž odstartoval své nepříliš šťastné období. 3.10.1940 byl zatčen a vězněn v Mladé Boleslavi, Chrastavě, Terezíně, Budyšíně, Ulmu, Ingolstadtu, Mnichově, Linci, na Pankráci, v Litoměřicích, Chebu, Hofu, Halle, Griebu, Wittenbergu a Bechenwaldu. 6.4.1945 byl zařazen do pochodu smrti, ale 11.4.1945 se mu u Kangerbergu v Durynsku podařilo uprchnout a proniknout ke spojeneckým vojskům. Po válce se vrátil do Mladé Boleslavi, kde se opět věnoval advokacii. V roce 1945 byl však Státní bezpečností zatčen a 11.11.1950 odsouzen za údajné zločiny proti státu na čtyři a půl roku vězení, ke konfiskaci majetku a k peněžité pokutě. Z olomouckého vězení byl propuštěn 19.5.1953, ale k advokacii se nevrátil. Začal pracovat jako dělník v družstvu MOTEX v Praze, odkud musel po dvou měsících odejít, a do roku 1960 byl zaměstnancem PALu v Kbelích. K odpočinku se pak uchýlil v Praze, kde také zemřel.¹³³

Závěrem

JUDr. Adolf Pavlousek, zasloužilý vlastenec, byl uznávaným advokátem a představitelem samosprávy v Mladé Boleslavi. Spolu s JUDr. Karlem Mattušem, věrným přítelem, se zasloužil o kulturní a hospodářský rozvoj Mladé Boleslavi a jejího okolí, čímž se nadobro zapsal do povědomí Boleslavanů a do dějin města vůbec.

Ač Pavlouska již dříve trápilo zdraví, ještě 29. června 1916 jako obvykle pracoval ve své advokátní kanceláři. Všechny proto překvapilo, když o dva dny později Mladoboleslavské listy přinesly zprávu o tom, že 30. června 1916 o půl páté

¹³² BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavská*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavská, 2009. s. 158-159.

¹³³ Tamtéž.

ráno „všeobecně vážený senior zdejších advokátů p. JUDr. Adolf Pavloušek, dosáhnuv vysokého stáří 78 let“¹³⁴ zemřel.¹³⁵

Pavloušek chtěl ve svém vlastnoručně psaném životopise nejspíš vylíčit všechny okamžiky a zlomy ve svém životě. Sama rodina k jeho nedokončenému autobiografickému dílu a osobě napsala: „Nevíme, kdy úryvky byly psány a jen tušíme, že otec zamýšlel v dalších kapitolách vylíčiti i svůj ostatní život rodinný i veřejný, že však pro to nenašel dosti času, byv až do smrti činným ve své advokátní kanceláři, kteréž v zájmu své rodiny se v první řadě vždy usilovně věnoval. Sobě a svému zotavení věnoval jen ten malý zbytek času, který nevyčerpala kancelář a život veřejný.“¹³⁶

JUDr. Josef Eugen Slavík

právník, politik

* 8.8.1848 Úřetice u Chrudimi

† 22.7.1916 Sedmihorky

Dětství a studia

Josef Eugen Slavík (viz Obr. 3) strávil dětství ve svém rodném městě, v Úřeticích, kde také navštěvoval obecnou školu. Pro středoškolské vzdělání zvolil gymnázium v Litomyšli, po jehož absolvování začal studovat práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze. Studia na pražské právnické fakultě úspěšně dokončil a v roce 1874

Obr. 3: JUDr. Josef Eugen Slavík

Zdroj: BAREŠ, F. Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920.

¹³⁴ PAVLOUSEK, A. *Doktor práv Adolf Pavloušek: vlastní životopis a dodatky*. Praha: Pavloušek, 1931. s. 101.

¹³⁵ Tamtéž, s. 105.

¹³⁶ Tamtéž, s. 92.

byl promován na doktora práv, čímž získal titul JUDr.¹³⁷

Právní praxe

Po studiích jej jeho stále trvající zájem o právo přivedl k advokacii a k soudnictví, přičemž svou soudní a advokátní praxi vykonával v Chrudimi a v Mladé Boleslavi. Těžko říci, k jaké z těchto dvou profesí tíhnul, protože roku 1875 převzal správu tzv. Vaňkova mlýna na Ptáku a k žádné z nich se v pozdějších letech nevrátil.¹³⁸

V další etapě svého života tedy Josef Eugen Slavík změnil své profesní zaměření, odvrátil se od právníčiny a začal se zabývat spíše hospodářskými a politickými otázkami. Jdouc v těchto stopách, stal se předsedou správního výboru Politiky, byl členem ředitelství zemského jubilejního fondu a členem Národohospodářského ústavu při České akademii pro vědy, slovesnost a umění.¹³⁹ Od roku 1903 se jeho působištěm stalo hlavní město Praha, kde působil jako místopředseda Ústřední banky českých spořitelů.¹⁴⁰

J. E. Slavík ve službách veřejnosti

Od osmdesátých let 19. století se J. E. Slavík začal zapojovat do veřejného života, což se projevilo zejména v jeho politické a spolkové činnosti. V Mladé Boleslavi byl členem obecního zastupitelstva, městské rady a v letech 1901–1903 byl jejím starostou. Kromě toho byl členem mladoboleslavského okresního zastupitelstva, okresního výboru a v letech 1892–1896 také starostou tohoto okresu. Slavík se neprojevil pouze jako zdatný představitel samosprávy, ale také jako poslanec říšské rady, do které byl zvolen roku 1885 za okresy Chrudim a Pardubice.¹⁴¹

Vedle svého politického počínání byl JUDr. Slavík také předsedou Okresní jednoty hospodářské a členem Obchodní a živnostenské komory v Liberci.¹⁴² Jde-li

¹³⁷ BENEŠ, F. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 193.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ KOBETIČ, P. *Osobnosti Chrudimska: (500 osobností chrudimského okresu)*. Chrudim: Okresní muzeum Chrudim, 2002. s. 210.

¹⁴⁰ Redakce ve spolupráci s Knihovnou Mladá Boleslav. Region výročí. *Boleslavan*, 2006, č. 7 a 8, s. 7.

¹⁴¹ KOBETIČ, P. *Osobnosti Chrudimska: (500 osobností chrudimského okresu)*. Chrudim: Okresní muzeum Chrudim, 2002. s. 210.

¹⁴² Tamtéž.

o Slavíkovy zásluhy v oblasti spolkového života, byl funkcionářem několika mlynářských spolků, zasloužil se o založení Spolku mlynářů česko–moravských a v letech 1884–1903 byl členem Okrašlovacího spolku. Dále byl spoluzakladatelem Krajského muzejního spolku, členem výboru divadelního spolku Kolár a starostou Ústřední matice školské.¹⁴³

Doktor Slavík o sobě dal vědět též jako autor příruček, z nichž je patrné, že se zabýval zejména volebními otázkami a daněmi. Z jeho tvorby pochází monografie jako *Clo obilní a sazby železničné (1886)*, *K otázce volební reformy (1895)*, *O postupu hypotekárních pohledávek spořitelních (1905)*, *O vadách při vyměřování daně pozemkové*, *O úkolech okresních hospodářských záložen a O úlevách pozemkové daně*.¹⁴⁴ Vyjma příruček napsal řadu článků o mlynářském průmyslu.¹⁴⁵

J. E. Slavík a jeho rodina

Josef Eugen Slavík byl bratrem lékaře MUDr. Vincence Slavíka (* 1.3.1844 Úřetice, † Smíchov?), jenž byl dvorním radou a ředitelem všeobecné nemocnice v Praze. Stejně jako jeho bratr absolvoval i Vincenc gymnázium v Litomyšli, poté studoval medicínu na pražské fakultě, kde se v roce 1870 stal doktorem. V letech 1871–1876 konal službu sekundáře, poté do roku 1878 službu asistenta a v roce 1896 se stal prvním zemským zdravotním inspektorem v Čechách. Post ředitele všeobecné nemocnice v Praze získal roku 1905 a pozbyl jej v roce 1911, kdy byl na základě vlastní žádosti dán na trvalý odpočinek, ke kterému se odebral na Smíchov. Právě tam s největší pravděpodobností také zemřel.¹⁴⁶

Co se Slavíkových potomků týče, je znám pouze syn Oldřich Slavík¹⁴⁷ (* 6.11.1884 Mladá Boleslav, † 5.1.1941 Praha), po vzoru svého otce známý právník

¹⁴³ BENEŠ, F. *Osobnosti Mladobolesavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladobolesavska, 2009. s. 193.

¹⁴⁴ Tamtéž.

¹⁴⁵ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 408.

¹⁴⁶ NAVRÁTIL, M. *Almanach českých lékařů: s podobiznami a 1000 životopisů: na paměť 50letého jubilea Spolku a Časopisu lékařů českých* [online]. Praha: nákladem spisovatelovým, 1913. [cit. 10.3.2013]. Dostupné na WWW: < http://www.medvik.cz/kramerius/document/ABA008_07_MED00071838_s.251-387.pdf;jsessionid=96A44F4C3C0D40795C9217E55F33DCFF?id=240087 > s. 285.

¹⁴⁷ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 408.

a veřejný činitel. Oldřich vystudoval mladoboleslavské gymnázium (1895–1903), poté se dal na studium práv Karlo–Ferdinandovy univerzity v Praze, kde byl 11.3.1909 promován na doktora práv. Začal praktikovat v advokátní kanceláři, avšak krátce na to byl jmenován do čela banky Bohemia, v níž působil jako právní ředitel. V této funkci nejspíš našel zalíbení, neboť v pozdějších letech se stal vrchním ředitelem tiskárny a vydavatelství Politika. Mimo výše zmíněné pracoval v řadě spolků a korporací z oblasti kultury, průmyslu a sociální péče. Jmenovitě byl členem Spojeného družstva Národního divadla, Českého spolku pro komorní hudbu, Nezávislé jednoty legionářů a podílel se na činnosti Jednoty ku povzbuzení průmyslu v Čechách.¹⁴⁸

Oldřich si při vši své činnosti dokázal udělat čas i na své koníčky, přičemž jedním z jeho nejoblíbenějších bylo cestování. Navštívil několik zemí Evropy a za účelem studia podnikl cestu do severní Ameriky.¹⁴⁹

O dalších členech Slavíkovy rodiny nejsou bohužel žádné záznamy. Z příbuzenských vztahů ovšem nelze opomenout Slavíkovo spojení s JUDr. Karlem Mattušem, neboť tento známý mladoboleslavský veřejný činitel a říšský poslanec byl jeho švagrem.¹⁵⁰

Závěrem

Jak vidno, JUDr. Josef Eugen Slavík byl významným představitelem samosprávy a české politické scény, organizátorem spolkového života a v neposlední řadě také zdatným průmyslníkem, který se stal významnou osobností nejen okresu mladoboleslavského, ale též okresu chrudimského.

Během svého života byl vyznamenán titulem císařského rady a stal se členem výkonného výboru I. právního sjezdu.¹⁵¹ Ke konci svých dní se odebral

¹⁴⁸ BENEŠ, F. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 193.

¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 408.

¹⁵¹ Tamtéž.

na odpočinek do Sedmihorek, kde ve věku šedesáti osmi let zemřel.¹⁵² Pohřben byl v Praze na Olšanech.¹⁵³

JUDr. František Beneš

Obr. 4: JUDr. František Beneš

právník, politik

JUDr. František Beneš (viz Obr. 4) byl právníkem a představitelem obecní samosprávy v Mladé Boleslavi, kde v letech 1918–1919 působil jako starosta. Úřední slib na funkci starosty složil 16. února 1918.¹⁵⁴

O jeho osobnosti se kromě výše zmíněného nepodařilo získat žádné bližší informace, na jejichž základě by bylo možné o životě a činnosti JUDr. Františka Beneše napsat více, a to ani bádáním ve Státním okresním archivu Mladá Boleslav ani dotázaním v Muzeu Mladoboleslavska. Sám Luděk Beneš, ředitel muzea, jenž se specializuje na novodobou historii Mladoboleslavska, osobnosti regionu a druhý odboj, na dotaz za účelem zjištění alespoň data narození a úmrtí JUDr. Františka Beneše poznamenal: „*K osobnosti dr. Františka Beneše bohužel žádné materiály ani údaje nemáme.*“¹⁵⁵

Zdroj: BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2.* Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920.

¹⁵² BENEŠ, F. *Osobnosti Mladoboleslavska.* Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 193.

¹⁵³ KOBETIČ, P. *Osobnosti Chrudimska: (500 osobností chrudimského okresu).* Chrudim: Okresní muzeum Chrudim, 2002. s. 210.

¹⁵⁴ BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2.* Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 295-296.

¹⁵⁵ E-mailová komunikace s PhDr. Luděkem Benešem, ředitelem Muzea Mladoboleslavska, na téma „starosta města JUDr. František Beneš“. Cit. dne 18.3.2013.

V Almanachu československých právníků od Michala Navrátila je zmiňován právník František Beneš¹⁵⁶, avšak s ohledem na skutečnost, že o mladoboleslavském starostovi JUDr. Františku Benešovi není kromě jeho roční působnosti v úřadu starosty známo nicého, nelze s jistotou tvrdit, že jde o tutéž osobu. Almanach navíc v životopisném pojednání o Františku Benešovi neobsahuje žádnou informaci, jež by jej spojovala s Mladou Boleslaví, pročež nelze dojít k jinému než k již napsanému závěru – že s jistotou nelze tyto osoby ztotožňovat.

JUDr. Bedřich BOBEK

Byl členem mladoboleslavského obecního a okresního zastupitelstva, městské rady, ředitelem kanceláře okresního výboru a okresním tajemníkem. V roce 1918 působil jako referent a na první schůzi obecního zastupitelstva za nového starosty JUDr. Františka Beneše se musel zpovídat z překročení rozpočtu vymezeného na stavbu městského biografu, což JUDr. Bobek odůvodnil nepředvídatelným stoupanutím dělnických mezd a stavebního materiálu¹⁵⁷

JUDr. František HUBNA

Právník a představitel obecní samosprávy v Mladé Boleslavi, kde v šedesátých letech 19. století zastával funkci právního zástupce města a působil v obecním výboru.¹⁵⁸

JUDr. Bedřich LAUFBERGER

Pracoval v mladoboleslavské advokátní kanceláři, jejímž ředitelem byl František Hurt. K roku 1914 byli v téže kanceláři zaměstnáni koncipient JUDr. Vratislav Teklý a dva úředníci – František Kozlík a Karel Štohr.¹⁵⁹

Vedle toho působil JUDr. Laufberger v obecním zastupitelstvu Mladé Boleslavi a podílel se na plánování výstavby nového městského divadla.¹⁶⁰

¹⁵⁶ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 32-33.

¹⁵⁷ BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2*. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. s. 264, 296.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 186-191.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 218.

3.2 Osobnosti advokacie spjaté s Mladou Boleslaví jinak

Doposud jsme se zabývali pouze právníky, kteří působili přímo na území Mladé Boleslavi, avšak výše zmíněnými představiteli jejich výčet nekončí. Město je kolébkou mnoha dalších osobností advokacie, které nelze v žádném případě opomenout. V první řadě je Mladá Boleslav rodištěm mnoha významných advokátů, kteří se po studiích a vykonané praxi uplatnili jak v advokacii, tak v dalších právních profesích, zejména v roli soudců. Dále do Boleslavi zavítala spousta budoucích slavných právníků, a to zpravidla za účelem studia zdejšího gymnázia či za účelem právní praxe, aby se následně mohli některému povolání z oblasti práva věnovat.

Jelikož se práce zaměřuje na právníky, bude následující text věnován těm, jejichž kroky zavítaly do advokacie, a v příloze bude pár řádků věnováno dalším významným jménům, která jsou spojena s jinými právními obory, a to se soudnictvím a notářstvím.

Vratislav BUŠEK (* 14.5.1897 Praha, † 13.6.1978 New York)

V. Bušek, narozen v Košířích, které jsou dnes součástí Prahy, strávil svá středoškolská léta jako student gymnázia v Praze a v Mladé Boleslavi. V době I. světové války se rozhodl pro studium práv na tehdejší pražské Karlo–Ferdinandově univerzitě, kterou navštěvoval v letech 1914–1918. Po jejím absolvování začal pracovat jako úředník v Kontrolním a kompenzačním úřadě v Praze, u čehož nevydržel příliš dlouho, neboť ho přitahovala akademická dráha a obor církevního práva. Právě z toho důvodu zavítal roku 1920 do Říma a Paříže, kde dalším studiem rozšiřoval své vědomosti. Po návratu (1921) nastoupil jako smluvní koncepční úředník v církevním odboru Ministerstva školství a národní osvěty a ještě téhož roku se habilitoval jako docent církevního práva na Univerzitě Komenského v Bratislavě, kde se r. 1924 stal mimořádným a r. 1929 řádným profesorem pro tento obor, od roku 1931 byl děkanem tamější právnické fakulty, následně proděkanem, v letech 1936–1937 rektorem a pak prorektorem.¹⁶¹

¹⁶⁰ HERČÍK, K. Sto let budovy městského divadla. *Boleslavan*, 2009, č. 9, s. 14-15.

¹⁶¹ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 25.

NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 54. *The European Society for History of Law* [online]. © 2009-2011, last revision null [cit. 19.1.2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.historyoflaw.eu/czech/Busek-medajlonek.pdf>>

Vedle úspěchů na akademické půdě se V. Bušek dočkal uznání také od dalších institucí a širší odborné veřejnosti. Stal se členem bratislavské Učenej spoločnosti Šafaríkovej, působil jako expert Ministerstva zahraničí, kde se zabýval otázkami souvisejícími s uzavřením *Modi vivendi* s Vatikánem, a autorsky spolupracoval s redakcemi Slovníku veřejného práva československého a Československé vlastivědy.¹⁶²

Po rozpadu Československa (14.–15. března 1939) působil jako právník v Praze a po válce jako řádný profesor pro obor dějin církevního a římského práva na pražské právnické fakultě, kam jej přidělilo Ministerstvo školství a osvěty. Jeho pobyt v Praze však netrval dlouho. Mocenská změna v únoru 1948 pro něj znamenala životní změnu, neboť byl jako aktivní člen národně socialistické strany politicky nevhodným, a proto byl na jaře 1948 nucen emigrovat do USA. V nepřítomnosti byl pak ve své domovině odsouzen k trestu smrti za „vlastizradu“.¹⁶³

Jelikož byl uznávaným odborníkem na církevní právo, napsal na toho téma řadu monografií, například *Církev, stát a jinověrci (1922)*, *Prameny poznání historie práva církevního (1924)*, *Církevní soudnictví ve věcech církevních v říši římské v 1. a 2. století po Kristu (1924)*, *Církev a stát ve starověku (1926)* či *Církev a stát ve středověku (1926)*.¹⁶⁴

František DVORSKÝ (* 22.12.1846 Mladá Boleslav, † 3.8.1911 Praha)

Absolvoval gymnázium v Jičíně (1863), práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze a v roce 1869 získal titul JUDr. Po studiích byl F. Dvorský právem stále zainteresován a nastoupil na advokátní praxi. Pracoval jako advokátní koncipient a posléze i jako advokát v kanceláři Ignáce Wiena, Adolfa Jedličky, Františka Antonína Braunera a Josefa Hlaváče. Vlastní advokátní kancelář si pak otevřel ve svých třiceti letech (1876), a to v Praze. Vedle vlastního výkonu advokacie se jí František Dvorský věnoval i coby člen výboru Advokátní komory, kterým

¹⁶² *The European Society for History of Law* [online]. © 2009-2011, last revision null [cit. 19.1.2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.historyoflaw.eu/czech/Busek-medajlonek.pdf>>

¹⁶³ Tamtéž.

BENEŠ, L. *Osobnosti Mladobolesavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladobolesavska, 2009. s. 25.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 25.

se stal v sedmdesátých letech 19. století a kterým zůstal až do své smrti, přičemž roku 1904 se stal jejím prvním českým prezidentem.¹⁶⁵

Alfréd von FISCHEL (* 30.11.1853 Mladá Boleslav, † 26.8.1926 Schützendorf)

Po ukončení mladoboleslavské triviální školy absolvoval tamější gymnázium a následně studoval práva v Praze (1877). V letech 1877–1884 působil jako advokát v Brně a kromě toho se angažoval také v politice. Po několik volebních období byl poslancem moravského zemského sněmu, členem městské rady v Brně a byl zvolen prezidentem Moravské muzejní společnosti.¹⁶⁶

Je autorem příruček: *Die nationale Organisation der Deutschen in Österreich* (1880), *Das österreichische Sprachrecht* (1910) a *Das angebliche Kolonistentum des Deutschen Böhmens und Mährens* (1923). Nevelký úspěch měly jeho pokusy o napsání novely (*Der Liebeshof*, 1886) a dramatu (*König und Kanzler*).¹⁶⁷

Ernst FISCHEL (* 2.4.1868 Mladá Boleslav, † 22.12.1927 Vídeň)

Po ukončení obecné školy a složení maturitní zkoušky v Mladé Boleslavi studoval práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze (1891). Byl úředníkem finanční služby v Praze a ve Vídni (1890–1919) a poradcem Dolnorakouské eskomptní banky (od r. 1924). Podílel se na přípravě daňových a poplatkových zákonů a předpisů, k nimž také napsal příručky *Erbrechtskollision und Gebührenbemessung* (1902) a *Das Gebührengesetz mit Nachtragsvorschriften* (1927).¹⁶⁸

Emil HERRMANN (* 6.6.1841 Hradec Králové, † 3.11.1892 Praha)

V deseti letech se s rodiči odstěhoval do Texasu, avšak po několika letech se rodina vrátila zpět do české vlasti, Herrmann pak absolvoval mladoboleslavské a královéhradecké gymnázium a nastoupil na práva v Praze, kde roku 1869 získal doktorát z práv. O osm let později si v Praze zřídil vlastní advokátní kancelář. Vedle

¹⁶⁵ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 39.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 48.

¹⁶⁷ Tamtéž.

¹⁶⁸ Tamtéž.

toho byl v sedmdesátých letech jednatelem Národního klubu, aktivním členem Sokola, správních rad První občanské záložny a Živnostenské banky, dále pracoval ve výboru Ústřední Matice školské a byl správcem penzijního fondu Národního divadla. Za studií se Herrmann zabýval překladem německých a francouzských povídek, později překládal rovněž povídky pro mládež. Prostřednictvím právnických listů publikoval odborné úvahy a pojednání a samostatně vydal příručku *O směnkách (1871)*.¹⁶⁹

Emanuel CHALUPNÝ (* 14.12.1879 Tábor, † 1958)

Po absolvování gymnázia v Táboře nastoupil na vysokou školu v Praze, konkrétně na filozofickou a právnickou fakultu, kde byl roku 1903 povýšen na doktora práv.¹⁷⁰ Během vysokoškolského studia byl Chalupný mimo jiné žákem a posluchačem Antonína Randy a Albína Bráfa, uznávaných učitelů právní a státní vědy. Po studiích se snažil najít koncipientské místo v Praze, avšak neúspěšně, proto od roku 1904 koncipoval v Mladé Boleslavi a ve Velvarech. Jako advokát se pak usadil v Táboře.¹⁷¹ Později se začal věnoval vědecko-pedagogické činnosti v oblasti sociologie, habilitoval se v tomto oboru na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a v roce 1924 se stal soukromým docentem sociologie při vysoké škole technické v Praze. V letech 1936–1948 byl profesorem na brněnské filozofické fakultě, zároveň působil jako profesor Svobodné školy politických nauk v Praze a byl předsedou Masarykovy sociologické společnosti.¹⁷² Nadto byl Emanuel Chalupný členem sociálního ústavu při ministerstvu sociální péče, členem československé akademie zemědělské a náměstkem předsedy její sociologické komise, dále byl členem mezinárodního ústavu sociologie v Paříži, členem ukrajinského sociálního institutu v Praze a členem sociologické společnosti v Ženevě. Vedle toho se Chalupný před válkou ve značné míře účastnil veřejného života ve studentstvu a politice. Působil v realistické straně, redigoval *Studentské Směry* a vydal několik

¹⁶⁹ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 39.

¹⁷⁰ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 159.

¹⁷¹ BREJCHA, V. Emanuel Chalupný – právník a sociolog a jeho rady klientům. *Bulletin advokacie*, 1998, č. 6-7, s. 86.

¹⁷² ADAMOVÁ, Karolína a MATES, Pavel. *Malá encyklopedie českých právníků: malý almanach českých právníků*. Praha: Linde, 2002. s. 68.

článků a úvah, z nichž nejvýznamnější je z roku 1901 ve *Studentských Směrech* publikovaná úvaha *Tedy o politice!*.¹⁷³

Emanuel Chalupný patří k jednomu z našich nejplodnějších spisovatelů. Napsal řadu knih z oboru sociologie, práva, politiky a literárně kritických děl, z nichž stojí za zmínku zejména spisy Havlíčkovy, Jungmannovy, Sládkovy a Březinovy.¹⁷⁴ V publikacích *Reforma soudního řízení (1919)*, *Reforma veřejné správy (1919)* a *Reforma trestního práva (1931)* se věnoval reformě právního řádu, v publikaci *Sociologie a školy (1929)* se pro změnu zaměřil na reformu právního školství a v knize *Sociologie a filosofie práva a mravnosti (1929)* zpracoval sociologické pojetí práva. Jako jeden z nejvýznamnějších představitelů předválečné sociologie vypracoval originální systém všeobecné sociologie v díle *Sociologie (1916–1921)*. Dále sociologii zasvětil díla: *Úvod do sociologie (1905)*, *Sociologie citů dle nauky V. Pareta (1925)*, *Masaryk sociolog (1925)*, *Logika věd (1945)* a další. Z jeho tvorby nelze opomenout publikaci *Advokát a advokacie jako zřízení právní a sociální (1922)*, která je i přes svůj nepříliš velký rozsah významná a zajímavá částí zvanou *Rady a pokyny obecnstvu*, v níž Chalupný shrnul své zkušenosti z advokátní praxe.¹⁷⁵ Jeho rady a pokyny klientům jsou natolik aktuální, že považuji za vhodné je v této práci formou přílohy uvést (viz Příloha M). Oboru práva se týkají také práce *K důchodové, bytové a spotřební statistice (Obzor národohospodářství, 1903)*, *Úvod k studiu věd právních a politických (Almanach Slavie, 1903-4)*, *Pro sjednocení soudního řízení (Č. advokacie, 1922)* a přednášky o politice a jejím vztahu k právu (1904). Kromě toho od roku 1926 redigoval *Slovník národohospodářský, sociální a politický* a byl spolupracovníkem *Slovníku veřejného práva československého*.¹⁷⁶

Chalupný byl osobním přítelem mnoha známých osobností české historie. Mezi jeho známé například patřili: Svatopluk Čech, Jiří Wolker, Otokar Březina či František Xaver Šalda, kterého E. Chalupný dlouhá léta právně zastupoval

¹⁷³ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s.159.

¹⁷⁴ Tamtéž.

¹⁷⁵ BREJCHA, V. Emanuel Chalupný – právník a sociolog a jeho rady klientům. *Bulletin advokacie*, 1998, č. 6-7, s. 86-87.

¹⁷⁶ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 159-160.

ve věcech autorských práv. Přátelé Březina a Šalda k němu chovali dokonce takovou důvěru, že ho pověřili zpracováním svých literárních pozůstalostí.¹⁷⁷

Vedle již zmíněných známostí mezi představiteli české literatury měl Chalupný také styky s předními českými politiky, důkazem čehož je korespondence, která se dochovala. Emanuel si dle dochované korespondence dopisoval s Edvardem Benešem, Albínem Bráfem, Milanem Hodžou, Jiřím Hoetzelem, Karlem Kramářem, Tomášem G. Masarykem a dalšími.¹⁷⁸

Miroslav KRAJNÍK (* 1.1.1850 Humpolec, † 3.7.1907 Praha)

Navštěvoval školu v Humpolci, gymnázium v Jihlavě, Jindřichově Hradci a Táboře a nakonec studoval práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze (1868–1872) a krátce také v Krakově. V letech 1872–1879 působil v Mladé Boleslavi jako advokátní koncipient, později se věnoval advokátní a soudní praxi v Praze.¹⁷⁹ Od roku 1879 byl advokátem v Praze a zabýval se především právními pracemi pro vyvazení pozemků pro železnice a zakládání železničních knih. Před otevřením Národního divadla se účastnil prací při zakládání družstva k jeho vedení a stal se jeho členem.¹⁸⁰ V letech 1895–1901 zasedal v zemském sněmu za Národní stranu svobodomyšlnou (tzv. mladočeši). Kromě toho figuroval v mnoha spolcích (Máj, Sokol pražský, Svatobor aj.) a ve správních radách (Akciónářský pivovar na Smíchově, 1. česká zajišťovací banka).¹⁸¹ Dále byl členem výboru Umělecké besedy, členem disciplinární rady pro advokáty a kandidáty advokacie.¹⁸²

Miroslav Krajník působil i na poli literárním. Vydal řadu básnických sbírek, například *Básně Miroslava Krajníka*, *Čarodějnice* či *Nevěrná* a přispíval do časopisů

¹⁷⁷ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 159-160.

¹⁷⁸ Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Chalupný Emanuel, č. fondu 606. Korespondence. URL fondu: < <http://www.badatelna.cz/fond/2913> >

¹⁷⁹ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 106.

¹⁸⁰ NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 225.

¹⁸¹ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 106.

¹⁸² NAVRÁTIL, M. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930. s. 225.

Květy, Lumír, Právo lidu, Světozor a Zlatá Praha. K tomu všemu je ještě autorem dramát *Zatknut (1870)* a *Jan Roháč z Dubé (1880)*.¹⁸³

Otakar KROUSKÝ (* 28.11.1873 Nymburk, † 13.2.1952 Praha)

Po vystudování práv na Karlo–Ferdinandově univerzitě byl advokátním koncipientem v Mladé Boleslavi (1896–1908) a později si v Praze zřídil vlastní advokátní kancelář, kterou vedl až do roku 1951. Již od mládí byl aktivním členem realistické strany, od počátku nového století byl jejím jednatelem a nakonec i místopředsedou. Během I. světové války byl zapojen do odbojové organizace Maffie a obhajoval české obžalované v politických procesech. Po r. 1918 nesouhlasil se splynutím realistů se státoprávně demokratickou stranou, proto raději přestoupil k národním socialistům, jejichž členem byl od r. 1920 do r. 1929. Byl poslancem Revolučního Národního shromáždění, poté členem Senátu (1920–1929). Prosazoval reformu volebních řádů, byl zastáncem individuální volby a kritikem vázaných kandidátek. Své názory ohledně volebních reforem prezentoval v publikacích *Volební reforma a volební zákonodárství v jiných státech a snahy o demokratickou volební reformu v ČR (1933)*, *Společnost pro svobodné volby (s Josefem Klimentem, 1935)* a *Masarykovo vůdčí dílo v redakci Času (1947)*.¹⁸⁴

Karel MEČÍŘ (* 18.4.1876 Mladá Boleslav, † 12.5.1947 Praha)

V letech 1885–1893 navštěvoval gymnázium v Mladé Boleslavi, následující tři roky strávil v Římě, kde studoval teologii, a poté nastoupil na studium práv na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze, která dokončil r. 1900. Po studiích byl ve finanční službě u zemské politické správy v Istrii, později vykonával koncipientskou praxi v Plzni a Hradci Králové. O několik let později se jeho pozornost obrátila k žurnalistice, které se také začal věnovat ve větší míře. Pracoval jako redaktor časopisů *Čas, Obrana zemědělců, Politika* a *Venkov* (od r. 1908).¹⁸⁵

¹⁸³ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 106 .

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 113.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 136.

Po převratu v roce 1918 byl Karel Mečír členem Revolučního Národního shromáždění, zanedlouho se však zaměřil na diplomacii.¹⁸⁶ Měl totiž vynikající přehled o mezinárodní politice a stal se uznávaným znalcem tohoto oboru, proto byl r. 1919 přizván na mírovou konferenci v Paříži. Později působil jako vyslanec v Bruselu a v Athénách. Ačkoliv roku 1925 odešel do důchodu, spolupracoval s několika listy, a byl dokonce zvolen generálním tajemníkem Mezinárodního agrárního bureau.¹⁸⁷

Mezi jeho tvorbu patří *Politická závěť generála Giuseppe Garibaldiho (1906)*, analýzy vydané pod názvem *Pravá příčina a vznik I. světové války (1919)*, dále publikoval mezinárodně politické úvahy v časopisech *Čas*, *Venkov*, *Zlatá Praha* a *Zvon*. Na druhou stranu psal i romány a povídky, např. *Historiky o korunovaných hlavách, státnících a jiných (1917)*, *Blázni a podivíni (1919)* a *Nepočestná žena (1926)*.¹⁸⁸

Alfréd MEISSNER (* 9.4.1871 Mladá Boleslav, † 29.9.1950 Praha)

Po maturitě na mladoboleslavském gymnáziu v roce 1889 studoval práva, a to dva roky ve Vídni a tři roky v Praze, kde byl roku 1894 promován na doktora, přičemž všechny právnické i advokátní zkoušky složil s vyznamenáním. V letech 1895–1897 působil jako koncipient v pražské advokátní kanceláři S. Freuda, od dubna 1895 do února 1901 působil u Dr. Vladimíra Srba, advokáta a starosty pražských měst, a 20. února 1901 si v Praze otevřel vlastní advokátní kancelář.¹⁸⁹

Obr. 5:

JUDr. A. Meissner

Zdroj:

<http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html>

Již od mládí se Alfréd (viz Obr. 5) politicky angažoval. Byl členem sociálně demokratické strany, Národního výboru, v němž po vzniku Československé republiky vypracoval řadu dílčích zákonů, a Revolučního Národního shromáždění. Spolupracoval na tvorbě Prozatímní ústavy z roku 1918, která vytvořila ústavní

¹⁸⁶ ADAMOVÁ, Karolína a MATES, Pavel. *Malá encyklopedie českých právníků: malý almanach českých právníků*. Praha: Linde, 2002. s. 110.

¹⁸⁷ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 136.

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ JUŘENA, J. Bratři Emil a Alfréd Meissnerovi. *Portál eLaw.cz* [online]. 5.12.2011, last revision null [cit. 20.3.2013]. Dostupné na WWW: < <http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html> >

orgány státní moci a hlásala republikánskou státní formu, a rovněž se významně podílel na textu ústavy z roku 1920. Vedle toho sestavil zákon o amnestii (1918) a zákon o volebním právu (1920).¹⁹⁰

Ve dvacátých a třicátých letech 20. století se z Meissnera stal jeden z vůdčích představitelů sociální demokracie. Devatenáct let, od roku 1920 do roku 1939, byl poslancem Národního shromáždění, v letech 1924–1925 zastupoval stranu v tzv. „Pětce“ a v letech 1935–1938 byl předsedou poslaneckého klubu sociální demokracie.¹⁹¹ V období let 1919–1920 a 1929–1930 byl ministrem spravedlnosti a od roku 1934 zastával po dobu jednoho roku post ministra sociální péče.¹⁹²

Během nacistické okupace byl Alfréd z rasových a politických důvodů perzekuován a po tři roky vězněn v Terezíně. Po ukončení II. světové války se vrátil do politiky, obhajoval odkaz meziválečné ČSR a v tomto duchu také působil jako expert při přípravě nové ústavy (1946–1947). Zároveň patřil v sociální demokracii k hlavním mluvčím tzv. protifirliingerovské opozice a otevřeně vystupoval proti tendencím spojení sociálně demokratické strany s KSČ. Na toto téma stihl ještě v roce 1947 vystoupit na brněnském sjezdu strany, kde hájil stanovisko, že sociální demokracie musí zůstat samostatnou stranou jak organizačně, tak ideově. O tři roky později v Praze zemřel.¹⁹³

Alfréd Meissner byl činný nejen politicky, ale též literárně. Od roku 1901 redigoval rubriku *Živnostenské soudnictví* v časopise *Odborné sdružení* a v témže roce vydal *Rukověť živnostenského soudce*. Dále napsal řadu příruček, jejichž obsahem je volební a sociální zákonodárství, kupříkladu *Úrazové pojištění dělnické podle rakouského práva (1904)*, *Jak se volí do obcí v Čechách*, *Pojištění horníků dle předlohy sociálního pojišťovnictví (1908)*, *Nároky vdov a sirotků po padlých vojácích (1914)* a *Řád volební do obcí čsl. Republiky (1919, 1923)*. Je také autorem programové výzvy *O budoucí ústavu (1946)* a politické úvahy *Kreiseinteilung und*

¹⁹⁰ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladobolesavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladobolesavska, 2009. s. 137.

¹⁹¹ JUŘENA, J. Bratři Emil a Alfréd Meissnerovi. *Portál eLaw.cz* [online]. 5.12.2011, last revision null [cit. 20.3.2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html>>

¹⁹² BENEŠ, L. *Osobnosti Mladobolesavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladobolesavska, 2009. s. 137.

¹⁹³ JUŘENA, J. Bratři Emil a Alfréd Meissnerovi. *Portál eLaw.cz* [online]. 5.12.2011, last revision null [cit. 20.3.2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html>>

*nationale Autonomie vom Gesichtspunkte der tschechischen Sozialdemokratie (1895).*¹⁹⁴

Emil MEISSNER (* 17.7.1869 Mladá Boleslav, † červenec 1953 Havlíčkův Brod)

Obecnou školu a gymnázium vychodil v Mladé Boleslavi, poté studoval práva v Praze. Od roku 1898 pracoval v advokátní kanceláři v Německém (dnes Havlíčkově) Brodě, kde se nakonec usadil a rok na to se stal samostatným advokátem. V roce 1903 si společně s K. Neuernem založil vlastní kancelář, v níž působil do roku 1939.¹⁹⁵

Významnou roli sehrával Emil Meissner (viz Obr. 6) v letech I. světové války, během kterých působil jako stálý vojenský obhájce u divizního soudu v Terezíně. Úspěšně hájil například české vojáky v českolipské vzpouře či ruské zajatce ve vzpouře v Josefově.¹⁹⁶

V roce 1939 byl Emil násilně přestěhován do Prahy a o tři roky později byl především z rasových důvodů transportován do Terezína. Se značně nalomeným zdravím se dožil konce II. světové války, po které se vrátil zpět do Havlíčkova Brodu. Měl v úmyslu znovu obnovit svou advokátní praxi, ale vlivem vleklých nemocí a vysokého věku se již advokacii nemohl plně věnovat. V roce 1953 Emil Meissner zemřel.¹⁹⁷

E. Meissner se během svého života systematicky věnoval studiu živnostenského řádu a berního zákona a několikrát byl přizván jako expert při zpracovávání daňových zákonů. K této tématice napsal také řadu článků, např. do *Obzoru národohospodářského*, *Národních listů*, *Samostatnosti*, *Přehledu*, *Osvěty lidu* a jiných odborných listů.¹⁹⁸ Kromě toho je Emil autorem několika samostatných prací, rádců a právnických příruček, jako příklad lze uvést: *Berní*

Obr. 6:

JUDr. E. Meissner

Zdroj:

<http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html>

¹⁹⁴ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 137

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ JUŘENA, J. Bratři Emil a Alfréd Meissnerovi. *Portál eLaw.cz* [online]. 5.12.2011, last revision null [cit. 20.3.2013]. Dostupné na WWW: < <http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html> >

¹⁹⁷ Tamtéž.

¹⁹⁸ Tamtéž.

*morálka (1904), O Faktuře (1906), Živnostenské zákonodárství (1906), Předpisy živnostenského řádu o učni (1911), Daň z příjmu ze mzdy dělnické (1925), O osnově zákona o přímých daních se zřetelem k sociální a daňové spravedlnosti (1926) a O reformě přímých daní (1926).*¹⁹⁹

Otakar NEBUŠKA (* 28.5.1872 Mladá Boleslav, † 28.10.1952 Praha)

Po složení maturity na gymnáziu v Písku (1892), kde se zároveň učil hře na housle, studoval práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze (do r. 1896) a k tomu navštěvoval přednášky o dějinách a teorii hudby. Po vojenské službě pracoval od roku 1899 jako právník ve správní službě a až do důchodu byl zástupcem tajemníka poslanecké sněmovny.²⁰⁰

Vzhledem ke své náklonnosti k hudbě patřil k hlavním organizátorům hudebníka života. Byl členem právního výboru Umělecké besedy, později jejím místopředsedou a čestným členem. Zasloužil se o reorganizaci a osamostatnění Hudební matice, byl patronem říčanského kraje ve Společnosti Bedřicha Smetany a místopředsedou komise pro přípravu nových vydání díla Antonína Dvořáka. Od roku 1897 působil jako hudební kritik v *Radikálních listech* a své kritiky, recenze, referáty a polemiky publikoval také v *Daliborovi*, *Kalendáři českých hudebníků* a v *Národních listech*. A konečně byl spoluzakladatelem a později častým přispěvatelem *Hudební revue*.²⁰¹

Bohumil PENÍŽKA (* 20.8.1873 Mladá Boleslav, † 11.3.1939 Praha)

Po absolvování práv na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze zahájil Bohuslav Penížka svou kariéru ve finanční správě, v níž působil od roku 1899, z toho od r. 1903 ve funkci finančního koncipisty. Od ledna 1919 byl zaměstnán u finančního oddělení ministerstva financí, kde měl na starost agendu daně z lihu a z cukru. V roce 1920 se stal odborovým radou a o šest let později ministerským radou. V letech 1922–1923 zastával funkci předsedy ministerského komitétu

¹⁹⁹ JUŘENA, J. Bratři Emil a Alfréd Meissnerovi. *Portál eLaw.cz* [online]. 5.12.2011, last revision null [cit. 20.3.2013]. Dostupné na WWW: < <http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html> >

²⁰⁰ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 147.

²⁰¹ Tamtéž.

pro likvidaci Československé lihové komise, poté byl zástupcem vlády ve Společnosti pro zpeněžení lihu.²⁰²

Penížka se aktivně účastnil také spolkového života. Pracoval v Národní besedě a v Ústřední jednotě československých šachistů. Vedle toho je spoluautorem příručky *Právní rádce pro obchodníky a živnostníky (1910)*.²⁰³

František PLAČEK (* 20.4.1809 Běleč, † 2.9.1888 Sedmihorky)

V letech 1821–1826 absolvoval gymnázium ve Slaném, poté studoval práva na pražské univerzitě. Od roku 1833 byl zaměstnán ve státní službě u krajských úřadů v Dolním Rakousku a po pěti letech byl přeložen ke krajskému úřadu do Mladé Boleslavi, kde pracoval jako konceptní praktikant. Roku 1848 byl členem Národního výboru, v červenci téhož roku byl zvolen do funkce poslance říšského sněmu za chrudimský a benátecko–nymburský okres a zúčastnil se práce v petičním a urbárním výboru. V roce 1850 se stal sekretářem a referentem vyvazovací komise, o rok později referentem ředitelství vyvazovacího fondu a nakonec roku 1855 referentem zemské komise pro vykupování a pořádání břemen podzemních. Práci referenta, tentokrát pro úpravu pozemkové daně, se věnoval i v pozdním věku (1872–1876), poté s titulem místopředsedelského rady a rytíře c. k. železné koruny III. třídy odešel do důchodu.²⁰⁴

Již v době studií se F. Plaček pohyboval ve vlastenecké skupině kolem Karla Jaromíra Erbena, Karla Hynka Máchy a Josefa Kajetána Tyla a brzy se dostal do čela nevelkého vlasteneckého kroužku. Inicioval založení Čtenářské jednoty a ochotnického divadelního spolku, díky němuž se v roce 1843 uskutečnilo první české představení. O rok později od prvního česky hraného představení se František Plaček stal krajským sekretářem v Chrudimi, kde pokračoval ve vlasteneckých aktivitách, například roku 1847 založil Chrudimskou besedu. Mimo to přispíval do časopisů *Čechoslav*, *Květy* a *Rozličnosť* a napsal příručky *Die Oesterr. Grundlastungs-Kapitalien (1853)* a *O doživotních hospodářstvích (1861)*.²⁰⁵

²⁰² BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 161.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 163.

²⁰⁵ Tamtéž.

Karel STEHLÍČEK (* 28.5.1859 Mladá Boleslav, † 19.11.1939 Hořovice)

Vystudoval práva na pražské Karlo–Ferdinandově univerzitě, poté v letech 1891–1937 působil jako advokát v Hořovicích, kde byl dlouhá léta rovněž členem městského zastupitelstva (1896–1919), a od listopadu 1906 do února 1907 dokonce starostou.²⁰⁶

Karel Stehlíček je autorem několika právnických příruček, příkladmo *Honebního zákona pro království České (1907)*, *Cest nezbytných (1908)*, *Přípravného řízení k volbě do obecního výboru v království Českém* či *Výkonu volby a řízení v námitkách proti výkonu volby do obecního výboru v království Českém (1911)*.²⁰⁷

František TIEFTRUNK (* 9.12.1841 Bělá, † 25.11.1900 Mělník)

F. Tieftrunk, syn pekaře, docházel do klášterní školy v Bělé, následně vystudoval nižší gymnázium v Mladé Boleslavi (1855–1859) a vyšší gymnázium v Praze (1869–1873) a v roce 1877 získal doktorský titul v oboru právo na Karlo–Ferdinandově univerzitě. Koncipientskou praxi si odbyl v Mělníku a MnichověHradišti a po pěti letech (1882) si otevřel vlastní advokátní kancelář v Mělníku, přičemž úřadoval také v rodné Bělé. Byl čestným členem Řemeslnické besedy, napsal řadu odborných pojednání, která publikoval v časopisech *Parlamentär* a *Velehrad* a přispíval do chorvatského listu vydávaného v Terstu.²⁰⁸

Václav TOMSA (* 25.2.1881 Přepere, † 2.12.1937 Praha)

Absolvoval práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze a následně se věnoval soudní praxi v Mladé Boleslavi. Po vykonání praxe přesídlil do Prahy, kde od roku 1915 působil jako advokát. O tři roky později převzal se svým bratrem Františkem redakci *Sborníku zákonů a nařízení*, v jejímž vedení setrval do roku 1926. Vedle posledně zmíněné redakce byl od r. 1919 členem redakce a později i odpovědným redaktorem *Sbírky rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech civilních* a dále *Sbírky nálezů nejvyššího správního soudu ve věcech administrativních*

²⁰⁶ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 199.

²⁰⁷ Tamtéž.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 221.

a finančních. V roce 1930 obdržel V. Tomsa koncesi na vydávání právnické literatury a založil si vlastní nakladatelství, z jehož nákladu vzešla řada kvalitních právnických spisů a příruček. Nakladatelství fungovalo pod Tomsovým jménem i po jeho smrti, ne však dlouho, neboť koncem čtyřicátých let došlo k jeho znárodnění.²⁰⁹

²⁰⁹ BENEŠ, L. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. s. 223.

Závěr

Diplomová práce věnující se vývoji a stavu advokacie v letech 1848–1918 se v obecném pohledu nijak neliší od jiných prací, které se touto problematikou také zabývají. Co však tuto diplomovou práci od jiných odlišuje, je její primární poslání, totiž popis vývoje a stavu advokacie v regionu, který na zpracování této tematiky musel čekat.

Hlavním cílem mé práce bylo popsat advokacii v Mladé Boleslavi v letech 1848–1918, především vytyčit významné osobnosti advokacie ve zvoleném místě a čase a zpracovat jejich medailonky. S ohledem na vliv historických událostí a říšských předpisů o advokacii co do jejího vývoje a stavu v českých zemích vůbec bylo nutné věnovat první kapitolu práce právě tomuto tématu. Cesta k dnešnímu pojetí výkonu advokacie, který ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii spočívá v poskytování právních služeb nezávislými advokáty, již jsou vázáni právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta, byla plná vzestupů a pádů. Zlom v historii advokacie spatřuji právě v roce 1848, jehož události započaly vlnu tvorby advokátského zákonodárství, které přineslo instituty jako podmínky přístupu k advokacii, práva a povinnosti advokátů, samosprávu a další. Komparace advokátních řádů z let 1849 a 1868 spolu s vylíčením klíčových událostí v českých dějinách pak přinesla odpověď na to, proč k markantnímu nárůstu počtu advokátů docházelo až od šedesátých let 19. století, jako tomu bylo i v případě Mladé Boleslavi. Zatímco první z vydaných řádů byl prvním svého druhu a položil advokacii základy, aniž by ji učinil svobodnou, druhý řád tento nedostatek napravil a zpřístupnil advokacii všem, kteří splnili zákonem objektivně formulované podmínky.

Zkoumání historie má pro současnou a budoucí advokacii význam v tom, že jí dává šanci vyvarovat se chybám, kterým musela čelit již v minulosti. V minulosti se také řešila otázka zavedeného principu numerus clausus, který byl postupně za účelem zpřístupnění advokacie všem k tomu dle zákonných podmínek oprávněných odbouráván. V tomto ohledu si kladu otázku, jak by asi advokacie vypadala dnes, kdyby určitá forma tohoto principu zůstala zachována? Absolventů právnických fakult přibývá a advokátů je dnes velmi mnoho. Z toho důvodu

si nejsem jista, zda se pro stále zvyšující počet advokátů v budoucnu najde klientela. Zavedení principu numerus clausus by na jedné straně bylo výhodné pro stávající advokáty, na druhé straně diskriminující pro nové uchazeče. Dle mého názoru je konkurence důležitou součástí života každého z nás a právě konkurenční boj nás nutí k sebezdokonalování, které zlepšuje kvalitu toho a důvěru v to, co děláme. Nelze nepoužít hesla „silnější vyhrává“.

Co se samotného zpracování advokacie v Mladé Boleslavi a jednotlivých medailonků týče, nešlo ani z poloviny o tak lehký úkol, jak jsem si zprvu představovala. Informace nebylo možné získat pouhým bádáním ve Státním okresním archivu Mladá Boleslav, a to z toho důvodu, že tamější představitelé advokacie a politické scény zároveň byli natolik činní, že se informace o nich nacházely na více místech České republiky. O to byla práce zajímavější, neboť jsem navštívila místa, která bych jindy do svého denního rozvrhu jen stěží zařadila. Samozřejmostí byla návštěva mladoboleslavského muzea a archivu, následovala návštěva Památníku národního písemnictví, osobní a písemná komunikace s knihovnami v Mladé Boleslavi, České Lípě, Chrudimi, Praze a v Plzni, a nejméně obvyklou se mi zdála návštěva mladoboleslavského hřbitova.

Prvotní informace o advokátech, kteří v letech 1848–1918 působili v Mladé Boleslavi, bylo možné získat z adresářů, pamětí a podobných materiálů, které byly psány formou vyprávění o tom, co se ve městě dělo a děje, kdo se čeho účastnil apod. Problém nastal u formulace právnických povolání, což práci značně ztížilo. V průběhu čtení sice narazíte na osoby, které se pyšnily doktorským titulem, ale u mnoha z nich se vzhledem k obecnému označení „dr.“ nedozvíte, zda šlo o doktora práv nebo doktora medicíny. Vypátráte-li následně, že se jedná o doktora práv, musíte dále zjišťovat, kterým z právních povolání se živil, pokud se jím vůbec živil. Nadto řada dobových materiálů označovala osoby, které vystudovaly právnickou fakultu, všeobecným termínem „právník“, aniž by je dále rozlišovala na notáře, advokáty a soudce.

V letech 1848–1918, respektive od šedesátých let 19. století do roku 1918, působilo v Boleslavi poměrně velké množství advokátů a advokátních koncipientů, avšak jen o málu z nich je známo více. Informace umožňující vytvoření medailonků byly dostupné zpravidla pouze u advokátů–starostů, kteří se zasloužili o všeobecný

rozvoj města, a jejich potomků, kteří rovněž působili v advokacii. Překvapením pro mě ovšem bylo zjištění, že o posledním starostovi vymezeného období, JUDr. Františku Benešovi, není ničeho, dokonce ani data narození a úmrtí.

Nejlépe se zpracovávaly medailonky JUDr. Karla Mattuše a JUDr. Adolfa Pavlouska, kteří svůj život sami popsali ve svých autobiografických dílech. Právě to jsem velmi ocenila, protože není nad primární zdroj informací. Zatímco Mattuš na zhruba sto padesáti stranách popsal celý svůj život, Pavlousek na osmdesáti stranách popsal pouze své dětství, studia a právní praxi. Ač Pavlousek do velkých detailů líčil svá gymnaziální a vysokoškolská studia, což by se někomu mohlo zdát zbytečné, četl se jeho životopis lépe. Zřejmě tomu tak bylo z důvodu, že se věnoval i banálním věcem, které sice nemají velkou informační hodnotu, ale na druhou stranu čtenáře zaujmou a pobaví. Jako příklad bych si dovolila citovat jeden odstavec z předmětného životopisu: „*Přírodopis přednášel zase Nack (jmenoval se František, což se změnilo ve Fr. Nack neb částečnou změnou písmen – Frňák; nebo řeklo se pan Nack a vyslovilo se „panák“.*“²¹⁰ Pavlouskovu životopisu bych ovšem vytkla absenci datace, kvůli níž bylo nutné téměř všechny roky dopočítávat, především pokud šlo o ukončení studií, nástup do praxe a úmrtí matky. V tomto ohledu je Mattušův životopis přehlednější.

Mladá Boleslav vychovala také nemalý počet právníků, kteří působili v jiných koutech republiky a proslavili se jako významní českoslovenští politici a spisovatelé. Šlo i o takové osobnosti, jejichž spojitost s Boleslaví by člověk jen těžko hádal. Snad každý někdy slyšel o Emanuelu Chalupném a bratřech Meissnerových, málokdo ovšem ví (ani já jsem to netušila), že navštěvovali mladoboleslavské gymnázium.

Závěrem bych dodala, že jsem se skrze studium mladoboleslavské advokacie seznámila také s mnoha osobnostmi z řad soudců a notářů, jejichž jména jsem si alespoň ve formě přílohy nedovolila neuvést.

²¹⁰ PAVLOUSEK, A. *Adolf Pavlousek, vlastní životopis a dodatky*. Praha: Politika, 1931. s. 27.

Cizojazyčné resumé

This thesis, which I have decided to name "Advocacy in the years 1848–1918 and its significant leaders in Mladá Boleslav", is the first work focused on the development of advocacy in Mladá Boleslav. From this aspect, this thesis brings information about advocates from an, until now, unexplored town and fills in the blank spots in regional history of advocacy.

The first few paragraphs focus on the overall development of advocacy, which is important to enable the understanding of the context and events in the given region, and further parts then put the advocacy in Mladá Boleslav and its significant leaders in the centre of interest.

The period 1849–1918 itself hasn't been chosen randomly. The year 1848 is key for advocacy, because the events of this year lead to the establishment of the first law order. The following legislation of advocacy from the time of the Austrian Empire, or Austro-Hungarian Empire, was validated again in 1918 and remained so for a long period after the foundation of Czechoslovakia.

The thesis is divided into three chapters, thus ensuring easy orientation for the reader while respecting the logical sequence of events. The first chapter talks about advocacy between 1848 and 1918 from an overall point of view and its subchapters are written chronologically and according to the flow of important historical events. The chapter explains these historical events (like the revolutions of 1848, Bach's absolutism, the Austro-Hungarian Compromise or World War I.), because they influenced the changes made to advocacy from 1848 to 1868, and also focuses on what they exactly meant. A few rows of text is dedicated to the position advocates found themselves in these crucial years of history and then the position of advocates during World War I., which frames the content of my work.

After building an understanding of the history of advocacy I describe the history of Mladá Boleslav from the start until 1918. The beginning of Mladá Boleslav is written concisely, so the reader can form a picture of how the town slowly evolved. The limelight is shined on what is to us the most important part

of its existence, the period of 1848 to 1918. At this point we focus on how events influenced the political life and advocacy in the town. By political life is meant the development of the town council, its members and the part advocates played in it.

The last part of the thesis is called "Significant Representatives of Advocacy in Mladá Boleslav between 1848 and 1918" This chapter has two subchapters. The first, according to my opinion the more important one, is aimed at advocated working in Mladá Boleslav at the time, where the centre of interest are advocates that were part of the town council. The other subchapter debates about advocates, that didn't work in Mladá Boleslav, but were born there, lived there or studied there at one point or another - put simply, advocates that were connected to the town through other way than through advocacy.

During the construction of this thesis, I have come to the conclusion, that advocacy went through a long development, which has had its ups and downs. The study of this development can be seen as a judgement of its mistakes made in the past. The face of advocacy, which we all know today, began to form in 1848 and events of this year set free a wave of related legislation, which brought institutes like the conditions of access to advocacy, rights and responsibilities of advocates, government and etc.

The result of my thesis reflects the overall history and the history of advocacy in Mladá Boleslav with additional information about advocates and other political figures of Mladá Boleslav. Other than this, Mladá Boleslav gave birth to a number of lawyers that went on to become significant politicians and authors in other parts of the republic. A few individuals even surprize us with their connection to the town.

Finally, I would like to add that, thanks to the study of the advocacy in Mladá Boleslav, I have discovered a number of individuals like judges and notaries, whos names I have had to at least mentioned in the annex.

Seznam použité literatury

Knižní díla:

ADAMOVIČ, Karolína a MATEŠ, Pavel. *Malá encyklopedie českých právníků*. Praha: Linde, 2002. 184 s. ISBN 80-7201-375-0.

BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. 256 s. ISBN 80-902627-7-5.

BALÍK, Stanislav a kol. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. 271 s. ISBN 978-80-7035-427-8.

BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. 105 s. ISBN 80-7082-398-4.

BAREŠ, František. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2*. Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920. 302 s.

BENEŠ, Luděk. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. 259 s. ISBN 978-80-254-6774-9.

HANZALOVÁ, Jarmila, ed. *Soupis osobních písemných pozůstalostí a rodinných archivů v České republice*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, Sekce archivní správy, 1997. 769 s. ISBN 80-901358-3-8.

CHYTIL, Alois. *Chytilův úplný adresář království českého. Obvod krajského soudu v Mladé Boleslavi*. Rokycany [nákl. vl.], 1914.

HLAVAČKA, Milan. *Dějepis pro gymnázia a střední školy. 3, Novověk*. 1. vyd. Praha: SPN – pedagogické nakladatelství, 2006. 174 s. ISBN 80-7235-172-9.

KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994. 282 s.

KOBETIČ, Pavel. *Osobnosti Chrudimska: (500 osobností chrudimského okresu)*. 1. vyd. Chrudim: Okresní muzeum Chrudim, 2002. 282 s. Prameny; sv. 2. ISBN 80-902531-8-0.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějiny světa*. České vyd. 1. Praha: Cesty, 2003. 327 s. ISBN 80-7181-744-9.

KOŠTÁL, Vratislav a KOŠTÁLOVÁ, Renata. *Historická sídla Středočeského kraje. Díl první, Mělnicko, Mladoboleslavsko a Nymbursko*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2012. 300 s. ISBN 978-80-87474-58-7.

KVĚT, Karel. *Advokacie: Příspěvek k sociologii advokátního stavu*. 2. vyd. Praha: PTK, 1996. 103 s.

MALÝ, Karel a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 4. přepracované vyd. Praha: Leges, 2010. 640 s. ISBN 978-80-87212-39-4.

MATTUŠ, Karel. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921. 261 s.

NAVRÁTIL, Michal. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby: k III. sjedu čs. právníků v Bratislavě*. Praha: Michal Navrátil, 1930. 560 s.

MĚSTECKÁ, Sylva. *Mladá Boleslav*. 1. vyd. Praha – Litomyšl: Paseka, 2011. 73 s., 192 obr. na příl. Zmizelé Čechy. ISBN 978-80-7432-094-1.

PAVLOUSEK, Adolf. *Adolf Pavlousek, vlastní životopis a dodatky*. Praha: Politika, 1931. 109 s.

SCHELLOVÁ, Ilona a SCHELLE, Karel. *Právní úprava advokacie: (Historie a současnost)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně – právnická fakulta, 1995. 165 s. ISBN 80-210-1074-6.

SCHELLEOVÁ, Ilona a STAVINHOVÁ, Jaruška. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie. I. díl*. Brno: Doplněk, 1993. 171 s. ISBN 80-85765-15-2.

STREJČEK, Ferdinand. *Jak se probouzela Mladá Boleslav*. V Mladé Boleslavi: Rudolf Kudrna, [1930]. 227 s.

Časopisecká díla:

BALÍK, Stanislav. Ke stavu zpracování regionálních dějin advokacie. *Bulletin advokacie*, 2011, č. 11–12, s. 149. ISSN 1210-6348.

BREJCHA, Vladimír. Emanuel Chalupný – právník a sociolog a jeho rady klientům. *Bulletin advokacie*, 1998, č. 6-7, s. 86-87. ISSN 1210-6348

CIHLÁŘOVÁ, Ivana. VIII. konference o historii advokacie. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 3, s. 74. ISSN 1210-6348.

HERČÍK, Karel. Sto let budovy městského divadla. *Boleslavan*, 2009, č. 9, s. 14–15.

Redakce ve spolupráci s Knihovnou Mladá Boleslav. Region výročí. *Boleslavan*, 2006, č. 7 a 8, s. 7.

NAVRÁTIL, Michal. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavska a Benátecka*, 1929-30, roč. IV, s. 105-110, 129-141, 170-186.

Právní předpisy:

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších zákonů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Archiválie:

Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. *Pavlousek Adolf – osobní fond 1856-1916 (1940)*. Inventární seznam. Číslo listu NAD: 1859. Evidenční číslo pomůcky: 623. Zpracovaly: A. Doležalová, J. Pazderníková. Mladá Boleslav 1957.

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Korespondence vlastní, přijatá, osoby, Bráf Albín, 1887–1912; Krouský Václav, 1890–1892.

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Tisky a výstřižky, výstřižky týkající se života a díla Karla Mattuše z let 1870–1918.

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Meissner Alfréd, č. fondu 1091. Výstřižky, o životě a díle Alfréda Meissnera.

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Chalupný Emanuel, č. fondu 606. Fotografie, členové Výboru XI. sjezdu Mezinárodního ústavu sociologického v Ženevě roku 1933.

Elektronické zdroje:

JONÁŠOVÁ, B. *Rodáci a osobnosti M–P* [online]. Null, last revision null [cit. 17.1.2013]. Dostupné na WWW: <<http://ic.kulturamb.eu/cs/Rodaci-a-osobnosti/Rodaci-a-osobnosti-M-P/>>

JUŘENA, J. Bratři Emil a Alfréd Meissnerovi. *Portál eLaw.cz* [online]. 5.12.2011, last revision null [cit. 20.3.2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.elaw.cz/cs/ostatni/604-bratri-meissnerovi.html>>

KUČERA, I. *Kalendárium* [online]. Null, last revision null [cit. 16.3.2013]. Dostupné na WWW: <<http://www.ivokucera.com/encyklopedie/personality.php?id=14203>>

NAVRÁTIL, M. *Almanach českých lékařů: s podobiznami a 1000 životopisy: na paměť 50letého jubilea Spolku a Časopisu lékařů českých* [online]. Praha: nákladem spisovatelovým, 1913. [cit. 10.3.2013]. Dostupné na WWW: <http://www.medvik.cz/kramerius/document/ABA008_07_MED00071838_s.251-387.pdf;jsessionid=96A44F4C3C0D40795C9217E55F33DCFF?id=240087> S. 285.

The European Society for History of Law [online]. © 2009-2011, last revision null [cit. 19.1.2013]. Dostupné na WWW:

<<http://www.historyoflaw.eu/czech/Busek-medajlonek.pdf>>

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Chalupný Emanuel, č. fondu 606. Korespondence. [online]. URL fondu:

<<http://www.badatelna.cz/fond/2913>>

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Korespondence. [online]. URL fondu:

<<http://www.badatelna.cz/fond/5073>>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Revoluční Národní shromáždění – členové*. [online]. Dostupné na WWW:

<<http://www.psp.cz/sqw/snem.sqw?P1=M&P2=M&org=296>>

Ostatní

E–mailová komunikace s PhDr. Luděkem Benešem, ředitelem Muzea Mladoboleslavska, na téma „starosta města JUDr. František Beneš“. Cit. dne 18.3.2013.

Seznam tabulek

Tab. 1: Stav advokacie zjištěný k roku 1914	29
---	----

Seznam obrázků

Obr. 1: JUDr. Karel Mattuš.....	31
Obr. 2: JUDr. Adolf Pavlousek.....	40
Obr. 3: JUDr. Josef Eugen Slavík.....	48
Obr. 4: JUDr. František Beneš.....	52
Obr. 5: JUDr. A. Meissner.....	61
Obr. 6: JUDr. E. Meissner.....	63

Seznam příloh

Příloha A: Fotografie členů mladoboleslavského zastupitelstva	81
Příloha B: Fotografie Mattuše a členů jeho rodiny	82
Příloha C: Rodokmen JUDr. Karla Mattuše	85
Příloha D: Mattušova korespondence	86
Příloha E: Jaroslav Vrchlický o JUDr. Karlu Mattušovi.....	88
Příloha F: Návrh osnovy zákona	90
Příloha G: K desátému výročí úmrtí JUDr. Karla Mattuše.....	92
Příloha H: Fotografie Pavlouska a členů jeho rodiny	93
Příloha I: Pavlouskův rodokmen	94
Příloha J: Potvrzení Pavlouskovy žádosti o přenechání místa na hřbitově.....	95
Příloha K: Parte, popř. oznámení o úmrtí rodiny Pavlouskovy	96
Příloha L: Fotografie dalších právníků	101
Příloha M: Rady a pokyny klientům dle Emanuela Chalupného.....	102
Příloha N: Masaryk k dílu Emanuela Chalupného.....	103
Příloha O: Abecední seznam právníků působících v Mladé Boleslavi v letech 1848–1918	104
Příloha P: Osobnosti Mladé Boleslavi – soudci a notáři.....	105

Příloha A: Fotografie členů mladoboleslavského zastupitelstva

1. Antonín Vodka, 2. Dr. K. Mattuš, 3. F. Vinkler (redaktor), 4. Josef Zvík, 5. Dr. Ad. Pavlousek, 6. Dr. Žibř. Kapper, 7. Ad. Šimek, 8. K. Jelen (podkrajský), 9. návladní Ulrich, 10. krajský K. Komers.

Zdroj: BAREŠ, F. *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl 2.* Mladá Boleslav: Jos. L. Švíkal, 1920.

Příloha B: Fotografie Mattuše a členů jeho rodiny

Kateřina Svobodová.

Mattušova babička

Josef Svoboda.

Mattušův dědeček

Antonie Mattuschová.

Mattušova matka

Karel Mattusch.

Mattušův otec

Karel Mattuš v II. ročníku práv.

Karel Mattuš jako student

Dr. Karel Mattuš 1862.

Karel Mattuše jako doktor práv

Karel Mattuš (1886).

JUDr. Karel Mattuš

Petronilla Mattušová (asi 1886).

Mattušova manželka Petronilla M.

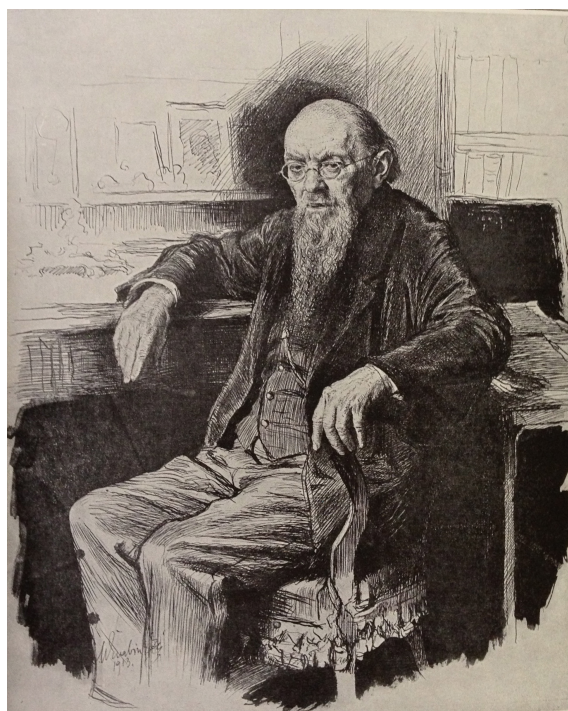
Gabriel Mattusch.

Mattušův dědeček

Martin Vaněk.

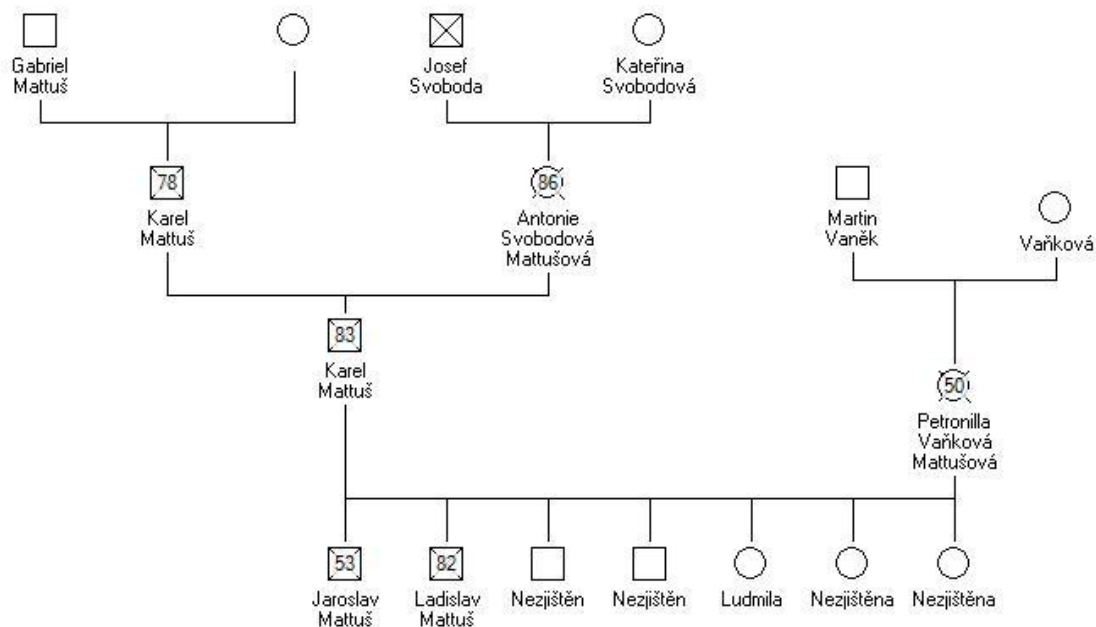
Mattušův tchán

JUDr. Karel Mattuš

Zdroj: MATTUŠ, Karel. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921.
Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Tisky
a výstřižky, výstřižky týkající se života a díla Karla Mattuše z let 1870 – 1918.

Příloha C: Rodokmen JUDr. Karla Mattuše

Zdroj: vlastním bádáním ze zdrojů:

MATTUŠ, K. *Paměti*. Praha: Svatobor, 1921.

BENEŠ, Luděk. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009.
ISBN 978-80-254-6774-9.

JONÁŠOVÁ, B. *Rodáci a osobnosti M – P* [online]. Null, last revision null [cit. 17.1.2013]. Dostupné na WWW: <<http://ic.kulturamb.eu/cs/Rodaci-a-osobnosti/Rodaci-a-osobnosti-M-P/>>

Příloha D: Mattušova korespondence

Věrně vášnivý pane doktore!

Odezdávám vám dnes díky významem, kterými
vám panovník k radosti všech vašich přečtených
přátel obmyslil a já, nejenom ^{je} jeden z vašich nešťast-
nějších politiků, ale zároveň jako jeden z nejúspěšnějších
ostřích přátel váš a oddaný přítel váš vylom-
ji vám své radostné blahopřání k pokračování
vašich velkých zásluh, jež se vám dostává.
Moje maminka, zpomíná při tom na milé a ctěné
rodice vaše, připomíná se k mému právnímu.
Přijměte prosím upřímné vřelé a oddanosti plné a
srdce.

19. června 1887.

 Albín Bráfa

Dopis od Albína Bráfa - blahopřání

Advokát
JUDr. VÁCLAV KROUSKÝ

v Nymburce. dne 5/3 1891.

Váše Blahorádi!

Na Vašnostin a. Dolay
od 4. t. m. dovolují si
sdělit:

1. že bylo u nás 445 oprávněných voličů
2. že se při volběúčastnilo 356.
3. že obdržel p. Čech Hezera 187, a Dr. Engel 169 hlasů. Z rak. se seřadily asi 50 voličů (mezi nimi asi 4 němci) kteří myslím že všichni volili Hezera

Naši strany učinili
jme co jsme mohli, ač
agitace se strany mlado-
české byla též veliká
a na mnoze neúspěšná.

Te vám v dokonale
úctě

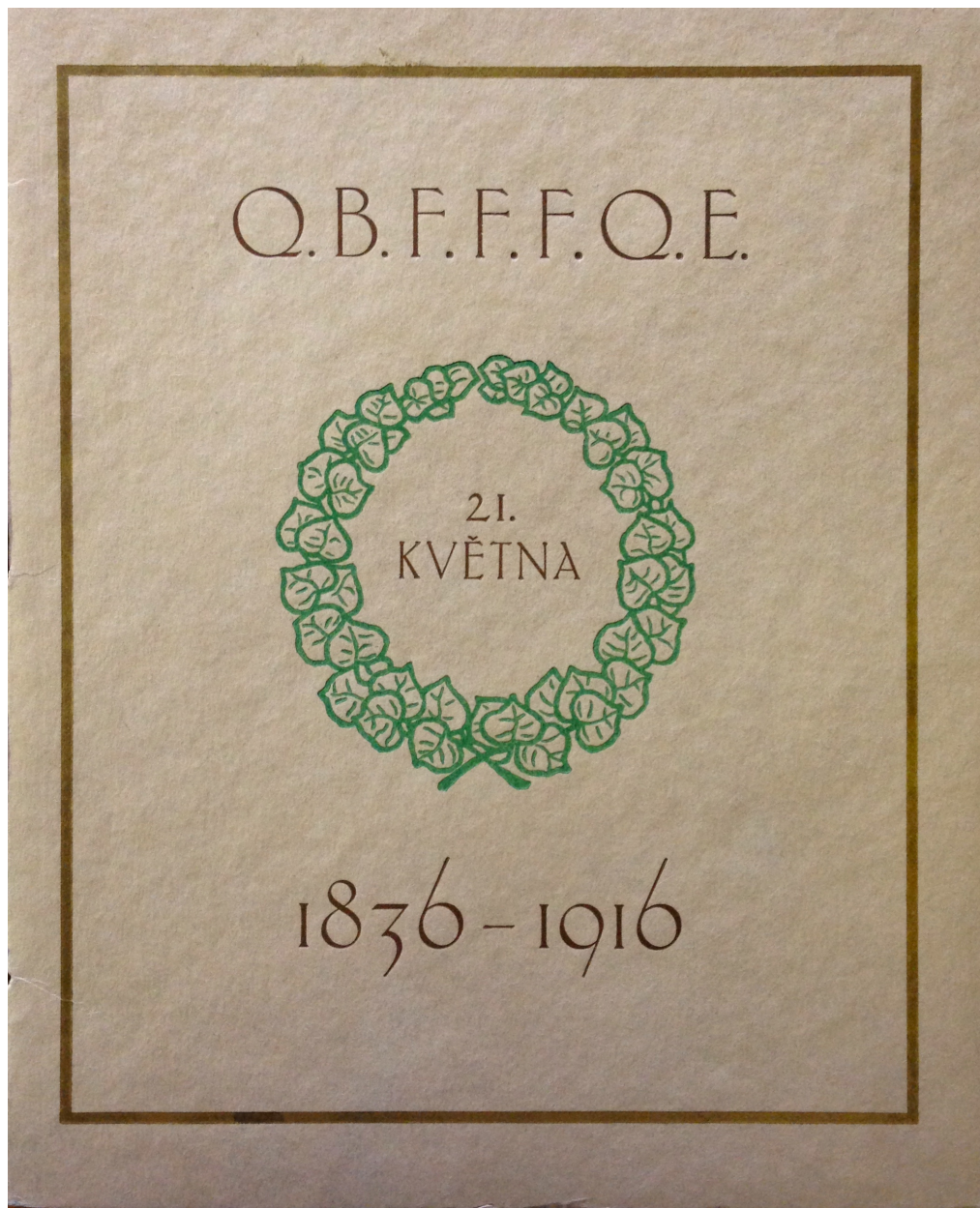
Vášemu Blahorádi

oddaný
J. Krouský

Dopis od JUDr. Václava Krouského komentující výsledky voleb

Zdroj: Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Korespondence vlastní, přijatá, osoby, Bráf Albín, 1887-1912; Krouský Václav, 1890-1892.

Příloha E: Jaroslav Vrchlický o JUDr. Karlu Mattušovi

JAROSLAV VRCHLICKÝ:
21./5. 1906

DRU KARLU MATTUŠOVI
K JEHO SEDMDESÁTÝM NAROZENINÁM.

Ne pouze páž, jak héros z římské báje,
Tys celý život ohně žárům svěřil,
by nikdo drahou vlast v tvář neudeřil,
přes doby zlobu i přes poškleb láje.

Za přesvědčením svým se ubíraje,
Tys okem orlím dosah cesty měřil,
a zoufalstvím když český kraj se šěřil,
Tys paprsk síly vrhnul v luh i háje.

Dík za Tvou moudrost! Dlouhou strmou drahou
za klidu vytrvalost na bojišti,
za lásku, žíznícím jež byla vlahou!

Dík za práci Tvou s ušlechtilou snahou!
Dejž nebe, abys s námi v době příští
zřel svobodnou a šťastnou vlast všem drahou!

Zdroj: Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Mattuš Karel, č. fondu 1084. Tisky a výstřížky, výstřížky týkající se života a díla Karla Mattuše z let 1870–1918.

Příloha F: Návrh osnovy zákona

III. výr. zasedání
českého sněmu z. r. 1889.

III. Jahresession
des böhm. Landtages v. J. 1889.

Tisk
Druck XXXIV.

Cís. 179 sněm.

No 179 Edtg.

Návrh

poslance **Dr. Karla Mattuše** a sou-
druhů s osnovou zákona v příčině
zvelebení železnic nižšího řádu.

Antrag

des Abgeordneten **Dr. Karl Mattuš**
und Genossen mit dem Gesetzentwurfe
betreffend die Förderung des Eisen-
bahnwesens niederer Ordnung.

Slavný sněme!

Podepsaní navrhuji:

I.

slavný sněme račiž připojenou osnovou
zákonu v příčině zvelebení železnic niž-
šího řádu schváliti.

II.

slavný sněme račiž se usnésti:

U provádění zákona v příčině zvelebení
železnic nižšího řádu ukládá se výboru
zemskému:

1. aby vymohl na c. k. vládě, by pri-
oritní obligace (dlužní úpisy železniční, me-
liorační úpisy) v základě tohoto zákona
vydané účastnými se staly výhod, jaké po-
skytuje čl. V. zákona o místních drahách
ze dne 17. června 1887 č. 81 ř. z.

2. aby opatřil prostředky, jichž je po-
třeby ku provedení tohoto zákona a zvláště
ku poskytování zápůjček železničním pod-

Hoher Landtag!

Die Gefertigten stellen den Antrag:

I.

Der hohe Landtag wolle dem angeschlo-
senen Gesetzentwurfe betreffend die Förderung
des Eisenbahnwesens niederer Ordnung seine
Zustimmung erteilen.

II.

Der hohe Landtag wolle beschließen:

In Durchführung des Gesetzes betreffend
die Förderung des Eisenbahnwesens niederer
Ordnung, wird der Landesauschuß beauftragt:

1. bei der k. k. Regierung zu erwirken,
daß die auf Grund dieses Gesetzes ausgege-
benen Prioritäts-Obligationen (Eisenbahn-
Schuldverschreibungen, Meliorationscheine),
der im Artikel V des Localbahngesetzes vom
17. Juni 1887, Nr. 81 R.-G.-Bl. vorgesehenen
Begünstigungen theilhaftig werden;

2. die zur Durchführung dieses Gesetzes
und insbesondere zur Gewährung von Dar-
lehen an die Bahnunternehmungen und für

nikatelstvům i k převzetí akcií se strany země, uzavřením zápůjčky zemské nejvýše čtyřmi ze sta z úročitelně zatím a postupně až do výše desíti milionů zlatých r. č. aby annuity, jichž je skutečně zapotřebí, vkládal do rozpočtů a aby snesení tomuto vymohl nejvyššího schválení.

3. aby provedl změnu (doplnění) stanov zemské banky království Českého pokud vzhledem ku §§ 3 a 14 zákona jí je potřeby i aby vymohl schválení c. k. vlády pro změnu tu.

Návrh tento budiž odkázán komisi 15člené volené kuriiemi z celého sněmu, aby jej zkoumala a o něm zprávu podala.

Uebnahme von Actien durch das Land nothwendig werdenden Mittel durch Aufnahme eines mit höchstens vier von Hundert verzinslichen Landesanlehens vorläufig bis zur Summe von zehn Millionen Gulden österr. Währung successive nach Bedarf zu beschaffen, die Annuitäten für den thatsächlichen Bedarf in den Landesvoranschlag einzustellen und für diesen Beschluß die Allerhöchste Genehmigung zu erwirken;

3. die auf Grund der §§ 3 und 14 des Gesetzes sich als nothwendig darstellende Aenderung (Ergänzung) der Statuten der Landesbank des Königreiches Böhmen vorzunehmen und hiefür die Genehmigung der k. k. Regierung einzuholen.

Dieser Antrag ist einer aus 15 Mitgliedern bestehenden, durch die Curien aus dem ganzen Landtage zu wählenden Commission zur Prüfung und Antragstellung zuzuweisen.

Dr. Mattuš.

Prokúpek, Harrach, Zeithammer, Dr. Šolc, Dr. Kvíčala, Jos. Lad. Mašek, W. W. Tomek, Klimes, J. Müller, Elhenický, Weidenhoffer, Dr. Žák, V. Nekvasil, Jan Topinka, P. Sedlák, Em. Tonner, J. Pleva, JUC. Sedlák, Dr. Steidl, Robert Hruš, Dr. Václav Sedláček, Schiebl, Bondy, Kytka, Jan Toužimský, Macků.

Příloha G: K desátému výročí úmrtí JUDr. Karla Mattuše

Desáté výročí úmrtí Dra Karla Mattuše.

Hlavní město Praha, jejímž Dr. Mattuš byl čestným měšťanem, a Zemská banka, jejíž zvěčnělý byl tvůrcem a prvním vrchním ředitelem, jakož i rodina položili v den úmrtí na rov jeho nádherné věnce v arkádách na posvátném Vyšehradě, kde poblíž svého důvěrného přítele, velkého Aristida Dr. Riegra, odpočívá věčný sen.

Na paměť toho dne vydal spolek spisovatelů Svatobor redakci K. Žáka, odp. redaktora »N. Politiky«: »Vzpomínky na Dr. Mattuše«, do nichž přispěli vrstevníci, přátelé, druhové a ctitelé těmito statěmi: V. Beneš - Šumavský: Dr. Mattuš a Slovensko, Dr. A. Hajn: Má hrstka, Dr. C. Horáček st.: K. Mattuš v mých vzpomínkách, Dr. J. Kořenský: Probuzenské doby mladoboleslavské, Dr. K. Kramář: Dr. Mattuš a naše revoluce, Dr. Fr. Mareš: Dr. Mattuš a snahy o politické soustředění národa, G. N. Mayerhoff: Dr. K. Mattuš ve Svatoboru a v poměru k úřednictvu zemské banky, poslanec Ad. Prokůpek: Památce JUDra K. Mattuše, Dr. E. Roos: Zemská banka a lex Mattuš a O lidumilné činnosti Dr. Mattuše pro zaměstnance Zemské banky, A. Seifert: Vzpomínka na ctihodného kmeta, Dr. A. Schauer: Vzpomínka na Dra K. Mattuše, Dr. F. Soukup: Od probuzení k osvobození,

Fr. Staněk: Památce Dra K. Mattuše a Dr. M. Navrátil: JUDr. K. Mattuš, vynikající státník a kulturní pracovník. Obsahuje tyto kapitoly: Dr. Mattuš ve sborech zákonodárných. Poměr Dr. Riegra k Dr. Mattušovi. Posl. Mattuš a ministr Dr. Pražák. Mattušovy články, spisy, básně a proslovy. Řeči Mattušovy mimo parlament. Oslavné básně. Životopisné zprávy o Dr. Mattušovi. Posudky o jeho spisech. Jubilejní články: K Abrahamovinám. K 60., 70., 75., 80. narozeninám. Nekrology. Různé zprávy o Dr. Mattušovi. Obrazy a sochy Mattušovy.

Čs. Republika napsala: Přátelé a ctitelé Dr. K. Mattuše se vynasnažili, aby naznačili význam jeho ve všech oborech, do kterých zasáhl svou činností . . . Že přispěli k oslavě Dr. Mattuše předáci různých politických stran, je úkazem pozoruhodným, radostným a slibným pro budoucnost. Národní listy přinesly feuilleton Za Dr. K. Mattušem, Právník uveřejnil článek Desáté výročí úmrtí vynikajícího politika, finančníka a kulturního pracovníka Dr. K. Mattuše. Národní Politika otiskla z pera Dr. N. Vzpomínku na K. Mattuše:

Dnes je tomu deset let, co zemřel vynikající státník a kulturní pracovník, dr. K. Mattuš. Byl rodákem z Mnich. Hradiště, kde jeho otec byl lékařem. Maturoval na gymnasiu v Jičíně, kde vlastenečtí profesori, jako potomní univ. profesor dr. Lindner, jeho třídní, měli vliv na jeho národní probuzení. Přišel do Prahy na universitu, věnoval se studiu práv.

Již mezi jeho kolegy byli četní pozdější politikové, kteří vynikli v boji za práva českého národa a mezi jeho profesory byl také potomní ministr dr. Herbst, nejúhlavnější protivník rovného práva. Po vykonané disertaci, při níž Mattuš užíval po prvé výhradně jen jazyka českého, povýšen byl na doktora práv, načež se stal po předběžné praxi soudní městským tajemníkem v Mladé Boleslavi. Záhy uplatnil se v samosprávě a získal si důvěry všeho občanstva, a povolán k hodnosti starostenské, v níž získal si neocenitelných zásluh o blaho města. V úřadu starostenském vytrval pak až do svého jmenování vrchním ředitelem Zemské banky.

Zdroj: NAVRÁTIL, Michal. Studentská léta Karla Mattuše. *Boleslavan: vlastivědný sborník Mladoboleslavska a Benátecka*, 1929-30, roč. IV, s. 105-110, 129-141, 170-186.

Příloha H: Fotografie Pavlouska a členů jeho rodiny

Pavlouskova manželka
Antonie
(foto ±1880)

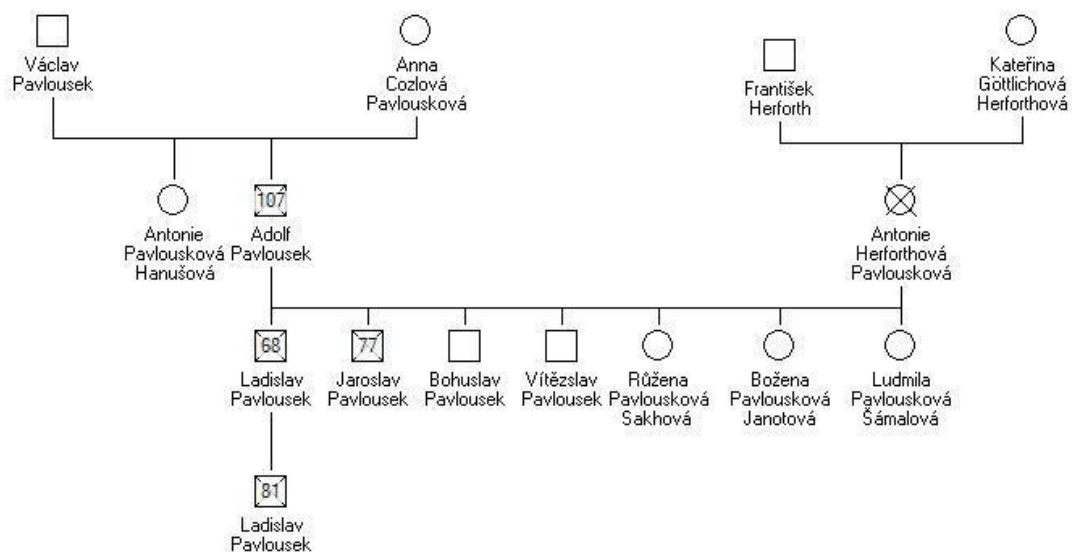

Pravděpodobně jeden
z Pavlouskových synů
(foto 1883)

Zdroj: Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. *Pavlousek Adolf – osobní fond 1856–1916 (1940)*. Inventární seznam. Číslo listu NAD: 1859. Evidenční číslo pomůcky: 623. Zpracovaly: A. Doležalová, J. Pazderníková. Mladá Boleslav 1957.
I. č. 5, č. listu 1, 3, 10.

Příloha I: Pavlouskův rodokmen

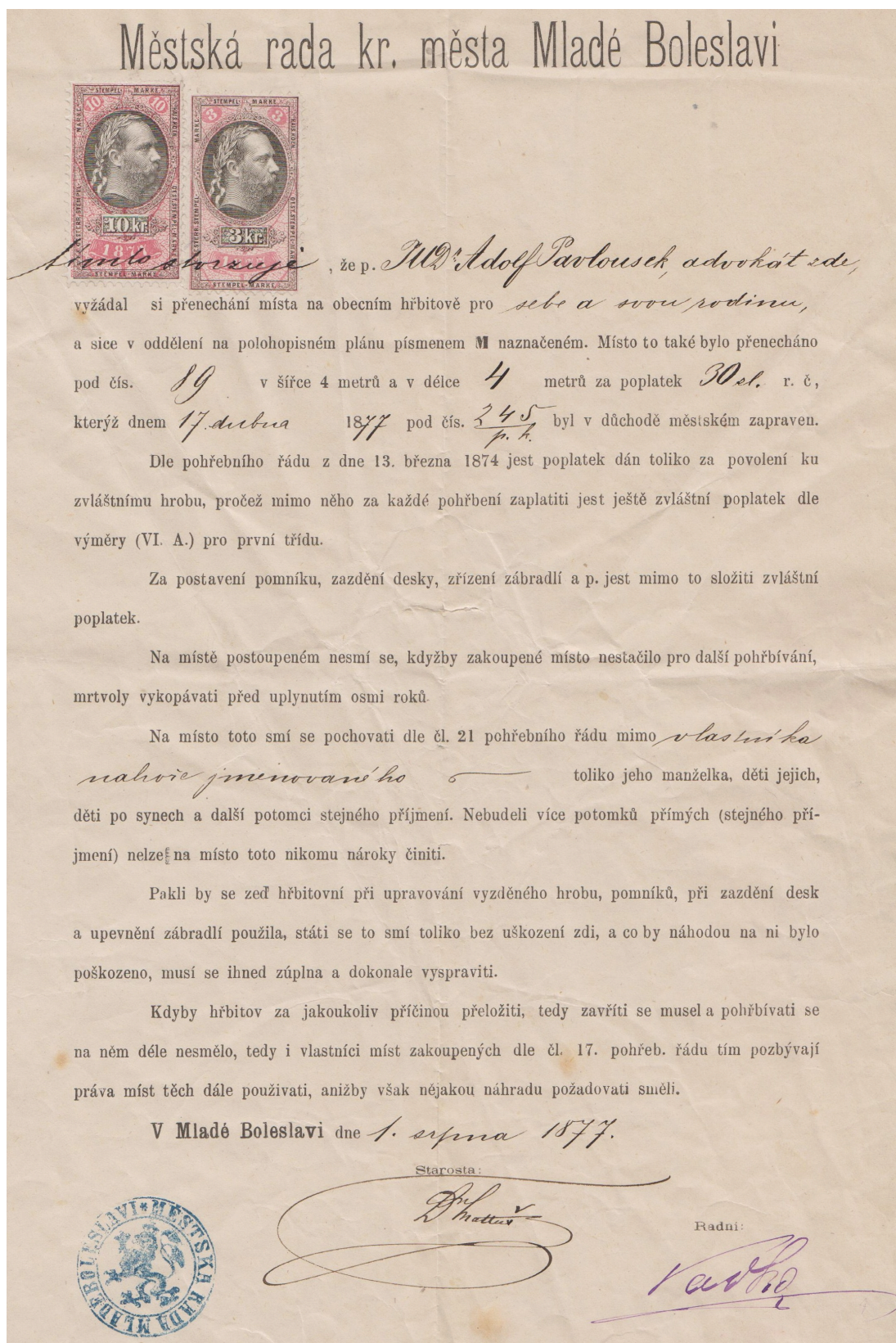
Zdroj: Vlastním badáním ze zdrojů:

PAVLOUSEK, Adolf. *Adolf Pavlousek, vlastní životopis a dodatky*. Praha: Politika, 1931.

BENEŠ, Luděk. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009.

ISBN 978-80-254-6774-9.

Příloha J: Potvrzení Pavlouskovy žádosti o přenechání místa na hřbitově

Zdroj: Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. *Pavlousek Adolf – osobní fond 1856–1916 (1940)*. Inventární seznam. Číslo listu NAD: 1859. Evidenční číslo pomůcky: 623. Zpracovaly: A. Doležalová, J. Pazderníková. Mladá Boleslav 1957. I. č. 1, č. listu 3.

Příloha K: Parte, popř. oznámení o úmrtí rodiny Pavlouskovy

Přetěžkou ztrátou, která nás do hloubi srdce zasáhla, bolestně rozechvěni dovolujeme si oznámiti, že zesnul náš předobry a laskavý otec, tchán a děd, pan

JUDr. ADOLF PAVLOUSEK,

advokát, rytíř řádu císaře Františka Josefa I., senior českých advokátů, poctivý jubilejním diplomem doktorským české fakulty právnické, bývalý zaslužilý starosta a čestný občan královského města Mladé Boleslavi, bývalý starosta zastupitelského okresu mladoboleslavského, čestný člen Sokola, Besedy a jiných spolků.

Zesnul náhle v plné neuvávné, blahu rodiny věnované činnosti, dne 30. června 1916 o 5. hodině ranní ve věku 78 let.

Pohřeb koná se z domu smutku v neděli dne 2. července 1916 o 4. hod. odpo. na hřbitov mladoboleslavský do rodinné hrobky.

Zádušní mše sv. bude člena v pondělí dne 3. července 1916 o 8. hodině ranní v děkanském chrámu Páně.

V ML. BOLESLAVI, dne 30. června 1916.

JUDr. Ladislav Pavlousek, advokát a starosta města v Kralupech, JUDr. Jaroslav Pavlousek, advokát v Ml. Boleslavi, f. č. domo- branecký poručík v Terezíně, Růžena Sakhová, Božena Janotová, Bohuslav Pavlousek, c. k. slavební rada patentního úřadu, f. č. domobranecký nadporučík v poli, Vítězslav Pavlousek, c. k. vrch. inženýr, f. č. domo- branecký nadporučík v poli, Ludmila Šámalová, děti.	Josef Sakh, c. k. první slátní zástupce v Táboře, Otakar Janota, c. k. místopředsedelský rada v Praze, MUDr. Jan Šámal, primář okresní nemocnice, zeťové. Božena Janotová, Karel Sakh, právník, f. č. kadet asp. v poli, Běla, Zdenka, Ladislav a Oldřich Pavlouskovi, Mařenka, Vitoušek, Jaroušek Pavlouskovi, Duňa a Jenda Šámalovi, vnuci a vnučky.	Běla Pavlousková, roz. Slavíková, Julie Pavlousková, roz. Pavlovská, Marie Pavlousková, roz. Slavíková, snachy.
---	--	--

Věnce se s díky odmítají ve prospěch dobročinných účelů.

Tiskem knihhiskofů J. Nešněrý a A. Souška.

Okresní výbor Mladoboleslavský a rada král.
města Mladé Boleslavě podávají veškeré české veřejnosti truch-
livou zprávu, že dokončil čínorodý a vysoce záslužný život svůj vynikající
občan zdejší pan

JUDr. ADOLF PAVLOUSEK,

rytíř řádu císaře Františka Josefa, bývalý starosta okresu a dlouholetý člen okresního
výboru, čestný měšťan, bývalý starosta a dlouholetý člen rady král. města Ml. Boleslavě,
bývalý předseda ředitelství měst. spořitelny, mnoholetý člen c. k. okr. školní rady atd.

Pohřeb konati se bude v neděli dne 2. července 1916 o 4. hod. odpo.
z domu smutku čp. 134-I.

V MLADÉ BOLESLAVI, dne 30. června 1916

Cyril Papoušek, starosta okresu.	Josef Grass, řřadující náměstek starosty města.
--	---

L. Horák Ml. Boleslav.

*Okresní výbor mladoboleslavský společně
s městskou radou král. města Ml. Boleslavě
vzdávají za vřelý projev účasti nad úmrtím pana*

*J. U. Dra. Adolfa Pavlouska,
bývalého velezasloužilého starosty města a okresu,*

srdečný dík.

V Mladé Boleslavi, v červenci 1916.

*Cyril Papoušek,
starosta okresu.*

*Josef Grass,
úřadující náměstek starosty města.*

V úterý dne 13. srpna 1935 ráno zesnul tiše náš předrahý manžel, otec, děd, bratr a tchán, pan

JUDr. LADISLAV PAVLOUSEK,

RADA NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU V. V., ČLEN SPRÁVNÍHO VÝBORU POLITIKY, ZÁVODU TISKAŘSKÉHO
A VYDAVATELSKÉHO V PRAZE, ČLEN TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY „SOKOL“ NA KRÁL. VINOHRADECH.

Výkrop koná se ve čtvrtek dne 15. srpna 1935 o 17. hod. v kapli sv. Havla v Ml. Boleslavi.

Pohřeb žehem koná se v pátek dne 16. srpna 1935 o 14. hod. v novém pražském krematoriu.

*Růžena Sakhová
Božena Janotová
Ludmila Šámalová
JUDr. Jaroslav Pavloušek
Ing. Bohuslav Pavloušek
Ing. Vítězslav Pavloušek
sourozenci*

*Běla Pavlousková roz. Slavíková
manželka
Běla Vrbová
Zdeňka Pavlousková
JUDr. Ladislav Pavloušek
JUDr. Oldřich Pavloušek
děti*

*Dagmar Pavlousková roz. Cvachová
snacha
Ing. Otokar Pavloušek
zeť
Bělínka Vrbová
vnučka*

V Praze XII., Slezská 115, dne 14. srpna 1935.

POLITIKA PRAHA

Zdrcen nevýslovným žalem podávám všem příbuzným, přátelům a známým bolestnou zprávu, že dotlouklo navždy zlaté srdce mé předrahé maminky, paní

Růženy Sakhové,

roz. Pavlouskové,
vdovy po vrchním prokurátoru.

Zesnula po krátké nemoci ve středu dne 24. července 1940 ve věku 70 let.

Tělesná schránka drahé zesnulé bude v pondělí dne 29. července 1940 o 11 hod. dopolední v krematoriu hlav. města Prahy zpopelněna.

V DOLNÍCH MOKROPSÍCH, dne 25. července 1940.

Jménem veškerého příbuzenstva:

KAREL,
syn.

lubokým žalem dojatí dáváme bolestnou zprávu, že po vůli Všemohoucího náš milovaný choť, otec, děd, praděd, tchán a bratr pan

FRANTIŠEK HERFORT,

c. k. jub. okresní soudce

dne 27. t. m. raněn byl mrtvicí v 84. roku věku svého v Pánu zesnul.

Drahé tělesné pozůstatky jeho budou 1. květná ráno o 10. hodině vykropeny a na farním hřbitově v Bělé pohřbeny.

Zádušní mše čtěny budou téhož dne ve farním chrámu Páně bělském.

V Bělé dne 27. dubna 1876.

Kateřina Herfortová roz. Götlichova,
choť.

Med. & Chir. Dr. Jan Mattuš,
pachtýř dvoru,

Václav Tieftrunk,
c. k. notář,

Karel Tieftrunk,
c. k. professor,

JUDr. Adolf Pavloušek,
advokát,
z e t o v é.

Anna Kirpalová roz. Herfortova,
sestra.

Kateřina Mattušová,

Marie Tieftrunková,

Růžena Tieftrunková,

Antonie Pavlousková,
dcery.

Anna Mattušova provd. Dolanská,
Aloisie Mattušova provd. Pochopová,
Karel Mattuš, František Mattuš,

Kateřina Mattušova, Gabriela Mattušova,

Božena Tieftrunkova, Břetislav Tieftrunk,

Lidmila Tieftrunkova,

Ladislav, Jaroslav, Růžena, Božena, Bohu-
slav, Vítězslav, Miroslav Pavlouskovi,
v n u c i.

Zdeněk, Olga a Aleš Dolanských,
pravňuci.

plakáváme smrt naší milé matky a tchýně paní

Kateřiny Herfortové roz. Göttlichové

vdovy po c. k. okresním soudci.

Zesnula dne 2. dubna 1879 zaopatřena byvší svátostmi umrajících ve stáří 79 roků sešlostí věku.

Drahou naši matku a tchýni pochováváme dne 5. dubna 1879 o 10. hodině ráno na hřbitově bělském a téhož dne i smuteční mše za ni ve farním chrámu bělském čísti dáme.

V Bělé dne 2. dubna 1879.

Med. & Chir. Dr. Jan Mattusch,
pachtýř dvoru,
Václav Tieftrunk,
c. k. setník z. o. a c. k. notář,
Karel Tieftrunk,
c. k. profesor.
JUDr. Adolf Pavloušek,
advokát,
zeřovů.

Kateřina Mattuschová,
Marie Tieftrunková,
Růžena Tieftrunková,
Antonie Pavloušková,
dcery.

Číslo 25.

V Mladé Boleslavi dne 1. července 1916.

Ročník XXXV

**Vychází dvakrát týdně,
ve středu a v sobotu ráno.**
Předpláti se se zásilkou poštovní neb do nášku do domu
Pro MLADOU BOLESLAV.
Celoročně 16 korun, pololetně 8 korun čtvrtletně 4, za měsíc 1-40K.
Pro TURNOV a okolí
Celar, 16 korun, jednotl. čísla 16 h
Kdo si ponechá 3č. zůstává odběratel.

JIZERAN

**DROBNÝ PROBEH:
ML. BOLESLAV:**
Knihkupectví P. Nešněry, St. měst.
Obchod papírem A. Domalip, Václ.
Kniharský závod J. Krýže v Železně
a v kn. k. H. Pfeifer, Václav, nám.
TURNOV:
A. Verich, obchod papírem, Nádraží
Baumeri knihkupec. A. Vlk, papírnický
Veškeré platy dějí se p. spoř. 77 846
Kukopisy nevracíme, Neřrank. nepřij.
Inserce výhodná a platí se hotově

**První orgán národ. strany svobodomyšlné 21 vol. okres v českém Pojizeří
se čtrnáctidenní zábavnou přílohou.**

Majitelé družstvo nár. strany svobodomyšlné v Ml. Boleslavi a v Turnově. Za redakci zodpovídá, vydavatel Josef Nešněra.
Tiskne J. Nešněra a A. Souček maj. ty knihtiskárna a nakladatel. Nešněra v Ml. Boleslavi.

Senior advokátů českých

JUDr. ADOLF PAVLOUSEK,
býv. starosta okresu a města Ml. Boleslavě, rytíř řádu Františka Josefa I., jubiliant „Sokola“ mladoboleslavského,
mrtv.

Tichým jitem blahol smuteční zvony! — Thuje a cypřiše teskně probouzí se ze svého zadumčivého snění a mlčky připravují se ku svým pohřebním obřadům, cosi neznámého prochvívá vzduchem, jako ohlas vzdáleného „Mizerere“... Snad je to apathická divisa neúprosného Osudu, jenž stojí klidně nad světem, jako obrovská modla a opakuje své tupé: „Odejíjí ze středu těch, jimž jsi věnoval svůj život“...

Událost tak žalostná, bolestná — skon muže, který nezneužíván byl k rejdm politikým. Všeobecně jest známo, že zvěčnělý byl v srdci svém rozhodným přívržencem strany staročeské. Každý politický odpárc, ať té neb oné strany, nucen byl korektní soukromé i veřejné vystupování zesnulého dra Adolfa Pavlouška jen chváliti.

Ty známý hřbitove mladoboleslavský! Kolik představ se tu dere z dob dra Mattuše.

Jak strašlivý kontrast právě za těchto dnů mezi životem a smutným tichem na svatém poli.

Když tak pozorujeme vř světa, když tak díváme se na kolotání života, jehož tu hluk se všech stran, co tu sváří, co tu různic, bídy a svízeří! Co tu podvodu, klamu a útisku. Jzden druhého stále jen pronásleduje a tam za tou zdi hřbitova tak útulo a jen vřir duje travou, jenž ruší klid té dědiny mrtvých,

Jeho památce budíž čest nehynoucí!

V hlubokém našem žalu bylo nám útěchou viděti, jaké všeobecné vážnosti a úctě těšil se na všech stranách náš drahý zesnulý nezapomenutelný otec a tchán, pan

JUDr. Adolf Pavlousek,

advokát v Mladé Boleslavi, rytíř řádu císaře Františka Josefa I.

Jasná památka našeho milovaného zesnulého uctěna byla zvláště významávajícím způsobem slavným okresem mladoboleslavským a slavnou městskou radou král. města Mladé Boleslavě a jest naší milou povinností veřejně a srdečně díky korporacím těmto vzdáti.

Naše upřímné díky za důstojné smuteční obřady platí dále vysocetváženému duchovenstvu s veledůstojným panem děkanem P. Josefem Matějkou a veledůstojným panem konsistoriálním i školním radou P. Josefem Pršalou v čele.

Velikými díky zavázání jsme slovněmu okresnímu starostovi a poslanci panu Cyrilu Papouškovi a vysocetěnému panu JUDru. Josefu Rosenbergovi, advokátu v Mladé Boleslavi, za významné, úchvatné jich řeči nad otevřeným rovem pronesené.

Děkujeme všem slavným zeměpanským i samosprávným úřadům, slavným profesorským a učitelským sborům, slavným spolkům, vysocetěným zástupcům panství a závodů obchodních z místa i širého kraje, všem vysocetěným advokátům kolegům zesnulého, jakož i všem velectěným dámám a pánům, kteří drahého našeho zesnulého na poslední cestě doprovodem poctili, děkujeme všem dárcům věnců i těm, kdož místo věnců v intencích zesnulého ušlechtilým účelům dary odevzdali, děkujeme všem, kdož nám ústně neb písemně laskavou účast, soucit nebo přátelství projevili.

Nebylo nám možno, když mnozí z nás povinnostmi mimo domov jsme vázáni, poděkování jednotlivá zaslati, jak by naším přáním i povinností bylo, i žádáme za laskavou omluvu.

V MLADÉ BOLESLAVI, v červenci 1916.

Josef Sakh,
c. k. první stát. zástupce v Táboře,
Otakar Janota,
c. k. místopředseda rada v Praze,
MUDr. Jan Šámal,
primář okresní nemocnice,
zeřové.

JUDr. Ladislav Pavlousek,
advokát a starosta města
v Kralupech,
JUDr. Jaroslav Pavlousek,
advokát v Mladé Boleslavi, t. č.
domobranecký poručík v Terezíně,
Růžena Sakhová,
Bežena Janotová,
Bohuslav Pavlousek,
c. k. staveb, rada patentního úřadu,
t. č. domobran. nadporučík v poli,
Vítězslav Pavlousek,
c. k. vrch. inženýr, t. č. domo-
branecký nadporučík v poli,
Ludmila Šámalová,
dětí.

Běla Pavlousková
roz. **Slavíková,**
Julie Pavlousková
roz. **Pavlovská,**
Marie Pavlousková
roz. **Slavíková,**
snachy.

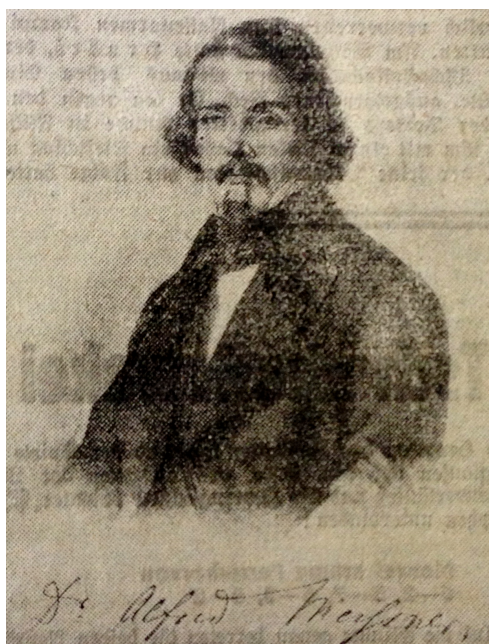
32167

Zdroj: Státní oblastní archiv v Praze – Státní okresní archiv Mladá Boleslav. *Pavlousek Adolf – osobní fond 1856–1916 (1940)*. Inventurní seznam. Číslo listu NAD: 1859. Evidenční číslo pomůcky:

623. Zpracovaly: A. Doležalová, J. Pazderníková. Mladá Boleslav 1957.

I. č. 2, č. listu 63-65. I. č. 5, č. listu 5-6. I. č. 6, č. listu 1-3, 18.

Příloha L: Fotografie dalších právníků

JUDr. Alfréd Meissner

Emanuel Chalupný (vpravo) – foto z XI. sjezdu Mezinárod. ústavu sociologického

Zdroj: Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Meissner Alfréd, č. fondu 1091. Výstřižky, o životě a díle Alfréda Meissnera.

Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Chalupný Emanuel, č. fondu 606. Fotografie, členové Výboru XI. sjezdu Mezinárodního ústavu sociologického v Ženevě roku 1933.

Příloha M: Rady a pokyny klientům dle Emanuela Chalupného

1. *V právních věcech obrat' se vždy na odborníka.*

To znamená: nejsi-li sám odborníkem a dostaneš-li žalobu, předvolání k soudu nebo z jiné příčiny máš co jednati úředně nebo vůbec právně, nehlobej nad věci, které nerozumíš, jako s botou jdeš k ševci, s kloboukem ke kloboučníkovi, s nemocí k lékaři, jdi s právní věcí k právníkovi, tj. zpravidla k advokátovi.

2. *Obrat' se vždy k advokátovi řádnému a svědomitému.*

3. *Obrat' se k advokátovi včas.*

Nejčastější vadou našeho lidu je liknavost a zpozdilost, zvláště ve věcech zdravotních a právních.

4. *K právnímu zástupci přines s sebou všechny listiny* a vůbec všechny písemnosti (účty, dopisy, stvrzenky, obsílky, atd.), které se vztahují k věci.

5. *Svému právnímu zástupci pověz úplnou pravdu.*

Že lidi lžou a zapírají, je známo. Někteří však obelhávají i svého zástupce.

6. *Zástupci svému důvěřuj a jednej dle jeho rady.*

Nebud' jako sudiči, kteří obejdou napřed pět advokátů, ze všech vytahují rozumy, a když takto zbytečně utratili hromadu peněz, nakonec se nezachovají dle rady žádného z nich.

7. *Spokoj se jedním advokátem.*

Důvěřuješ-li svému zástupci, nebudeš se za jeho zády radit s druhým.

8. *Nežárli na svého zástupce a nežádej na něm hlouposti.*

... mnozí klienti si naivně myslí, že jejich právní zástupce musí chovat odpůrce a jeho zástupce stále napadat, zasazovat mu rány a slušně se na něj ani nepodívat.

9. *Výsledek sporů posuzuj střízlivě.*

10. *Neměň zbytečně zástupce.*

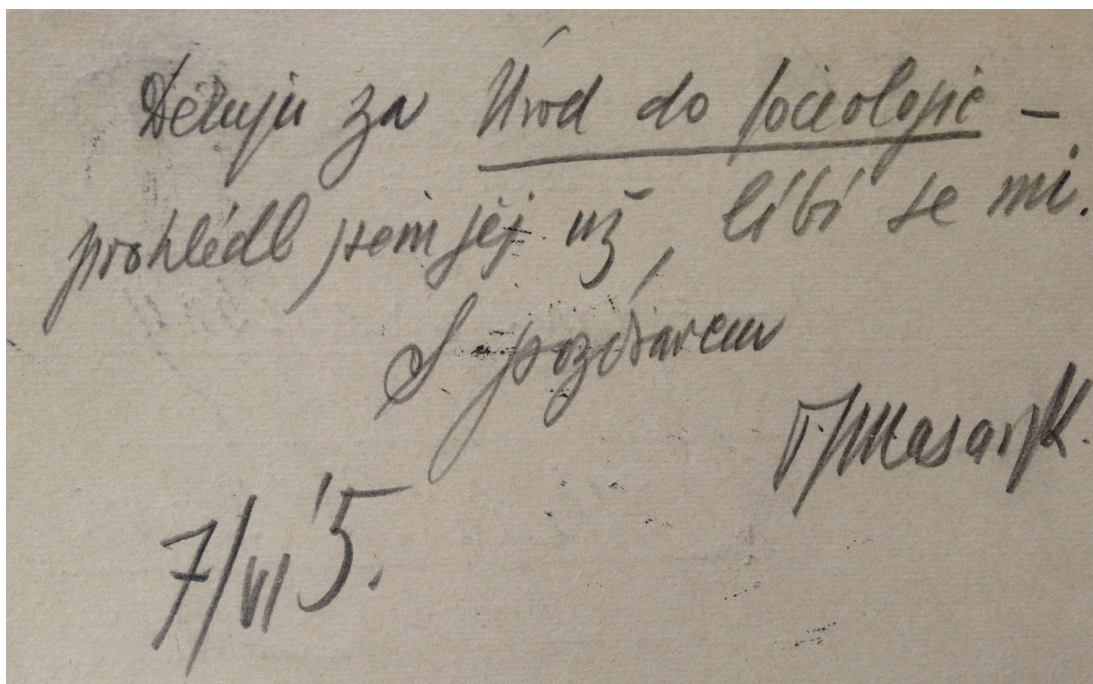
11. *Nevěř dohazovačům.*

12. *Provede-li ti advokát jako zástupce tvůj nějakou špatnost, porad' se o tom s řádným odborníkem a popřípadě pak oznam to komoře.*

13. *Nejsi-li spokojen s účtem advokátovým, dej jej prohlédnout odborníku a zachovej se dle jeho rady.*

Zdroj: BREJCHA, V. Emanuel Chalupný – právník a sociolog a jeho rady klientům. Bulletin advokacie, 1998, č. 6-7, s. 86-87.

Příloha N: Masaryk k dílu Emanuela Chalupného

Dekuji za úvod do sociologie -
prohlédl jsem jej už, líbí se mi.
S pozdravem
T. Masaryk.
7/vi'5.

Zdroj: Literární archiv Památníku národního písemnictví. Fond Chalupný Emanuel, č. fondu 606.
Korespondence vlastní, přijatá, osoby, Masaryk Tomáš Garrigue, 1905.

**Příloha O: Abecední seznam právníků působících v Mladé Boleslavi
v letech 1848–1918**

JUDr. František BENEŠ

JUDr. Bedřich BOBEK

JUDr. František HUBNA

JUDr. Antonín KOBLER

JUDr. Václav KROUSKÝ

JUDr. Bedřich LAUFBERGER

JUDr. Josef MAREČEK

JUDr. Karel MATTUŠ

JUDr. Adolf PAVLOUSEK

JUDr. Jaroslav PAVLOUSEK

JUDr. Josef ROSENBERG

JUDr. Čeněk RUDOLF

JUDr. Josef Eugen SLAVÍK

JUDr. Eduard STEINREICH

JUDr. WURZEL

Příloha P: Osobnosti Mladé Boleslavi – soudci a notáři

Josef BALCAR (* 5.2.1886 Jičín, † 19.5.1961 Praha)

Roku 1909 vstoupil k trestnímu soudu v Praze, roku 1914 byl jmenován soudcem a roku 1919 okresním soudcem. Od roku 1923 pracoval jako úředník na ministerstvu pro sjednocení zákonů a unifikaci správy, později působil jako soudce Nejvyššího správního soudu.

Josef Václav Bohuslav (* 12.12.1863 Všejanya, † 24.3.1952 Praha)

Od roku 1887 vykonával soudní praxi v Praze, poté jako auskultant u okresního soudu v Nových Benátkách (1891–1895) a jako soudní adjunkt v Brandýse nad Labem (1895–1900). Byl členem prezidia Zemského soudu v Praze (1900), soudním tajemníkem (1902) a soudním radou (1909). Později předsedou rozhodčího soudu bratrských pokladen pro obvod horního úřadu v Praze a nakonec senátním prezidentem Nejvyššího soudu (1923–1928).

František HAVELKA (* 15.8.1881 Sezemice, † 21.1.1939 Praha)

Od roku 1906 v soudní službě, po vzniku československého státu pracoval na ministerstvu školství a národní osvěty.

František Xaver KOVÁŘ (* 26.5.1855 Žďár, † 11.7.1943 Nymburk)

Soudní praxe v Turnově, Jičíně a Liberci, poté působil jako notář v Bechyni (od r. 1891), v Přelouči (od r. 1898) a v Nymburce (od r. 1913).

Rudolf KRÁL (* 3.3.1880 Mladá Boleslav, † 18.4.1930 Praha)

Notář v Praze IV, povoláný v roce 1914 na ruskou frontu, kde utrpěl zranění, po kterém se vrátil zpět a působil v justiční službě u zemského vojenského velitelství v Praze. Ve 20. letech opět notářem v Praze. Byl viceprezidentem notářské komory.

Antonín MADĚRA (* 18.10.1846 Veselá, † 17.10.1918 Praha)

Notářský koncipient v Pacově, ve Vysokém Mýtě, v Pelhřimově, v Březnici a v Roudnici nad Labem, od roku 1884 samostatný notář v Lišově a od r. 1904 v Jindřichově Hradci. V letech 1901–1907 poslancem zemského sněmu za Národní stranu svobodomyslnou (tzv. mladočeši).

Karel MEISSNER (*25.10.1896 Mladá Boleslav, † 28.5.1940 Buchenwald)

Advokát v Mladé Boleslavi. Zapojen do odbojové organizace Obrana národa. 26.8.1939 zatčen a vězněn v Buchenwaldu, kde na následky mučení zemřel.

Alois MICHL (* 5.1.1888 Vitice, † 27.11.1959 Vitice)

Působil u krajského soudu v Mladé Boleslavi, později jako úředník ministerstva zemědělství v Praze. Je autorem několika varhanních kompozic.

Rudolf MLYNÁŘ (* 4.6.1881 Mladá Boleslav, † ?)

Auskultant u krajského soudu v Mladé Boleslavi, později úředník na pražském magistrátu.

Antonín PAŘÍZEK (* 1.5.1872 Turnov, † 13.11.1947 Turnov)

Soudní adjunkt v Benešově, od března 1910 v Turnově. Od roku 1911 okresním soudcem v Mladé Boleslavi.

Miloš PECENKA (* 21.9.1888 Čejetičky, † 8.8.1965 Mladá Boleslav)

Po advokátní praxi (1913–1919) pracoval u Městské spořitelny, rovněž působil jako koncipista Svazu českých spořitel a později se stal jeho tajemníkem a ředitelem.

Vladimír SVOBODA (* 1861 Mladá Boleslav, † 18.4.1911 Mladá Boleslav)

Soudní úředník v Litomyšli, poté okresní soudce v Mladé Boleslavi a krátce před smrtí přeložen k mladoboleslavskému krajskému soudu.

Cyril SYCHRA (* 14.1.1883 Stará Boleslav, † 18.1.1957 Brandýs nad Labem)

Soudce okresních soudů v Nových Benátkách, Náchodě a Sobotce, později soudce krajského soudu v Košicích. Byl předsedou okresního soudu v Brandýse nad Labem, kde od roku 1926 žil.

Jan ŠÁMAL (* 22.6.1791 Nymburk, † 4.8.1866 Mladá Boleslav)

Aktuár u hrdebního soudu v Nymburce, po jehož připojení k mladoboleslavskému soudu přešel do Mladé Boleslavi.

Josef TRAKAL (* 1.1.1860 Debř, † 12.3.1913 Poděbrady)

Absolvoval roční praxi u zemského trestního soudu ve Vídni, několik let působil jako vychovatel ve šlechtických rodinách a jako právní korepetitor u hraběte Harracha. Od roku 1884 pracoval u finanční prokuratury v Praze a zároveň přijal místo ředitele ve Strakově akademii. Od roku 1888 byl soukromým docentem filozofie práva na Karlo–Ferdinandově univerzitě v Praze a od r. 1901 mimořádným univerzitním profesorem.

Rudolf TUREK (* 14.4.1869 Svatá Dobrotivá, † 19.1.1938 Mladá Boleslav)

Prezident Krajského soudu v Mladé Boleslavi, redaktor studentských časopisů *Lípa* a *První vzlety*.

Josef VACEK (* 18.3.1825 Hrochův Týnec, † 15.11.1894 Praha)

Od roku 1861 soudní aktuár v Holicích a v Přelouči, od r. 1867 soudním adjunktem v Nové Pace a od r. 1869 v Městci Králové. Roku 1872 se stal okresním soudcem v Chlumci nad Cidlinou, r. 1845 povýšen na radu Krajského soudu v Mladé Boleslavi.

Jan Křtitel VLADYKA (* 5.8.1799 Mladá Vožice, † 5.6.1878 České Budějovice)

Soudní rada v Mladé Boleslavi

Poznámka: není-li u některých z výše uvedených jmen zmíněna Mladá Boleslav jako místo narození či smrti, a dokonce ani v souvislosti s výkonem právní praxe či povolání, pak jde o místo, kde tyto osobnosti absolvovaly gymnázium.

Zdroj: BENEŠ, Luděk. *Osobnosti Mladoboleslavska*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska, 2009. ISBN 978-80-254-6774-9.

ADAMOVIČ, Karolína a MATEŠ, Pavel. *Malá encyklopedie českých právníků: malý almanach českých právníků*. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-375-0.

NAVRÁTIL, Michal. *Almanach československých právníků: životopisný slovník čs. právníků, kteří působili v umění, vědě, krásném písemnictví a politice od Karla IV. počínaje až na naše doby*. Praha: Michal Navrátil, 1930.